ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ, ΕΝΩΘΕΙΤΕ!

ΓΙΑ ΤΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

διμηνη θεωρητικη και πολιτικη επιθεωρηση παλης κριτικης και συζητησης στο χωρο του επαναστατικου μαρξισμου

Μπροστὰ σὲ ἀδιέξοδο

Προοπτικὲς γιὰ τὸ 1977

Ἀπὸ τὸν Κάρτερ στὸν Χουὰ

Ντοσσιὲ Ἰταλία:

- Τὸ κίνημα τῶν γυναικῶν
- Στρατιῶτες κι' ὑπαξιωματικοὶ
- Ἡ ἐργατικὴ αὐτονομία

Ἡ Κινέζικη ἐπανάσταση κι' ὁ Μαοϊσμὸς

Πρόσφατοι ἀγῶνες τῶν ἀκτημόνων — συλλογικὲς συμβάσεις καὶ ταξικὴ πολιτικὴ — φοιτητικό: ἀδιέξοδο καὶ προοπτικὲς — «εἰσοδισμὸς», «τροτσκισμὸς», «παμπλισμὸς»

Γενάρης Φλεβάρης 1977

8

Δρχ. 20

Μπροστὰ σὲ ἀδιέξοδο

Ὁ χρόνος ἔκλεισε μὲ κάποιο κοπασμὸ τῆς καταιγίδας ποὖχε συνταράξει τὴ χώρα τὸ καλοκαίρι, ἀπ' ἀφορμὴ τὴν τουρκοελληνικὴ διένεξη γύρω ἀπὸ τὸ Αἰγαῖο.

Οὔτε βουλιάξαμε — καὶ εὐτυχῶς — τὸ «Σισμίκ» κι' οὔτε τὸ θηρίο αὐτὸ τόλμησε νὰ διακινδυνεύσει ταξιδεύοντας στὴν «ἑλληνικὴ πέρα γιὰ πέρα» «κλειστὴ λίμνη» τοῦ Αἰγαίου, ποὺ διεκδικοῦν στὸ διαπασὸν τοῦ ἐθνικισμοῦ, οἱ πιὸ ἀδιάλλακτοι τῆς ἐπίσημης Ἀριστερᾶς μας.

Εἴμασταν βέβαιοι πὼς τὸ σκιάχτρο τοῦ «ἐπικείμενου» πολέμου, ποὺ ἐπεσήμαιναν ὑστερικὰ ἑκατέρωθεν Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι ὑπερπατριῶτες κάθε πολιτικῆς ἀπόχρωσης, γιὰ τὰ ἴδια καθένας τους συμφέροντα, δὲν θὰ πραγματοποιοῦνταν, δεδομένου ὅτι οὔτε ἡ ἐσωτερικὴ κατάσταση στὴν Τουρκία τὸ ἐπιτρέπει, ἀλλὰ οὔτε οἱ Ἀμερικανοὶ ποὺ κινοῦν τὰ νήματα τῶν στρατῶν κι' ἀπὸ τὶς δυὸ χῶρες, τὄχαν ποτὲ ἀποφασίσει γιὰ τώρα.

Μόνο πόλεμος - ἀστραπὴ εἶναι σήμερα δυνατὸς ἀνάμεσα σὲ χῶρες ὅπως ἡ Τουρκία καὶ ἡ Ἑλλάδα, διαρκείας μερικῶν ἡμερῶν, ἂν ὄχι ὡρῶν, γιὰ ν' ἀποτονωθεῖ ἀνερχόμενη πίεση καὶ νὰ πλιατσικολογηθεῖ στὰ βιαστικὰ κάτι ἀπὸ τὸν ἀντίπαλο, πρὶν ἐπέμβουν οἱ Μεγάλοι καὶ ἐντοπίσουν τὴν πυρκαγιά. Ἀλλὰ ἀκόμα καὶ τέτοιου εἴδους πόλεμος εἶναι ἀδιανόητος στὶς σημερινὲς συνθῆκες ποὺ ἐπικρατοῦν διεθνῶς καὶ στὸν Μεσογειακὸ χῶρο.

Ποιός θ' ἀνελάμβανε π.χ. τὴν εὐθύνη νὰ προκαλέσει ρήξη ἀνάμεσα σὲ δυὸ Ἀτλαντικὲς χῶρες πρὶν περάσουν οἱ ἐκλογὲς στὶς Ἡν. Πολιτεῖες καὶ ἑδραιωθεῖ ἡ ἐξουσία τοῦ νέου Προέδρου; Καὶ μόνο αὐτὸς ὁ λόγος ἀπέκλειε ἀνοιχτὴ σύρραξη σ' αὐτὸ τὸ διάστημα.

Ἀντίθετα, οἱ ἐπιδείξεις πολεμικῆς προπαρασκευῆς κάλυπταν καὶ καλύπτουν πυρετώδεις διπλωματικὲς κρυφὲς διαπραγματεύσεις, κάτω ἀπὸ τὴν ἄγρυπνη ἐπιτήρηση τῶν Ἀμερικανῶν γιὰ «λύση», τόσο τοῦ Κυπριακοῦ, ὅσο καὶ τῶν ἄλλων διαφορῶν μὲ τὴν Τουρκία. Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι ἡ «λύση» θὰ βρεθεῖ σύντομα καὶ θ' ἀποκατασταθεῖ φιλειρηνικὸ κλῖμα ἀνάμεσα στὶς δυὸ χῶρες.

Ἡ φύση τῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν τους καθεστώτων, καθὼς καὶ τὸ παιχνίδι τῶν Μεγάλων, εἰδικώτερα τῶν Ἀμερικανῶν καὶ τῶν Ρώσων στὴ Μεσόγειο, εἶναι τέτοια, ὥστε ν' ἀποκλείεται ταυτόχρονα τόσο ὁ πραγματικὸς πόλεμος, ὅσο καὶ ἡ πραγματικὴ Εἰρήνη.

Καὶ σ' αὐτὸ ἀκριβῶς ἔγκειται ὁ κίνδυνος γιὰ τοὺς λαοὺς τῶν δύο χωρῶν.

Ὅσο διατηρεῖται τὸ σημερινὸ κλῖμα, διατηροῦνται δυὸ σὲ ἀλληλεπίδραση ἀντιλαϊκὲς τάσεις: α) ἡ «ἱερὴ συμμαχία» τάξεων μὲ τὴ μορφὴ «ἐθνικοῦ μετώπου» γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ «ἐξωτερικοῦ ἐθνικοῦ κινδύνου», β) τὸ δυσβάστακτο, διαρκῶς ἀνερχόμενο, ὕψος τῶν ἐξοπλισμῶν, ποὺ κάνει ἀδύνατη ὁποιαδήποτε σοβαρὴ ἀναπτυξιακὴ οἰκονομικὴ πολιτικὴ καὶ ὑλικὴ βελτίωση τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς τῶν ἐργαζόμενων.

Μὲ τὴ διαιώνιση τοῦ «ἐθνικοῦ» ζητήματος, ἡ ὅλη δραστηριότητα τῆς ἐπίσημης Ἀριστερᾶς μας ἔχει συγκεντρωθεῖ στὸν κοινοβουλευτικὸ στῖβο καὶ μόνο, καὶ σὲ ρητορικὲς ἀψιμαχίες μὲ τὴν κυβέρνηση τῆς Δεξιᾶς, στὸ ποιά ἀπὸ τὶς δυὸ παρατάξεις ὑπερασπίζει καλύτερα τὰ κοινὰ «ἐθνικὰ συμφέροντα». Ἀντικειμενικὰ αὐτὸ ὁδηγεῖ σὲ καταβαράθρωση κάθε ἀνεξάρτητης ταξικῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς καὶ πάλης. Στὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα καταλήγει καὶ ἡ πρακτικὰ ὁμόφωνη παραδοχὴ τῶν ἐξοπλισμῶν ποὺ ἀπορροφοῦν τώρα κάτι σχεδὸν παραπλήσιο μὲ δυὸ δισεκατομμύρια δολλάρια τὸ χρόνο! (Βλέπε «Καθημερινὴ» τῆς 11.1.77). Δηλαδὴ ποσὸ ἴσο μὲ τὸ ἕνα ἔνατο τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, καὶ ἴσο ἐπίσης μὲ τὸ σύνολο τῶν πόρων τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας, τοῦ τουρισμοῦ, καὶ τῶν ἐμβασμάτων τῶν ἐργαζομένων μας στὸ ἐξωτερικό, ποὺ καλύπτουν κανονικὰ τὸ ἰσοζύγιο πληρωμῶν τῆς χώρας!

Πρᾶγμα ποὺ σημαίνει ὅτι ἡ χώρα βρίσκεται ὑποχρεωμένη νὰ προσφεύγει στὸν δαπανηρότατο καὶ ὑπονομευτικὸ τῆς ἀνεξαρτησίας της ξένο δανεισμό, γιὰ νὰ καλύψει ἕνα μεγάλο μέρος ἀπὸ τὶς γενικές της ἀνάγκες, περιορίζοντας στὸ ἐλάχιστο τὶς δαπάνες γιὰ τὴ βιομηχανική, οἰκονομικὴ καὶ γενική της ἀνάπτυξη.

Πρᾶγμα ποὺ σημαίνει ἐπίσης ὅτι ὑπὸ τέτοιους ὅρους δὲν ὑπάρχει προοπτικὴ οὐσιαστικῆς καλλιτέρευσης τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς τῶν ἐργαζόμενων, ποὺ θὰ κληθοῦν νὰ «σφίξουν» ἀκόμα παραπάνω «τὴ ζώνη» τους, ἐξαντλημένοι ἤδη, ὅπως εἶναι, ἀπὸ τὸν συ-

νεχιζόμενο πληθωρισμό. Διερωτᾶται κανεὶς ἐπίσης, πῶς ὑπὸ τέτοιες συνθῆκες, ἀντιμετωπίζεται γρήγορη ἔνταξη στὴν ΕΟΚ.

Ἡ ἔνταξη δὲν πραγματοποιεῖται ἀπὸ πολιτικὴ καὶ μόνο θέληση γιὰ πολιτικοὺς κυρίως λόγους, χωρὶς τὶς ἀπαραίτητες οἰκονομικὲς δομὲς καὶ προετοιμασίες. Γιατὶ ἡ ΕΟΚ εἶναι τώρα χῶρες προνομιακῆς ἀνάπτυξης τοῦ μονοπωλιακοῦ καπιταλισμοῦ, ποὺ ἀπαιτεῖ μεγάλη συγκέντρωση καὶ ἐκσυγχρονισμὸ τῆς παραγωγῆς.

Ἂν ἡ Ἑλλάδα δὲν πρόκειται νὰ καταντήσει μιὰ τεράστια «Μεσογειακὴ Λέσχη» τουρισμοῦ καὶ ἄλλων διασκεδάσεων καὶ χῶρος περισυλλογῆς ὁρισμένων βιομηχανιῶν μὲ μεγάλο βαθμὸ ρύπανσης, ἀνεπιθύμητων ἀλλοῦ στὴν Εὐρώπη, ἀλλὰ νὰ γνωρίσει κάποια ἰσόμερη παραγωγικὴ ἀνάπτυξη, τότε συγκέντρωση καὶ ἐκσυγχρονισμὸς τῆς οἰκονομίας, στὰ πλαίσια καπιταλιστικοῦ καθεστῶτος, εἶναι προϋποθέσεις ἀπαραίτητες γιὰ τὴν ἔνταξή της σὲ στῖβο τόσο μεγάλου συναγωνισμοῦ ὅσο εἶναι σήμερα ἡ ΕΟΚ.

Εἶναι βέβαιο ὅτι τὸ κόστος τῆς ἐπιχείρησης θὰ τὸ πληρώσουν κυρίως ὁρισμένα στρώματα ἐργαζόμενων, καθὼς καὶ οἱ μεσαῖες καὶ μικρὲς ἐπιχειρήσεις, ποὺ ἤδη φυτοζωοῦν, παρ' ὅλη τὴν δασμολογικὴ προστασία τους ἀπέναντι στὸν ξένο συναγωνισμό.

Ἀλλὰ γιὰ μιὰ χώρα ὅπως τὴν Ἑλλάδα δὲν ὑπάρχει δυνατότητα κάποιας ἀνεξάρτητης οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης στὰ ἐθνικὰ καὶ μόνο πλαίσια, ὅσο διατηρεῖται τὸ καπιταλιστικὸ καθεστὼς τῆς χώρας.

Τἔχει ἀποδείξει ἡ ὅλη ὡς τὰ τώρα σταδιοδρομία της, ποὺ παραμένει θῦμα τόσο τοῦ ξένου μονοπωλιακοῦ καπιταλισμοῦ, ὅσο καὶ τῶν «ἐθνικῶν» μεγαλοεπιχειρήσεων.

Ἡ ἔνταξη στὴν ΕΟΚ βρίσκεται στὴ λογικὴ τῆς καπιταλιστικῆς ἀνάπτυξης τῆς χώρας, στὸ βαθμὸ ποὺ ἔχει ἀλλάξει ὁ συσχετισμὸς δυνάμεων ἀνάμεσα στὴν «εὐρωπαϊκὴ» καὶ «ἀμερικάνικη» πτέρυγα τῆς ἀστικῆς μας τάξης πρὸς ὄφελος τῆς πρώτης.

Σὲ μιὰ κάπως δημοκρατικὴ χώρα, τὸ ζήτημα τῆς ἔνταξης θἄπρεπε νὰ καθοριστεῖ τουλάχιστο μὲ δημοψήφισμα.

Σὲ μιὰ τέτοια περίπτωση, ἡ Ἀριστερὰ θἄπρεπε νὰ κάνει προπαγάνδα γιὰ τὴ «Σοσιαλιστικὴ Ἑνωμένη Εὐρώπη», διακηρύσσοντας ἔτσι τὴν ἀπόφασή της νὰ παλαίψει στὰ πλαίσια τῆς ἀστικῆς «Κοινῆς Ἀγορᾶς», ποὺ ἐκφράζει τώρα τὴν κοινὴ τάση ἀνάπτυξης τοῦ εὐρωπαϊκοῦ καπιταλισμοῦ, γιὰ τὴ νίκη τῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης σὲ συμμαχία μὲ τὸ σύνολο τῶν ἐργατικῶν δυνάμεων τῆς Εὐρώπης.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ Εὐρώπη ἀποτελεῖ τὸ φυσικὸ διεθνὲς πλαίσιο τῆς Ἑλληνικῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης, ὅπως καὶ κάθε ἄλλης εὐρωπαϊκῆς χώρας.

Στὴ συγκεκριμένη σημερινὴ ἱστορικὴ συγκυρία δὲν ὑπάρχουν ἄλλες προοπτικὲς γιὰ τὴ νίκη καὶ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης στὴ χώρα μας, παρὰ στὰ πλαίσια τῆς γενικώτερης νίκης καὶ ὁλοκλήρωσης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐπανάστασης, ὁποιοιδήποτε κι' ἂν ἀποδειχθοῦν ὅτι θἄναι οἱ ἐνδιάμεσοι σταθμοί.

Πῶς ὅμως, ἡ καπιταλιστικὴ Ἑλλάδα, διερωτηθήκαμε ἤδη, θὰ μπορέσει νὰ ἐνσωματωθεῖ στὴν ΕΟΚ φορτωμένη μὲ δυὸ περίπου δισεκατομ. δολλάρια ἐξοπλισμοὺς τὸ χρόνο; Χάρη σ' ἕνα ὁλοένα καὶ μεγαλύτερο ἐξωτερικὸ δανεισμό, ποὖναι ἡ χειρότερη μορφὴ ἐξωτερικῆς ἐξάρτησης;

Ἡ σημερινὴ πολιτικὴ ὁδηγεῖ ἀναπόφευκτα σὲ ἀδιέξοδο, ποὺ θ' ἀποσταθεροποιήσει, ὄχι μόνο τὴ σημερινὴ κυβέρνηση τῆς συντηρητικῆς Δεξιᾶς, ἀλλὰ ὁλόκληρο τὸ πολιτικὸ καθεστὼς τῆς χώρας, προβάλοντας καὶ πάλι τὴν ἀπειλὴ ἀνοικτῆς στρατιωτικῆς δικτατορίας.

Δὲν εἶναι δυνατὸ πιὰ ν' ἀντιμετωπιστεῖ κἂν παράταση τῆς σημερινῆς ἀστικῆς δημοκρατικῆς παρένθεσης, ὅσο δὲν τροποποιεῖται ριζικὰ ἡ προοπτικὴ τῶν σχέσεών μας μὲ τὴν Τουρκία καὶ δὲν ἀπαλάσσεται ἡ χώρα ἀπὸ τὸ αὐξανόμενο βάρος τῶν ἐξοπλισμῶν καὶ τοῦ ξένου δανεισμοῦ (ποὺ ὑπερβαίνει τώρα τὰ 5,5 δισεκατομμύρια δολλάρια!).

Αὐτὸ εἶναι τώρα τὸ κυριώτερο «ἐθνικὸ» μας πρόβλημα. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ μόνη πραγματικὰ ρεαλιστικὴ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ εἶναι ἐκείνη ποὺ ἀποβλέπει στὴν πολιτικὴ προσέγγιση ἀνάμεσα στὶς δημοκρατικὲς καὶ σοσιαλιστικὲς δυνάμεις τῶν δυὸ χωρῶν, ποὺ θὰ προετοιμάσει τὴν αὔριανὴ συνεργασία τους στὸν οἰκονομικὸ καὶ πολιτιστικὸ τομέα γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν βασικῶν συμφερόντων τῶν λαῶν τους.

Μιὰ τέτοια προσέγγιση, ὅσο ἀπίθανη κι' ἂν φαίνεται σήμερα, εἶναι δυνατὸ νὰ γίνει ζωντανὴ πραγματικότητα, ἂν ἐπίμονα καὶ συστηματικὰ οἱ δημοκρατικὲς καὶ σοσιαλιστικὲς δυνάμεις τῆς χώρας τὴν ἐπιδιώκουν, ἀποτεινόμενες ἀπ' εὐθείας στοὺς ἐργαζόμενους τῆς Τουρκίας καὶ τὶς ἀντίστοιχες δυνάμεις ποὺ τοὺς ἀντιπροσωπεύουν.

Ἀλλὰ γι' αὐτὸ προϋπόθεση εἶναι ἡ ἀποφασιστικὴ ἐγκατάλειψη τῶν σχημάτων «Ἐθνικῆς Ἑνότητας», «Ἱερᾶς διαταξικῆς Συμμαχίας» κλπ. ἀπὸ τὴν ἐπίσημη Ἀριστερά μας, ἡ σφυρηλάτηση τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου, καὶ ἡ πάλη του γιὰ τὴ μεταβατικὴ Κυβέρνηση τῶν μαζικῶν Ἐργατικῶν Κομμάτων, κριτικὰ ὑποστηριζόμενη ἀπὸ τὸ σύνολο τοῦ Μετώπου.

Πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση πρέπει νὰ δράσει ἡ Ἑνιαία Ἐπαναστατικὴ Μαρξιστικὴ Ἀριστερά, συμβάλοντας μ' ὅλες της τὶς δυνάμεις γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου καὶ τοῦ σωστοῦ μεταβατικοῦ πολιτικοῦ του προσανατολισμοῦ.

Ἀλλοιῶς ἡ χώρα βρίσκεται ἀντικειμενικὰ ἐμπλεγμένη σὲ μηχανισμὸ ποὺ τὴν παρασύρει ἀνεπαίσθητα σὲ πολεμικὴ περιπέτεια ἔστω σύντομη ἢ τὴν οἰκονομικὴ χρεωκοπία μὲ ὅλες τὶς συνέπειες ποὺ τέτοιες προοπτικὲς θἄχαν γιὰ τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν μαζῶν καὶ τὶς ἐλευθερίες τους.

Γενάρης 1977

᾿Από τή σκοπιά μας

Προοπτικὲς γιὰ τὸ 1977

Πολλὰ λέγονται γιὰ ἐνδεχόμενη ἐπίσπευση τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐκλογῶν, καὶ γιὰ τὶς προθέσεις τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς «Ν. Δημοκρατίας» ν᾿ ἀποσυρθῆ στὸ ὑπούργημα τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας.

Τὰ δυὸ ζητήματα εἶναι ἐξ ἄλλου κάπως ἀλληλένδετα.

Εἶναι πιθανό, μπροστὰ στὴν ἐπικίνδυνη οἰκονομικὴ ἐξέλιξη τῆς χώρας, ποὺ συνθλίβεται κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν κάθε εἴδους, ἐνῶ παρατείνεται τὸ κλῖμα παγκόσμιας οἰκονομικῆς ὕφεσης, νὰ ἐπιχειρηθοῦν σὲ κάποια στιγμὴ κοινοβουλευτικὲς ἐκλογές, γιὰ νὰ μὴν φθαρεῖ τελείως ἡ σημερινὴ πλειοψηφία στὴν ἐξουσία.

᾿Αλλὰ χρειάζεται κατάλληλη ψυχολογικὴ στιγμὴ γιὰ τέτοια προσφυγὴ στὶς κάλπες, π.χ. κάποια ἱκανοποιητικὴ διευθέτηση τῶν σχέσεων μὲ τὴν Τουρκία, ποὺ νὰ τὴν ἐκμεταλλευθεῖ ἡ σημερινὴ πλειοψηφία. Πρᾶγμα ποὺ δὲν εἶναι ἀκόμα πιθανό.

Πάντα, μόνο σὲ περίπτωση ποὺ ὑπάρχει ἐξασφαλισμένη κοινοβουλευτικὴ πλειοψηφία γιὰ τὸν σημερινὸ πρωθυπουργό, ὁ τελευταῖος θ᾿ ἀποφάσιζε νὰ διεκδικήσει ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς πιά, τὴν προεδρία τῆς Δημοκρατίας. Πρᾶγμα ποὺ θὰ τοῦ ἐπέτρεπε νὰ δρᾶ σὰν ὑπερκομματικὸς διαιτητὴς τῆς κατάστασης ὄχι πιὰ τόσο στενὰ συνδεδεμένος μ᾿ ἕνα καὶ μόνο κόμμα καὶ νὰ ἐπιπλεύσει σὲ ὁποιεσδήποτε νέες πολιτικὲς ἀνακατατάξεις.

Οἱ ἀνακατατάξεις αὐτὲς ἔχουν ἤδη ἀρχίσει, καὶ θὰ ἐπιταχυνθοῦν ἰδίως σὲ περίπτωση ἀναγγελίας πρόωρων ἐκλογῶν.

Παρὰ τὶς ἐπίσημες διαψεύσεις, ἡ πίεση εἶναι μεγάλη, τόσο στὶς γραμμὲς τῆς ΕΔΗΚ, ὅσο καὶ τοῦ ΠΑΣΟΚ γιὰ στενότερη συνεργασία τῶν δύο σχηματισμῶν ποὺ μποροῦσε νὰ καταλήξει κάποτε καὶ σὲ συγχώνευση, ὑπὸ τὴ μορφὴ π.χ. ᾿Εργατικοῦ Κόμματος, κατὰ τὸ ἐγγλέζικο πρότυπο.

Μόνο ποὺ ἐδῶ θὰ λείπει τὸ πραγματικὸ ὑπόβαθρο τέτοιων Κομμάτων στὴν Εὐρώπη, ποὖναι ἡ στενὴ σύνδεση μὲ τὰ Συνδικάτα.

Καταστάσεις, ὅπως ἡ κίνηση τῆς ὁμάδας τῶν Τεσσάρων, καὶ ἄλλες συναφεῖς θἄπερναν, ὑπὸ ὁρισμένους ὅρους, μέρος σ᾿ ἕνα τέτοιο ἀνασχηματισμὸ τῶν κεντροαριστερῶν, ποὺ θὰ ζητήσουν ὅλοι νὰ περιβληθοῦν στολὴ μὲ ὅλες τὶς δυνατὲς ἀποχρώσεις τοῦ «κόκκινου» καὶ τοῦ «γαλανόλευκου», τοῦ «σοσιαλισμοῦ», ἀλλὰ καὶ τοῦ πιὸ ριζοσπαστικοῦ «πατριωτισμοῦ», σὲ μιὰ πρωτότυπη σύνθεση «καμωμένη στὴν ῾Ελλάδα».

Τέτοια πάντα προσέγγιση δὲν εἶναι ἀκόμα βέβαιη, γιατὶ συναντᾶ πολλὰ ἐμπόδια καὶ πραγματοποιούμενη, θ᾿ ἄφηνε ἔξω τὰ δυὸ Κ.Κ. καὶ ἴσως καὶ τὴν ΕΔΑ. Κι᾿ αὐτοὶ οἱ τρεῖς σχηματισμοὶ πιέζονται σήμερα γιὰ νέες ἐξελίξεις καὶ ἀνακατατάξεις στὶς γραμμές τους. Π.χ. οἱ τάσεις ποὺ διαφωνοῦν μεταξύ τους σὲ ποικίλα ζητήματα στὸ Κ.Κ. ἐξωτερικοῦ, (πρᾶγμα ποὺ κάνει ἀμφίβολη τὴ σύγκληση τοῦ Συνεδρίου του τὸν Μάη ἢ ἀργότερα), ἀντιμετωπίζουν — τουλάχιστο ὁρισμένες ἀπ᾿ αὐτὲς — συνένωση μὲ τὸ

Κ.Κ. ἐσωτερικοῦ, ἀκόμα καὶ σὲ γραμμὴ «εὐρωκομμουνισμοῦ».

Τὸ νὰ σχηματιστεῖ καὶ στὴν Ἑλλάδα ἕνα ἑνιαῖο τέτοιο Κόμμα θἄταν μὲ κάποια ἔννοια πρόοδος, κάνοντας ταυτόχρονα πιὸ καθαρὴ καὶ ἁπλῆ τὴν κατάσταση στὸ χῶρο γενικὰ τῆς Ἀριστερᾶς.

Ἀπὸ τὴ μεριὰ τῆς ἄκρας χουντοβασιλικῆς Δεξιᾶς, τὰ πράγματα ἐπίσης κινοῦνται, μὲ γενικὴ κατεύθυνση τὴ δημιουργία φιλοβασιλικοῦ Κόμματος, σὲ βάρος, τότε, βέβαια, τῆς «Ν. Δημοκρατίας». Τὸ «ἀντικαραμανλικὸ» ρεῦμα στοὺς κόλπους της, καὶ τοὺς κόλπους γενικὰ τῆς Ἄκρας Δεξιᾶς, μεγαλώνει.

Ἀλλὰ ὅπως ἔδειξε ἡ ὑπόθεση τῆς δολοφονίας τοῦ Μάλλιου, «ἐγκεφάλου» τῶν ἀμερικανικῶν μεθόδων τρομοκράτησης τῶν πολιτῶν γιὰ τὴν ἑδραίωση καὶ διαιώνιση δικτατορικῶν καθεστώτων σὲ χῶρες ὅπως ἡ Ἑλλάδα, ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος ἀπ' αὐτὴ τὴ μεριὰ προέρχεται ἀπὸ τὸ εἰδικὸ βάρος τέτοιων στοιχείων, ποὺ ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει στὶς κρατικὲς ὑπηρεσίες, καὶ στὶς παράλληλες μυστικὲς «παρακρατικὲς» σπεῖρες. Τόσο τὸ παρατεινόμενο «μυστήριο» γύρω ἀπὸ τὴ δολοφονία τοῦ Μάλλιου, ὅσο καὶ τὰ ἀπερίγραπτα γεγονότα ποὺ ξέσπασαν στὴν κηδεία του, εἶναι ἐνδείξεις γιὰ τὴν ἐκτεταμένη, ἐπικίνδυνη σαπίλα ποὺ ἐπικρατεῖ στὸν καθαυτὸ πολιτικὸ τομέα τοῦ ἀστικοῦ Κράτους, ὅπου καίρια πόστα κατέχονται πάντα ἀπὸ ἐχθρούς, ὄχι μόνο τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀκόμα καὶ τῆς σημερινῆς Κυβέρνησης τῆς συντηρητικῆς Δεξιᾶς. Τὰ στοιχεῖα αὐτὰ δὲν παύουν νὰ συνωμοτοῦν, προετοιμάζοντας τὴν διαδοχὴ σὲ μιὰ κατάλληλη στιγμὴ «ἐθνικῆς κρίσης». Ὑπαίτιος πάντα γιὰ τὴ διαιώνισή τους εἶναι πρῶτα - πρῶτα ἡ ἴδια ἡ Κυβέρνηση. Εἶναι αὐτὴ ποὺ δὲν βρίσκει τὴ δύναμη ν' «ἀποχουντοποιήσει» κατὰ βάθος Στρατό, Ἀστυνομία, Δικαιοσύνη, Ἐκπαίδευση κλπ., κρατῶντας τέτοια στοιχεῖα σὰν «ὕστατη ἐφεδρεία» τῆς ἀστικῆς τάξης, καθὼς δὲν τολμᾶ νὰ στηριχθεῖ πάνω στὸ Λαό, νὰ τὸν ὀργανώσει, νὰ τὸν κινητοποιήσει, καὶ μὲ τὴ δύναμή του τότε νὰ ξεκαθαρίσει ριζικὰ αὐτὴ τὴν «κόπρο τοῦ Αὐγείου», ποὺ σχεδὸν ἀνοιχτὰ προπαρασκευάζει τὴν αὔριο τοῦ θρήνου καὶ τῆς σκλαβιᾶς.

Ὁ σημερινὸς πρωθυπουργὸς παίζει ἕνα ἐπικίνδυνο παιχνίδι μὲ τὴν Ἄκρα Δεξιά του.

Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ τὴ χρησιμοποιεῖ πάντα σὰν σκιάχτρο ποὺ πολώνει γύρω του (ἰδίως σὲ περίπτωση ἐκλογῶν) μιὰ μεγάλη πλειοψηφία πολιτῶν (ἀκόμα καὶ τῆς Ἀριστερᾶς), τρομαγμένων ἀπὸ τὸ ἐνδεχόμενο νέας Δικτατορίας.

Μ' αὐτὴ τὴν ἔννοια ὁ ἀρχηγὸς τῆς «Ν. Δημοκρατίας» παραμένει πάντα «ἀπαραίτητος» καὶ μπορεῖ καὶ αὔριο ἀκόμα, σὰν Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, νἄναι ἡ σημαία εὐρύτερου διακομματικοῦ «ἀντιδικτατορικοῦ» συνασπισμοῦ.

Ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἡ ἐσκεμμένη μετριοπάθειά του ἀπέναντι στὴν Ἄκρα Δεξιά, τὴν διατηρεῖ σὰν «ἐφεδρεία» τῆς ἀστικῆς τάξης σὲ περίπτωση ποὺ ὁ ἴδιος, γιὰ ἕνα ὁποιοδήποτε λόγο ἐξαφανιστεῖ.

Γενάρης 1977

Συλλογικὲς συμβάσεις καὶ ταξικὴ πολιτικὴ

Ἐνῶ ὁ πληθωρισμὸς κι ἡ ἀνεργία αὐξάνονται καὶ συνεπῶς τὸ κόστος ζωῆς ἀνεβαίνει συνέχεια μαζὶ μὲ τὴν ἀβεβαιότητα γιὰ τὸ αὔριο τοῦ ἐργαζόμενου, ἡ Γ.Σ.Ε.Ε. ἔκανε μιὰ γερὴ ἔκπτωση στὶς διεκδικήσεις της. Τὸ περσυνό της αἴτημα γιὰ 40% αὔξηση στοὺς μισθοὺς καὶ τὰ μεροκάματα ἔγινε φέτος 22%. Μετὰ δὲ ἀπ' τὰ παζάρια μὲ τὴν κυβέρνηση καὶ τὴν ἐργοδοσία, κατέληξε στὴν ὑπογραφὴ τῆς ἐπονείδιστης «Ἐθνικῆς συλλογικῆς συμβάσεως», ποὺ προβλέπει τὴ γελοία, «σὲ δύο στάδια», αὔξηση τοῦ 15%.

Αὐτὸ ὅμως ποὺ εἶναι καταπληκτικὸ κι ἀπὸ πρώτη ματιὰ ἀκατανόητο εἶναι ἡ πολιτικὴ τῆς παραδοσιακῆς ἀριστερᾶς καὶ τοῦ ΠΑΣΟΚ στὸν τομέα αὐτό. Ἐκτὸς ἀπ' τὶς γενικὲς διακηρύξεις καὶ τὴν ἀρθρογραφία στὶς ἐφημερίδες, καμμιὰ συγκεκριμένη ἐνέργεια γιὰ τὰ συμφέροντα τῶν ἐργαζόμενων δὲν γίνεται. Κανένα κόμμα δὲν εἶναι ἀποφασισμένο νὰ προωθήσει τοὺς κοινωνικοὺς ἀγῶνες καὶ τὴν ἀπαραίτητη γιὰ τὴ διεξαγωγή τους συνεργασία μὲ τὰ ὑπόλοιπα. Οἱ ἀπεργίες τῶν ἐργαζόμενων ξεσποῦν σποραδικά, χωρὶς τὰ κόμματα, καὶ πολλὲς φορὲς ἐνάντια στὴ θέλησή τους. Καμμιὰ οὐσιαστικὴ συμπαράσταση δὲν ἔχει ὀργανωθεῖ γιὰ τοὺς ἀγωνιζόμενους ἐργάτες καὶ δὲν ἔγινε ποτὲ προσπάθεια γιὰ συντονισμὸ τῶν ἀγώνων τους.

Στὴν οὐσία ἐπιδιώκεται ἀπ' τὴν ἀριστερὰ τὸ πάγωμα τῶν κοινωνικῶν ἀγώνων, γιὰ νὰ ἀποφύγει νὰ φέρει σὲ δυσκολία τὴν κυβέρνηση Καραμανλῆ. Ἀντίθετα, ἔχει καλλιεργήσει τὸ πνεῦμα τῆς «ἐθνικῆς ἑνότητας», ἀκριβῶς κάτω ἀπ' αὐτὴν τὴν κυβέρνηση.

Πλήρης σχεδὸν ἡ ὁμοφωνία τῆς κυβέρνησης καὶ τῆς ἀντιπολίτευσης στὰ λεγόμενα «ἐθνικὰ ζητήματα», τουλάχιστο στὶς βασικὲς καὶ καθοριστικὲς τους γραμμές. Πλήρης ἐπίσης ἡ ὁμοφωνία γιὰ τὸ ὕψος τῶν πολεμικῶν δαπανῶν, ποὺ ἀπομυζοῦν τὸ 1)9 τοῦ προϋπολογισμοῦ μας, ὅλα δηλ. τὰ ἔσοδα ἀπ' τοὺς «ἀδήλους πόρους», (ἀκόμα καὶ τὸ ΚΚΕ ποὺ δὲν τὶς ψήφισε, δὲν τὸ ἔκανε ἀντιμετωπίζοντάς τες ἀπὸ μιὰ ταξικὴ σκοπιά).

Ἔτσι, λοιπόν, θυσιάζεται στὸ βωμὸ τῆς «ἐθνικῆς ἑνότητας» καὶ συνεπῶς στὰ συμφέροντα τῆς ἀστικῆς τάξης καὶ τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ἡ ἑνότητα τῶν ἐργαζομένων καὶ ἡ προάσπιση κι ἐπέκταση τῶν κατακτήσεών τους.

Εἶναι λοιπὸν ἀναγκαῖο νὰ ἀποκατασταθεῖ τὸ ταχύτερο δυνατὸ τὸ ἑνιαῖο μέτωπο τῶν ἐργαζομένων, τουλάχιστο σὲ συνδικαλιστικὸ ἐπίπεδο, στὴ μορφὴ δηλαδὴ τῆς ἑνιαίας μετωπικῆς συνδικαλιστικῆς κίνησης τῆς ἀριστερᾶς. Μιὰ τέτοια κίνηση θἆναι καὶ τὸ πρῶτο βῆμα ταυτόχρονα γιὰ τὴ συγκρότηση τοῦ ἑνιαίου μετώπου τῶν μαζικῶν κομμάτων, ποὺ μιλᾶνε στ' ὄνομα τῶν ἐργαζομένων καὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ στὴ χώρα μας.

Εἶναι ἐπίσης καιρὸς νὰ δοῦν οἱ ἕλληνες ἐργαζόμενοι νὰ πραγματοποιεῖται ἡ πιὸ θεμελιώδης κατάκτησή τους, ἰδιαίτερα σὲ περίοδο πληθωρισμοῦ, δηλαδὴ ἡ τιμαριθμικὴ ἀναπροσαρμογὴ τῶν μισθῶν καὶ τῶν μεροκαμάτων. Μιὰ κατάκτηση ποὺ εἶναι πραγματικότητα ἀπὸ χρόνια τώρα γιὰ τοὺς συναδέλφους τους ἄλλων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, ὅπως π.χ. τῆς Ἰταλίας, ποὺ χάρη σ' αὐτήν, τὸ ἐπίπεδο ζωῆς τους δὲν ἔχει σημαντικὰ θιγεῖ στὴν περίοδο τῆς οἰκονομικῆς κρίσης ποὺ περνάει ὁ καπιταλισμὸς τώρα. Αὐτὸ τὸ βασικὸ αἴτημα, μαζὶ μὲ ἄλλα, ἐπίσης στοιχειωδῶς ἀπαραίτητα, ὅπως π.χ. ἡ ἀνάλογη μὲ τὴν ἀνεργία μείωση τῶν ὡρῶν ἐργασίας, πρέπει νὰ ἀποτελεῖ τὸ βασικὸ πυρῆνα τοῦ προγράμματος τοῦ ἑνιαίου συνδικαλιστικοῦ μετώπου τῆς ἀριστερᾶς.

Μόνο τότε εἶναι δυνατὸ νὰ δοῦμε τὴν ταξικὴ πάλη ν' ἀνέρχεται ἀποφασιστικὰ στὴ χώρα μας καὶ νὰ πλησιάζει στὴν προοπτικὴ τῆς νικηφόρας της ἔκβασης, στὴ νίκη δηλαδὴ τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης.

Φοιτητικό: Ἀδιέξοδο καὶ προοπτικὲς

Τὸ δυναμικὸ φοιτητικὸ κίνημα, ποὺ ἀναπτύχθηκε στὴ διάρκεια τῆς δικτατορίας, ἀναμφισβήτητα εἶχε σὰν κύριο χαρακτηριστικὸ τὴν ἀντίθεσή του σ' αὐτὴν ποὺ ἐκδηλώθηκε μὲ τὴν ἀδιάκοπη πάλη ἐνάντιά της. Ὡστόσο, δὲν τοῦ ἔλειπαν καὶ οἱ γενικότεροι ἀντι-ἱεραρχικοί, ἀντι-αὐταρχικοὶ προσανατολισμοί, καθὼς καὶ μιὰ πραγματικὰ ἀντικαπιταλιστικὴ χροιά, στοιχεῖα ποὺ ἄλλωστε χαρακτηρίζουν κάθε κίνημα νέων στὴν ἐποχή μας. Εὔκολα διέκρινε κανεὶς τὰ παραπάνω σ' ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τοῦ Φ.Κ. ἐκείνη τὴν περίοδο.

Στὸν τομέα τῆς ὀργάνωσης τῆς πάλης ἀναπτύχθηκαν αὐτόνομοι, ἄμεσα δημοκρατικοὶ μηχανισμοί. Τόσο στὸ παράνομο ἐπίπεδο, μὲ χαρακτηριστικὸ παράδειγμα τὶς «Φοιτητικὲς ἐπιτροπὲς ἀγώνα» (βλ. τεῦχος 1 τοῦ «Γιὰ τὸ Σοσιαλισμό»), ὅσο καὶ στὸ φανερὸ μὲ τὴν ἄμεση ἐκλογὴ τῶν ἐπιτροπῶν ἀπ' τὶς συγκεντρώσεις (κύριο παράδειγμα ἐδῶ ἡ δημιουργία τῆς «Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς» στὸ Πολυτεχνεῖο). Ἡ ἄμεση συμμετοχὴ τῶν φοιτητῶν στὶς διαδικασίες λήψης τῶν ἀποφάσεων, ἔπαιξε πολὺ σημαντικὸ ρόλο στὴν ἀνάπτυξη τῶν ἀγώνων τοῦ Φ.Κ. καὶ στὴ μαζικοποίησή του.

Ἡ προσπάθεια τῶν παρατάξεων τῶν ἐλεγχόμενων ἀπ' τὰ παραδοσιακὰ κόμματα τῆς ἀριστερᾶς γιὰ τὸν ἔλεγχο τοῦ φοιτητικοῦ κόσμου, δημιούργησε προβλήματα στὴν πορεία τοῦ κινήματος τότε, ποὺ ὡστόσο φάνηκαν πολὺ πιὸ καθαρὰ μετὰ τὴν ἀλλαγή.

Βέβαια ἦταν φυσικὸ νὰ περιμένει κανεὶς μιὰ περίοδο ὕφεσης μετὰ τὴν ἀκμὴ τοῦ Φ.Κ., χαρακτηριστικὴ κι' αὐτὴ γιὰ ὅλα τὰ παρόμοια κινήματα τῶν νέων διεθνῶς, καὶ ὀφειλόμενη σὲ διάφορους λόγους ὑποκειμενικοὺς καὶ ἀντικειμενικούς. Στὴ χώρα μας σημαντικὸ ρόλο γιὰ τὴν τέτοια ἐξέλιξη ἔπαιξε καὶ ἡ μαζικὴ στροφὴ τοῦ φοιτητικοῦ κόσμου μετὰ τὴ δικτατορία πρὸς τὶς γραμμὲς τῶν παραδοσιακῶν κομμάτων τῆς ἀριστερᾶς καὶ τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ., ποὺ τοὺς ἔδιναν τὴν ἐντύπωση καὶ τὴ βεβαιότητα γιὰ μιὰ ὀργανωμένη, σοβαρή, ἐπαναστατικὴ δραστηριότητα. Ἡ γραφειοκρατικὴ ἀντίληψη τῶν κομμάτων αὐτῶν, τόσο γιὰ τὴ λειτουργία τοῦ ἴδιου τοῦ κόμματος καὶ τῶν παρατάξεων, ὅσο καὶ γιὰ τὴ σχέση του μὲ τοὺς μαζικοὺς χώρους, μπλόκαρε ἕνα σημαντικὸ μέρος τῶν ριζοσπαστικοποιημένων φοιτητῶν. Ἔτσι ἔγινε δυνατὴ ἡ κυριαρχία τους στὰ ὄργανα τοῦ φοιτητικοῦ συνδικαλισμοῦ καὶ στὶς γενικὲς συνελεύσεις τῶν σχολῶν. Ἡ γραφειοκρατικοποίηση ἑπομένως τῶν φοιτητικῶν συλλόγων καὶ ἡ ἀπομάκρυνση τῶν φοιτητῶν ἀπ' τὴν ἄμεση ἀπασχόληση μὲ τὰ θέματα ποὺ τοὺς ἀφοροῦν ἦταν ἀναπόφευκτη. Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ ἀκόμα καὶ οἱ πολιτικὲς ὁμάδες, ποὺ ξεπήδησαν ἀπ' τοὺς κόλπους τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος (οἱ περισσότερες Μαοϊκῶν ἀποκλίσεων) υἱοθέτησαν τὶς ἴδιες «παραδοσιακές», δογματικὲς ἀντιλήψεις πάνω στὰ θέματα αὐτά.

Ἔτσι, ἀφοῦ μὲ τὴν πτώση τῆς χούντας ἔπαψε νὰ ὑπάρχει τὸ βασικὸ πολιτικὸ κίνητρο, κι ἀφοῦ τὰ παραδοσιακὰ κόμματα μὲ τὸν ἄμεσο ἔλεγχο ποὺ ἐγκατάστησαν, πέρασαν στὸ φοιτητικὸ κόσμο τὴ γραμμή τους γιὰ μιὰ πολιτικὴ «ἐθνικῆς ἑνότητας» καὶ κριτικῆς ὑποστήριξης στὴν κυβέρνηση, οἱ κινητοποιήσεις τῶν φοιτητῶν λιγόστεψαν σιγὰ - σιγά, γιὰ νὰ φθάσουν νὰ ἐκμηδενιστοῦν αὐτὸ τὸν καιρό.

Τὰ ὄργανα τοῦ φοιτητικοῦ συνδικαλισμοῦ, γραφειοκρατικὰ ἐλεγχόμενα ἀπ' τὶς παραδοσιακὲς παρατάξεις τῆς ἀριστερᾶς καὶ ἡ πολιτική τους ἀπόλυτα καθοριζόμενη ἀπ' τὴν πολιτικὴ τῶν κομμάτων αὐτῶν μὲ τὶς φοιτητικὲς μάζες σὲ ἀδράνεια, απομακρυσμένες ἀπὸ ὁποιαδήποτε διαδικασία λήψης ἀποφάσεων πάνω στὰ πολιτικὰ καὶ συνδικαλιστικὰ τους προβλήματα: Νά οἱ διαπιστώσεις ποὺ συνοψίζουν τὴν κατάσταση στὸ φοιτητικὸ κόσμο σήμερα.

Ἡ κυβέρνηση εἶναι ἔτσι ἐλεύθερη νὰ ἐπιβάλλει τὶς θέσεις της γιὰ τὴν ἐκπαίδευση, χωρὶς νὰ συναντήσει οὐσιαστικὴ ἀντίδραση. Ὅσο γιὰ τὴν εὐρύτερη πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ πολιτικὴ δραστηριότητα τοῦ Φ.Κ., αὐτὴ βρίσκεται σὲ μεγαλύτερη ἀκόμα ἀποτελμάτωση ἀπ' τὴ συνδικαλιστική. Τὸ ἴδιο τὸ καθηγητικὸ κατεστημένο, ποὺ εἶχε ἀναδιπλωθεῖ τὸν πρῶτο καιρὸ μετὰ τὴ χούντα, τώρα, ἐξαιτίας τοῦ «πουλήματος» τῆς ὑπόθεσης τῆς ἀποχουντοποίησης, ξαναγίνεται ὁ κυρίαρχος τῶν Α.Ε.Ι.

Ἡ σημερινὴ ἀδιέξοδη κατάσταση ἀπαιτεῖ ἐπιτακτικὰ ρεαλιστικὴ πολιτικὴ ἀντιμετώπιση ἀπ' τὴ μεριὰ τῶν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων. Εἶναι ἀναγκαῖο νὰ ξαναμποῦν οἱ φοιτητὲς μ' ὅλο τὸν ἐνθουσιασμὸ καὶ τὴ δυναμικότητά τους στὸ πολιτικὸ προσκήνιο. Χρειαζόμαστε γι' αὐτὸ ἐπίμονη προβολὴ κοινοῦ προγράμματος διεκδικήσεων μὲ ριζοσπαστικὸ περιεχόμενο ἀπ' τὶς δυνάμεις τῆς ἐπαναστατικῆς ἀριστερᾶς. Προγράμματος, ποὺ θὰ προκύψει ἀπ' τὴ συγκρότηση μετω-

πικῆς συνεργασίας τῶν δυνάμεων αὐτῶν, ποὺ ἄλλωστε βοηθάει καὶ στὸ χτίσιμο τοῦ μετώπου τῆς ἐπαναστατικῆς ἀριστερᾶς στὴ χώρα μας, ἀπαραίτητου στὴ σημερινὴ κατάσταση (βλ. κύριο ἄρθρο αὐτοῦ τοῦ τεύχους).

Ὁπωσδήποτε μιὰ τέτοια μετωπικὴ συνεργασία, θὰ βρεῖ ἀπήχηση καὶ στὸ ὁλοένα ὀγκούμενο χῶρο τῶν ἀνεξάρτητων ἀριστερῶν, ποὺ ὁ προβληματισμός τους τοὺς ὁδήγησε ἔξω ἀπ' τὶς παραδοσιακὲς (ἀλλὰ καὶ τὶς «Μαοϊκὲς») ὀργανώσεις.

Πιστεύομε πὼς εἶναι δυνατὸ μέσα ἀπὸ μιὰ ριζοσπαστικὴ πολιτικὴ τόσο στὶς διεκδικήσεις, ὅσο καὶ στὸν τρόπο ὀργάνωσης τοῦ ἴδιου τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος, αὐτὸ θὰ ἔρθει στὰ προηγούμενα ἢ καὶ σὲ ψηλότερα ἐπίπεδα, γιατὶ οἱ ἀντικειμενικὲς οἰκονομικὲς καὶ πολιτικὲς συνθῆκες ἐξελίσσονται εὐνοϊκὰ μὲ γρήγορο ρυθμὸ (ὅπως διαπιστώνεται σ' ἄλλα ἄρθρα τοῦ περιοδικοῦ μας).

«Εἰσοδισμός, Τροτσκισμός, Παμπλισμός»

('Απάντηση σ' ἕνα λίβελλο)

Στὰ χέρια μας ἔπεσε ὁ λίβελλος ποὺ κυκλοφορεῖ στὶς γραμμὲς τοῦ ΠΑΣΟΚ ἐναντίον τοῦ «εἰσοδισμοῦ», τοῦ «παμπλισμοῦ», τοῦ «τροτσκισμοῦ».

Ἀχαρακτήριστο συνονθύλευμα ἀπὸ ἀμαλγάματα σταλινικοῦ τύπου, ποὺ τὸ διαπνέει — πέρα γιὰ πέρα — γραφειοκρατικὴ ἀντίληψη σχεδὸν «ἀστυνομικὴ» τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς ἰδεολογικῆς πάλης στὶς γραμμὲς τοῦ ζωντανοῦ ἐργατικοῦ κινήματος.

Ὁ ἐμβριθὴς συγγραφέας τοῦ λιβέλλου, ποὺ σταχυολόγησε τὶς βαθειὲς θεωρητικές του γνώσεις γιὰ τὸν «τροτσκισμὸ» καὶ τὸν «παμπλισμὸ» σὲ διάφορα ποταπὰ ἐγχειρίδια, γραμμένα ἀπὸ σταλινικούς, μαοϊκοὺς ἢ ἐπιγόνους «ἀρχαιοτροτσκιστές», εἶναι ἀνίκανος νὰ συγκρατήσει τὴ χαρακτηριστικὴ ἀντιπάθεια ποὺ προκαλεῖ σὲ στοιχεῖα τοῦ εἴδους του ἡ ἄκαμπτη ἱστορικὴ πάλη τοῦ ἐπαναστατικοῦ μαρξισμοῦ, ἐναντίον τῶν κάθε λογῆς μικροαστικῶν, ποπουλίστικων, κομφουζιονιστικῶν, ὀππορτουνιστικῶν κινημάτων καὶ τάσεων.

Στάζει πραγματικὸ φαρμάκι αὐτὸς ὁ μικρὸς κύριος, ὅταν ἀναφέρεται μὲ χλεύας καὶ περιφρόνηση γιὰ τὴ γιγάντια φυσιογνωμία τοῦ Λέοντα Τρότσκυ καὶ τὸ ἱστορικὸ κίνημα, ποὺ ἐμψύχωσε παγκόσμια, τὰ χρόνια ποὺ ἡ πάλη ἀρχῶν ἐναντίον τοῦ σταλινισμοῦ, τοῦ ρεφορμισμοῦ, τοῦ κεντρισμοῦ, γιὰ τὴ διάσωση τῶν κατακτήσεων τῆς Ὀχτωβριανῆς Ἐπανάστασης, τὴν ἀποτροπὴ τοῦ φασισμοῦ, καὶ τοῦ πολέμου, ἦταν πράγματι μονοπώλιο μιᾶς μικρῆς φάλαγγας Ἐπαναστατῶν στὸν κόσμο, ἀγωνιζόμενης ἐπίμονα, ἡρωϊκά, ἐναντίον τοῦ ρεύματος.

Σήμερα ἔχει γίνει τῆς μόδας νὰ ἀποκηρύσσεται ὁ «σταλινισμός», σὰν «ἀνεξίτηλο στῖγμα» καὶ νὰ δικαιώνεται, τουλάχιστο ἀπὸ κείνους ποὔχουν κάποιο μυαλὸ καὶ τιμιότητα καὶ ἦθος, ἡ ἱστορικὴ πάλη τῶν Ἀριστερῶν Κομμουνιστῶν Ἀντιπολιτευομένων στὴ Ρωσία καὶ στὸν κόσμο, γιὰ τὶς ἀρχὲς καὶ τὰ ἰδεώδη τοῦ δημοκρατικοῦ ἐπαναστατικοῦ μαρξισμοῦ.

Μόνο πάλι μικροὶ κύριοι, τοῦ εἴδους τοῦ συγγραφέα τοῦ λιβέλλου, ἀνώνυμοι, ἄγνωστοι, ποὺ ἡ ὅλη τους «ἐπαναστατικὴ» δράση συνοψίζεται στὸ νὰ ἐπωμίζονται τὰ γαλόνια τοῦ ἱεροεξεστῆ χωροφύλακα μιᾶς ὀργάνωσης χθεσινῆς ἀκόμα στὸν ἑλληνικὸ χῶρο, ποὺ διέπρεψε στὸ ρεκὸρ στροφῆς 180 μοιρῶν, μέσα σὲ δυὸ χρόνια ἀπὸ τὴν ἵδρυσή της, μποροῦν νἄχουν τὸ θράσος νὰ θεωροῦν τὴν Ἑλλάδα τοῦ 1976, ἀρκετὰ περιθωριακό, ἀπομονωμένο, καθυστερημένο χῶρο, κατάλληλο γιὰ νὰ τὸν «ἀλωνίζουν».

Ἡ «Ἑλλάδα στοὺς Ἕλληνες» καὶ τὸ ἐργατικό της κίνημα ἀνοιχτὸ σ' ὅλους τοὺς Ἕλληνες, ὅλων τῶν τάσεων. Δὲν εἶναι ἀποκλειστικὸ τσιφλίκι κανενός.

Οἱ ἐπαναστάτες μαρξιστὲς δὲν ἔχουν σκοπὸ ν' ἀφήσουν κανένα ἥσυχο ν' ἀλωνίζει ἐν ὀνόματι τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ, σὲ περιχαρακωμένες, ἀστυνομικὰ πειθαρχούμενες, «μονολιθικὲς» μάντρες.

Ἔχουν καθῆκον καὶ δικαίωμα νὰ βρίσκονται παντοῦ ὅπου περνᾶ ἕνα ρεῦμα τῆς τάξης, ὄχι γιὰ νὰ τὸ «διαλύσουν», νὰ καταλάβουν τὴν «ἡγεσία» του, νὰ τοῦ ἐπιβάλουν αὐθαίρετα τὶς ἀπόψεις τους. Ἀλλὰ γιὰ νὰ τὶς ὑποστηρίξουν μὲ ἴσα δημοκρατικὰ δικαιώματα, ὅπως καὶ οἱ ἄλλες τάσεις στὶς γραμμές του.

«Εἰσοδισμὸς» θὰ πεῖ τέτοια παρουσία τῶν ἐπαναστατῶν μαρξιστῶν σὲ κάθε μαζικὸ ρεῦμα τῆς τάξης, σὲ κάθε μαζική, πολιτικὴ ἢ συνδικαλιστικὴ ὀργάνωση, γιὰ τὴν προώθηση συνεπῶν σοσιαλιστικῶν ἰδεολογικῶν τάσεων, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἐφημεριακή τους ἡγεσία, τέτοια ἢ τέτοια.

Ὅταν ἡ ἡγεσία ἐπιτρέπει δημοκρατικὸ κλίμα στὶς ὀργανώσεις ποὺ συγκυριακὰ ἐλέγχει, ὅταν ἐπιτρέπει τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα ἰδεολογικῶν τάσεων, τότε οἱ ἐπαναστάτες μαρξιστὲς δροῦνε σὰν τάση κι' αὐτοί, ὑπερασπίζοντας ἰδέες στὰ πλαίσια τοῦ δημοκρατικοῦ καθεστῶτος τῆς ὀργάνωσης καὶ τῆς πειθαρχίας της.

Ζήτημα «φράξιας» δὲν μπαίνει, παρὰ ὅταν ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ γραφειοκρατικὲς ἡγεσίες ποὺ ἀμείλικτα ἐξοντώνουν κάθε ἰδεολογικὴ διαφορετικὴ τάση καὶ προσπαθοῦν νὰ ἑδραιώσουν ἕνα μονολιθικὸ καθεστὼς ἀστυνομικὰ ἐπιτηρούμενο.

Τέτοιες ἡγεσίες, πολιτικῶν ἢ συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων, ποὺ ἐπικαλοῦνται ὡστόσο τὸ ὄνομα τῶν ἐργαζόμενων καὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ, οἱ ἐπαναστάτες μαρξιστὲς δὲν πρόκειται νὰ τὶς ἀφήσουν ν' ἀλωνίζουν «ἥσυχα», «ἀπερίσπαστα».

Γι' αὐτὸ καὶ μισοῦν τόσο τὸν «εἰσοδισμό», καὶ γι' αὐτὸ σεχταριστικὲς μικροϋπεραριστερὲς ὁμάδες ποὺ

απομονώνουν τούς άγωνιστές τους άπό τό μαζικό κίνημα, κάνουν άντικειμενικά τό παιχνίδι τών γραφειοκρατικών ήγεσιών τών μαζικών παραδοσιακών όργανώσεων.

Σκοπός τοῦ πραγματικοῦ «εἰσοδισμοῦ» δὲν εἶναι οἱ «φράξιες», «ἡ διάσπαση», ἡ «διάλυση», ἡ ἅλωση τῶν πόστων κλπ., ὅπως τὰ βλέπει ἡ γραφειοκρατικὴ φαντασία τοῦ συγγραφέα τοῦ λιβέλλου, ἀλλὰ ἡ ἀνοιχτὴ πάλη ἰδεῶν στὰ πλαίσια τῆς δημοκρατικῆς ζωῆς τῆς ὀργάνωσης καὶ τῆς πειθαρχίας της. Οὔτε ἐπίσης σκοπὸς τοῦ «εἰσοδισμοῦ» εἶναι ἡ στρατολόγηση μερικῶν μελῶν, γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἀνεξάρτητης ὀργάνωσης. Σκοπός του εἶναι ἡ μακρόχρονη, ἐπίμονη πάλη γιὰ ἕνα πραγματικὰ σοσιαλιστικὸ προσανατολισμὸ τῶν μαζικῶν ρευμάτων καὶ ὀργανώσεων τῆς τάξης.

Καὶ γιὰ νἄρθουμε στὰ συγκεκριμένα ζητήματα τῆς χώρας μας.

Εἶναι γνωστὸ πῶς χαιρετίσαμε εἰλικρινὰ τὴ δημιουργία τοῦ ΠΑΣΟΚ καὶ πῶς ὑπολογίσαμε πάνω στὴ δυνατότητά του νὰ ἐξελιχθεῖ σὲ μαζικὸ ἀριστερὸ σοσιαλιστικὸ κίνημα ἀρχῶν μὲ ἀληθινὰ δημοκρατικὲς δομές. Τὸ θεωρήσαμε εἰλικρινὰ σὰν δυνατότητα μιᾶς νέας, προοδευτικῆς ἰσορροπίας στὸ χῶρο τῆς Ἀριστερᾶς στὴν Ἑλλάδα, ποὺ θὰ συνέβαλε στὴν ἀναγέννηση της, πάνω σὲ σοσιαλιστικὲς καὶ δημοκρατικὲς βάσεις.

Μ' αὐτὴ τὴν ἔννοια ἐνθαρρύναμε κάθε ἀνεξάρτητο, κριτικὸ στοιχεῖο νὰ ἐνσωματωθεῖ στὸ κίνημα τοῦ ΠΑΣΟΚ, κι' ἐκεῖ νὰ παλαίψει γιὰ τὶς ἀπόψεις του, στὰ δημοκρατικὰ πλαίσια τῆς ὀργάνωσης, σεβόμενο ταυτόχρονα τὴν πειθαρχία της, καὶ δρῶντας πρακτικὰ γιὰ τὴν ἀνάπτυξή της.

Δὲν ἔμπαινε ζήτημα οὔτε «φράξιας», οὔτε κατάληψης πόστων ἡγεσίας κλπ. Ἡ ὅλη ἀντιμετώπιση τοῦ ΠΑΣΟΚ ἔπρεπε νὰ γίνει στὴ βάση μακροπρόθεσμης προοπτικῆς, ποὺ ἀπαιτοῦσε ἐπίμονη πειθαρχικὴ πρακτικὴ δουλειὰ γιὰ τὴν ἄνδρωσή του, ἔξω ἀπὸ φραξιονιστικοὺς μικροϋπολογισμοὺς καὶ τελεσιγραφικὲς ἀπαιτήσεις.

Ὁ ἴδιος ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ΠΑΣΟΚ (ποὺ εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, προέρχεται ἱστορικὰ ἀπὸ τὸν ἐξορκισμένο χῶρο τοῦ «Τροτσκισμοῦ» καὶ ποὺ σὲ μιὰ ἀκόμα πρόσφατη συνέντευξή του στὴν «Καθημερινή», ἐξῆρε μὲ τὰ καλύτερα λόγια, τὴν ἐπαναστατικὴ φυσιογνωμία ἀγωνιστῶν, ὅπως ὁ Π. Πουλιόπουλος καὶ οἱ σύντροφοί του), φαίνονταν νὰ συμμερίζεται τὴν ἀνάγκη νὰ στελεχωθεῖ τὸ ἰδεολογικὰ ἀκόμα ἄμορφο κίνημα τοῦ ΠΑΣΟΚ ἀπὸ σοβαρά, ἀνιδιοτελῆ, μαρξιστικὰ στοιχεῖα, ποὺ δὲν εἶχαν τίποτε τὸ κοινὸ μὲ «σταλινικοὺς» ἢ «παλαιοκομματικοὺς» γραφειοκράτες ἢ ἀρριβῖστες.

Ὅσα ὁ λίβελλος ἀναφέρει σχετικὰ μὲ τὴν Ο.Ε.Μ.Ε. καὶ τὴ «φραξιονιστική» δράση της στὸ ΠΑΣΟΚ, συσχετίζοντάς την μὲ ὁμάδες καὶ πρόσωπα μὲ τὰ ὁποῖα ποτὲ καμμία ἰδεολογικὴ συγγένεια ἢ ὀργανωτικὴ ἐπαφὴ δὲν εἶχε, εἶναι πέρα γιὰ πέρα ἀβάσιμα, ἀποκυήματα ἀστυνομικῆς φαντασίας.

Τέτοια φαντασία καταλήγει καὶ σὲ ἀνάλογη πρακτική, μεταστρέφοντας τὸ ἀπαραίτητο κλίμα δημοκρατικῆς ἰδεολογικῆς συζήτησης σὲ ἀτμόσφαιρα καχυποψίας καὶ γραφειοκρατικῆς τρομοκρατίας, ὅπου ὁ καθένας βλέπει μὲ δυσπιστία τοὺς ἄλλους καὶ «κλείνει τὸ στόμα» ἀπὸ τὸ φόβο νὰ χαρακτηριστεῖ «τροτσκιστής», «παμπλικός», ἢ τέτοιος ἢ τέτοιος καὶ νὰ διωχθεῖ.

Ὡραῖο ἀποτέλεσμα γιὰ νέα ὀργάνωση ποὺ θέλει νὰ συσπειρώσει τὴ νεολαία καὶ νὰ τὴ διαπαιδαγωγήσει στὸ πνεῦμα τῆς δημοκρατίας καὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ, σὲ χώρα ποὺ ζεῖ ἀπὸ σαράντα τώρα χρόνια σὲ κλίμα δικτατορίας, τόσο πρόσφορο στὴν ἀστυνόμευση τῶν πολιτῶν καὶ στὴν καλλιέργεια διάχυτου φόβου, καχυποψίας καὶ ἄλλων τέτοιων πολιτιστικῶν ἀρετῶν.

Καὶ διερωτᾶται κανεὶς πῶς φθάσαμε ἀπὸ τὶς ὑποσχέσεις καὶ ἐλπίδες τοῦ Σεπτέμβρη 1974, στὸ ἄθλιο σημερινὸ κλίμα;

Τί ἀκριβῶς συνέβη γιὰ νὰ ἐπιπλεύσουν στὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ. ἡγετίσκοι τοῦ ἐπιπέδου τοῦ συγγραφέα τοῦ λιβέλλου καὶ αὐτῶν ποὺ τὸν διαδίδουν στὶς γραμμές του, διαγράφοντας κατὰ δεκάδες καὶ ἑκατοντάδες τὰ ἀριστερά του στοιχεῖα;

Τὸ μόνο ἀντικειμενικὸ συμπέρασμα εἶναι τὸ ἑξῆς: ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς προθέσεις τῆς ἡγεσίας τοῦ ΠΑΣΟΚ, τέτοιο πογκρόμ τῆς ἀριστερᾶς, τέτοιες μέθοδοι, τέτοιο κλίμα, ἀλλάζουν ποιοτικὰ τὴν Ὀργάνωση, καὶ τὴν παραδίδουν χειροπόδαρα στὸ γραφειοκρατικὸ δεξιὸ κατεστημένο τῶν παλαιοκομματικῶν κοτσαμπάσηδων.

Κλείνεται ὁ δρόμος πρὸς ἀριστερὸ δημοκρατικὸ σοσιαλιστικὸ κίνημα ἀρχῶν, καὶ ἀνοίγεται ἐκεῖνος γιὰ προσωποκρατικὸ ποπουλίστικο κίνημα, ποὺ ἐντάσσεται κι' αὐτὸ στὴ ρουτίνα τοῦ «ἀριστεροῦ» πολιτικοῦ κατεστημένου τῆς χώρας, ἕτοιμο γιὰ τὶς πιὸ ἀπίθανες συμμαχίες καὶ μεταμορφώσεις.

Προϋπόθεση γιὰ τέτοια ποιοτικὴ ἀλλαγὴ τοῦ ΠΑΣΟΚ, ἦταν ὁ ἐξοβελισμὸς μὲ ὅλα τὰ μέσα τῆς πραγματικῆς Ἀριστερᾶς του καὶ ἡ ἐπικράτηση γραφειοκρατικοῦ, τρομοκρατικοῦ κλίματος «μονολιθισμοῦ». Ἂς ἐλπίσουμε ὅτι ὑπάρχουν πάντα στὶς γραμμές του δυνάμεις ἀποφασισμένες ν' ἀγωνιστοῦν γιὰ ν' ἀνακόψουν τέτοια μοιραία πορεία.

Γενάρης 1977

ΥΓ.: Ἡ πρόσφατη κρίση στὴν Π.Α.Σ.Π.

Τὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ. γνώρισε ἤδη τὸ τέταρτο κῦμα μαζικῶν διαγραφῶν ἀπ' τὶς τάξεις τῶν μελῶν καὶ στελεχῶν του. Μετὰ τὴν ὁμάδα τῆς «Σοσιαλιστικῆς Πορείας», τῆς «Ὁριζόντιας διασύνδεσης» καὶ τῆς «κίνησης τῶν 70», ἦρθε ἡ σειρὰ τῶν διαγραφῶν στοὺς κόλπους τῆς Π.Α.Σ.Π. καὶ τῆς νεολαίας.

Τὴ φορὰ ὅμως αὐτὴ «ὁ Κρόνος ἔφαγε τὰ παιδιά του». Ἡ ὁμάδα τῶν νεολαίων ποὺ διαγράφηκε τώρα καὶ ποὺ ἡ ἡγεσία τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. στὴν πολεμικὴ της ἐναντίον τους ταυτίζει «μὲ τὶς κινήσεις τῶν κύκλων τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καὶ τῆς ἀντίδρασης ἐνάντια στὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ.», πρᾶγμα ποὺ δὲν ἔκανε γιὰ κανέναν ἄλλο,

μέχρι τὸ τέλος ἦταν ἡ πλειοψηφία τῆς ἡγεσίας τῆς Π.Α.Σ.Π. καὶ εἶχε ἀρκετὰ μέλη της στὰ διάφορα «πόστα» τῆς νεολαίας καὶ τοῦ κινήματος. Ἦταν αὐτοὶ ποὺ διακρίθηκαν στὴν πολεμικὴ ἐνάντια στὴ Δ.Α., καὶ ποὺ ἡ ἡγεσία τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. τοὺς τὸ ἀναγνώρισε προωθώντας τους στὶς ψηλότερες θέσεις τῆς παράταξης καὶ τῆς νεολαίας, ἀφήνοντάς τους ἐντελῶς σχεδὸν αὐτόνομους ἀπ' τὸν ὑπόλοιπο μηχανισμό, ἂν ἐξαιρέσει κανεὶς μερικὲς κατευθείαν παρεμβάσεις τῆς ἴδιας γιὰ ἰδιαίτερα σοβαρὰ γι' αὐτὴν θέματα.

Ἡ ὁμάδα αὐτὴ εἶναι ποὺ ἄρχισε καὶ μεθόδευσε τὴν «ἀντιτροτσκιστικὴ ἐκστρατεία» μέσα στὸ ΠΑΣΟΚ, χρησιμοποιώντας συστηματικὰ τὶς πιὸ ἀπίθανες μεθόδους διαστρέβλωσης καὶ κατασυκοφάντησης. Σταλινικῆς ἰδεολογικῆς ἀπόκλισης ἡ ἴδια, χρησιμοποίησε καθαρὰ σταλινικὲς μεθόδους μὲ τὸ χειρότερο τρόπο. Ἡ πολιτικὴ τρομοκρατία, ποὺ ἐφάρμοσε καὶ ἡ ἐντελῶς ἀντιδημοκρατική της διεύθυνση, ἀφαίρεσε κάθε ζωντάνια ἀπ' τὴν ΠΑΣΠ καὶ τὴ νεολαία καὶ τὶς ἀπογύμνωσε, ὄχι μόνο ἀπ' τὰ τιμιώτερα στελέχη τους, ἀλλὰ κι ἀπὸ σημαντικὸ ἀριθμὸ μελῶν τους.

Στὴ γενικότερη πολιτική της, ἐφάρμοσε πρόθυμα καὶ σὲ βάρος τοῦ ἴδιου τοῦ ΠΑΣΟΚ, τὴ συνεργασία μὲ τὴν ΚΝΕ καὶ τὴν ἐπίθεση ἐνάντια στὶς ἄλλες τάσεις τῆς ἀριστερᾶς. Ἡ παράταξη λειτουργοῦσε μὲ τρόπο ἀπόλυτα συγκεντρωτικό, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ γίνει ἡ πιὸ δυσκίνητη ἀπ' ὅλες τὶς φοιτητικὲς παρατάξεις. Στὸ ἔντυπο τῆς ΠΑΣΠ δημοσιεύτηκαν κείμενα ἐνάντια στὸν «Τροτσκισμό», τὸ «Μαοϊσμὸ», τὸ ΚΚΕἐσ. κ.ἄ. ποὺ οὔτε ἡ ἴδια ἡ ΚΝΕ δὲν ἔχει μέχρι τώρα δημοσιεύσει παρόμοιά τους.

Βέβαια, ὅλα αὐτὰ γίνονταν, τουλάχιστον μὲ τὴν ἀνοχὴ καὶ τὴν τελικὴ κάλυψη τῆς ἡγεσίας τοῦ ΠΑ. ΣΟ.Κ., ποὺ παράλληλα χρησιμοποιοῦσε τὴν ὁμάδα αὐτὴ γιὰ τὶς πιὸ «βρώμικες δουλειές», ὅπως ἄλλωστε πιστεύομε ἔκανε ἴσως ἄλλο κόμμα τῆς ἀριστερᾶς γιὰ τὴν προώθηση θέσεών του μέσα στὸ ΠΑΣΟΚ. Ἴσως ὅμως ἡ ἡγεσία ἀποφάσισε, μετὰ τὶς τελευταῖες της ἐρωτοτροπίες μὲ τὸ Κέντρο, νὰ ξεκαθαρίσει τὸ κίνημα ἀπὸ στοιχεῖα ποὺ θὰ τῆς δημιουργοῦσαν προβλήματα σ' αὐτοὺς τοὺς χειρισμούς, ποὺ ὅπως ἄλλωστε δήλωναν καθαρὰ παράγοντες τῆς ΕΔΗΚ, ἄφηναν ἔξω τὸ ΚΚΕ.

Ἔτσι, ἡ ἐπίθεση ἐνάντια στὴν ὁμάδα αὐτή, καθὼς εἶχε ἤδη ἰσχυρὲς θέσεις, ἦταν ἰδιαίτερα βίαιη καὶ ἐντελῶς γραφειοκρατική. Οἱ χαρακτηρισμοὶ ποὺ ἐκτοξεύθηκαν ἐναντίον τῶν ἄλλοτε «ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης προσώπων», δὲν εἶχαν προηγούμενο, χρησιμοποιήθηκε ἀκόμα καὶ φυσικὴ βία γιὰ τὴν ἐκδίωξή τους ἀπ' τὰ γραφεῖα τῆς ΠΑΣΠ. Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ ἔγιναν δεκτοὶ εὐχαρίστως στοὺς κόλπους τοῦ κινήματος, ὅλοι ὅσοι, ἔστω καὶ τὴν τελευταία στιγμή, δήλωσαν μετάνοια καὶ προσήλωση στὸ κίνημα καὶ παρεῖχαν τὶς ἐκδουλεύσεις τους. Ἔτσι ἀρκετοὶ ἀπ' τὴν παλιὰ ὁμάδα βρίσκονται ἀκόμη τώρα στὴν ἡγεσία τῆς νεολαίας, ποὺ ἄλλωστε πάντα ταυτιζόταν πολιτικὰ μὲ τὴν ὁμάδα αὐτή.

Πολιτικά ἄρθρα καί μελέτες

Ἀπὸ τὸν Κάρτερ στὸ Χούα

Ἡ διεθνὴς κατάσταση ἐξακολουθεῖ νὰ κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν ἄτονη, «ἀνησυχητικὴ» τροπὴ τῆς οἰκονομικῆς συγκυρίας, ποὺ δὲν κατορθώνει νὰ περάσει σὲ πραγματικὴ δυναμικὴ ἀνάκαμψη, ἱκανὴ ν' ἀπορροφήσει κάπως σημαντικὰ τὴν ἀνεργία καὶ τὸν πληθωρισμό.

Πάνω σ' αὐτὴ τὴν ἐκτίμηση στηρίξαμε καὶ στηρίζουμε τὶς ἐπαναστατικὲς προοπτικὲς ποὺ διαγράφονται τώρα στὶς ἀνεπτυγμένες καπιταλιστικὲς χῶρες, καὶ ἰδιαίτερα τὶς χῶρες τῆς Νότιας Εὐρώπης.

Ποιές εἶναι οἱ βαθύτερες αἰτίες μιᾶς τέτοιας οἰκονομικῆς κατάστασης ποὺ κινδυνεύει νὰ παραταθεῖ τουλάχιστο σ' ὁλόκληρο τ' ἄμεσο μέλλον μπροστά μας;

Μιὰ βασικὴ αἰτία εἶναι πὼς ἡ σχετικὴ ἀνάκαμψη ποὺ σημειώθηκε ὡς τὸ περασμένο καλοκαίρι, στηρίχτηκε κυρίως σὲ πληθωριστικὰ μέσα, χάρη στὸν τεράστιο δανεισμὸ τῶν Κρατῶν καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων ἀπὸ τὸ τραπεζιτικὸ σύστημα, καὶ χάρη στὸ διευρυνόμενο, ἐπίσης τεράστιο, ἔλλειμμα τῶν προϋπολογισμῶν. Ὡστόσο, στοὺς καθαυτὸ παραγωγικοὺς κλάδους τῆς οἰκονομίας, τοὺς ἱκανοὺς ν' ἀπορροφήσουν τὴν ἀνεργία, καὶ ν' αὐξήσουν τὸν ὑλικὸ πλοῦτο τῆς κοινωνίας, οἱ ἐπενδύσεις δὲν ξεπερνᾶνε ἐπίπεδα πολὺ χαμηλὰ (στὶς Ἡν. Πολιτεῖες 4 μὲ 6%).

Πρᾶγμα ποὺ σημαίνει ὅτι ὑστερεῖ πάντα ἡ συσσώρευση κεφαλαίου, διατεθειμένου νὰ ἐπενδυθεῖ στοὺς καθαυτὸ παραγωγικοὺς κλάδους τῆς οἰκονομίας. Κι' αὐτὸ γιατὶ στὸ βάθος ὑποβόσκει ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης στὴ δυνατότητα διάθεσης τῆς παραγωγῆς, ποὺ γιὰ νὰ καλύψει τὴν ὁλοένα καὶ μεγαλύτερη διάσταση τῶν κεφαλαίων ποὺ ἀπαιτοῦνται, καὶ τὴν ἐξασφάλιση ἱκανοποιητικῶν ποσοστῶν κέρδους, χρειάζεται παράλληλη συνεχὴ αὔξηση τῆς καταναλωτικῆς δύναμης τῶν μαζῶν, στὸ σύνολο τῆς παγκόσμιας ἀγορᾶς.

Ἀλλὰ σὲ μιὰ κατάσταση ὅπως ἡ σημερινὴ ὅπου πολλὲς ἀκόμα βιομηχανίες δουλεύουν μὲ τὰ 80% περίπου τῆς παραγωγικῆς τους ἱκανότητας (ἀκόμα καὶ στὶς Ἡν. Πολιτεῖες), ἐνῶ ἐξακολουθεῖ ὁ πληθωρισμὸς ποὺ κάμπτει τὴν καταναλωτικὴ δύναμη τῶν μαζῶν, ἡ καπιταλιστικὴ οἰκονομία βρίσκεται μπλεγμένη σ' ἕνα φαῦλο κύκλο.

Ἡ διεθνὴς κατάσταση χαρακτηρίζεται ἐπίσης ἀπὸ τὶς νέες ἐξελίξεις στὸ τρίγωνο τῶν Μεγάλων Δυνάμεων Ἀμερικῆς, Ρωσίας, Κίνας, στὸ ἐσωτερικὸ τῆς καθεμιᾶς καὶ στὶς μεταξύ τους σχέσεις.

Στὴν Ἀμερικὴ ὁ νέος Πρόεδρος Κάρτερ ἐκλέχθηκε ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἐκλογικὴ καμπάνια ποὺ παρουσίασε τὰ ἀκόλουθα χαρακτηριστικά: Εἶναι οἱ Μαῦροι καὶ τὰ Συνδικάτα ποὺ ἐξασφάλισαν τὴν ἐπιτυχία του, καθὼς τοὺς ὑποσχέθηκε νέα οἰκονομικὴ πολιτικὴ ἱκανὴ νὰ περιορίσει τὴν ἀνεργία ποὺ πλήττει τώρα πάνω ἀπὸ 8 ἑκατ. ἐργαζομένων τῆς χώρας.

Ἕνα ἄλλο σημαντικὸ χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ ὕψος τῆς ἀποχῆς: 46% περίπου, τὸ μεγαλύτερο σ' ὁλόκληρη τὴν ἱστορία τῶν Προεδρικῶν ἐκλογῶν στὴν Ἀμερική, ποὺ μαρτυρᾶ γιὰ τὴν αὐξανόμενη δυσπιστία τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἀπέναντι καὶ στὰ δυὸ ἀστικὰ Κόμματα ποὺ παραδοσιακὰ κυριαρχοῦν στὴν πολιτική της ζωή.

Θἆναι μάταιο νὰ περιμένει κανεὶς οὐσιαστικὲς ἀλλαγὲς στὴν πολιτικὴ τοῦ ἀμερικανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, ἐπειδὴ ἄλλαξε ὁ ἔνοικος τοῦ Λευκοῦ Οἴκου. Ἡ πραγματικὴ ἐξουσία δὲν ἀσκεῖται ἀπὸ τὸν Πρόεδρο, ἀλλὰ ἀπὸ ἕνα σύνολο ὀργανισμῶν, μέσα στοὺς ὁποίους κυριαρχοῦν οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ βιομηχανοστρατιωτικοῦ συμπλέγματος, ποὺ οὐσιαστικὰ κυβερνᾶ τὴ χώρα. Ὅταν ἕνας Πρόεδρος θελήσει ἀπὸ ἀφέλεια ἢ ἄλλους λόγους ν' ἀποκλίνει σημαντικὰ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ τοῦ συμπλέγματος αὐτοῦ, κινδυνεύει νὰ τελειώσει ἀ λὰ Κέννεντυ.

Μπορεῖ κανεὶς νὰ περιμένει ὅτι ὁ Κάρτερ θ' ἀκολουθήσει ἀρχικὰ πληθωριστικὴ πολιτική, μὲ νέες κρατικὲς μαζικὲς δαπάνες, καὶ διεύρυνση τοῦ ἐλλείμματος τοῦ προϋπολογισμοῦ, γιὰ νὰ τονώσει κάπως τὴν οἰκονομία καὶ νὰ περιορίσει τὴν ἀνεργία. Ἀλλὰ σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν πρόκειται νὰ θίξει τὸ σημερινὸ παγκόσμιο χρηματικὸ σύστημα ποὺ στηρίζεται στὴν παντοδυναμία τοῦ δολλαρίου γιὰ νὰ βοηθήσει πραγματικὰ τὶς ἄλλες ἀνεπτυγμένες καπιταλιστικὲς χῶρες.

Κι' ὡστόσο μιὰ βασικὴ αἰτία τοῦ παγκόσμιου πλη-

θωρισμοῦ, εἶναι ἀκριβῶς ἡ αὐθαίρετα προνομιακὴ θέση τοῦ δολλαρίου.

Στὸν ἐξωτερικὸ τομέα ὁ Κάρτερ θἄχει ν' ἀπασχοληθεῖ γρήγορα ἀφ' ἑνὸς μὲ τὸ Μεσανατολικὸ καὶ ἀφ' ἑτέρου μὲ τὴν κατάσταση στὸ νότιο κῶνο τῆς 'Αφρικῆς.

Τὸ Μεσανατολικὸ ἔχει δυὸ σκέλη, σὲ στενὴ ἄλλωστε ἀλληλεπίδραση: τὸ ἑλληνοτουρκικό, τὸ ἰσραηλοαραβικό.

Γιὰ τὸ πρῶτο θ' ἀσκηθοῦν καὶ πάλι πιέσεις στὴν 'Ελλάδα νὰ παραδεχθεῖ παραχωρήσεις στὴν Τουρκία, τόσο στὴν Κύπρο, ὅσο καὶ στὸ Αἰγαῖο. 'Αποκλείεται νὰ ξαναγυρίσουμε στὴν Κύπρο στὴν πρώτη κατάσταση, ἢ νὰ θεωρηθεῖ τὸ Αἰγαῖο «ἑλληνικὴ κλειστὴ λίμνη» πέρα γιὰ πέρα.

'Η ὅλη συζήτηση θὰ περιστρέφεται γύρω ἀπὸ παραχωρήσεις ἀνεκτὲς ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ πλευρά, ὥστε ν' ἀποφευχθεῖ ἀνοικτὴ ρήξη μὲ τὴν Τουρκία, καὶ νὰ μπορέσει νὰ σταθεροποιηθεῖ καὶ πάλι ἡ ὀργάνωση τοῦ ΝΑΤΟ στὴ Νότια Εὐρώπη.

'Η Τουρκία ἔχει πάρει καὶ ζητήσει τόσα ὥστε νὰ ὑπάρχει περιθώριο ὡρισμένων παραχωρήσεων ἀπὸ τὴ μεριά της, ἀλλὰ πιὸ οὐσιαστικὰ θἆναι παραχωρήσεις ἑλληνικές.

Τὸ ἰσραηλοαραβικὸ θὰ γνωρίσει ἀσφαλῶς κάποια ἐξέλιξη πρὸς νέες παραχωρήσεις τοῦ 'Ισραὴλ στοὺς Ἄραβες, καὶ δημιουργία ἴσως Παλαιστινιακοῦ μικρο - Κράτους.

'Αλλὰ καὶ στὸν τομέα αὐτὸ ὁ δρόμος μπορεῖ ν' ἀποδειχθεῖ μακρὺς καὶ γεμᾶτος «ἐκπλήξεις».

Στὴ Νότιο 'Αφρικὴ ἐπίσης ἡ «λύση» μπορεῖ ν' ἀποδειχθεῖ δύσκολη ἂν ὄχι ἀδύνατη, στὴ βάση ποὺ τὴν ἀντιμετωπίζει ὁ ἀμερικανικὸς ἰμπεριαλισμός.

Τὸ σχέδιο Κίσσινγκερ ἦταν, ν' ἀποσπασθεῖ ἡ προσοχὴ ἀπὸ τὴ ρατσιστικὴ χώρα τοῦ Φόστερ, ὅπου ἐπικρατεῖ πάντα ἀπερίγραπτη τρομοκρατία, καὶ νὰ συγκεντρωθεῖ στὴ Ροδεσία, μὲ σκοπὸ νὰ ἐγκαθιδρυθεῖ ἐκεῖ νεοαποικιακὸ καθεστὼς ἀπὸ «μετριοπαθεῖς» Μαύρους, διατεθειμένους νὰ «κατοχυρώσουν» τὰ «δικαιώματα» τῶν Ἄσπρων. 'Ο Κάρτερ θὰ προσπαθήσει νὰ συνεχίσει τὴν ἴδια πολιτική, ἡ ὁποία ὡστόσο ἀπορρίπτεται ἀπὸ τὴν ἐπαναστατικὴ πτέρυγα τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ κινήματος τῆς χώρας, καθὼς καὶ ἀπὸ τὴ Μοζαμβίκη καὶ τὴν 'Αγκόλα. Στὶς χῶρες αὐτὲς ἡ σοβιετικὴ ἐπιρροὴ εἶναι πάντα μεγάλη, πρᾶγμα ποὺ προμηνύει ἕνα καινούργιο πεδίο ἔντονου ἀμερικανοσοβιετικοῦ ἀνταγωνισμοῦ μὲ ἐπιπτώσεις σ' ὁλόκληρη τὴ Μαύρη 'Αφρική.

Πῶς θὰ ἐξελιχθεῖ ὁ ἀνταγωνισμὸς αὐτὸς τόσο στὴ Μέση 'Ανατολή, ὅσο καὶ στὴ Νότιο 'Αφρικὴ θὰ ἐξαρτηθεῖ ἀπὸ τὴν ἐξέλιξη τῶν γενικώτερων σχέσεων ποὺ ὁ Κάρτερ θ' ἀποκαταστήσει μὲ τὸ Κρεμλίνο.

Θἆναι διατεθημένος νὰ φθάσει σὲ νέες συμφωνίες μαζί του γιὰ τὸν περιορισμὸ τῶν στρατηγικῶν ἀτομικῶν ὅπλων, καὶ νὰ σεβαστεῖ κι' αὐτὸς τὸ δόγμα «Κίσσιγκερ — Σόννεφελντ» στὸ χῶρο τῆς 'Ανατολικῆς Εὐρώπης, δηλαδὴ νὰ τὸν θεωρήσει σὰ χῶρο κυριαρχικῆς σοβιετικῆς ἐπιρροῆς;

Ποιά ἐπίσης πολιτικὴ θ' ἀναπτύξει ὁ Κάρτερ ἀπέναντι στὴν Κίνα, ποὺ νὰ μὴν θεωρηθεῖ ἀπὸ τὸ Κρεμλίνο σὰν στρεφόμενη ἰδιαίτερα ἐναντίον του;

Τὸ Κρεμλίνο δρᾶ σήμερα ἀπὸ μιὰ «θέση ἰσχύος» στὸν στρατιωτικὸ καὶ διπλωματικὸ τομέα.

'Ακόμα καὶ στὸν οἰκονομικὸ τομέα, ἡ φετεινὴ καλὴ ἀγροτικὴ σοδειὰ ἔχει βελτιώσει σχετικὰ τὴ θέση του. Πρέπει ὡστόσο νὰ σημειώσουμε τὶς παρατεινόμενες δυσκολίες στὸν ἀνεφοδιασμὸ τῆς χώρας ἀπὸ κρέας καὶ ἄλλα τρόφιμα, καὶ τὸ χαμηλὸ πάντα ὕψος βιομηχανικῆς ἀνάπτυξης, ποὺ διατηρεῖται ὡστόσο πιὸ σταθερὴ καὶ σημαντικὴ ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχη τοῦ καπιταλισμοῦ στὰ τελευταῖα αὐτὰ χρόνια.

'Η κύρια τώρα «ἀχίλλειος πτέρνα» τοῦ Κρεμλίνου εἶναι ἡ ἐκρηκτικὴ κατάσταση στὶς διάφορες ἀνατολικὲς χῶρες, ἰδιαίτερα τὴν Πολωνία, τὴν 'Ανατολικὴ Γερμανία, τὴν Τσεχοσλοβακία, σὰν συνέπεια ἀπὸ νέες οἰκονομικὲς δυσκολίες (πληθωρισμός, ἔλλειψη τροφίμων καὶ ἄλλων εἰδῶν ἀτομικῆς κατανάλωσης) καὶ ἰδίως αὐξανόμενης αἴσθησης ἔλλειψης ἐλευθερίας. 'Ο ἔκδηλος ἀναβρασμὸς ποὺ ἐπικρατεῖ στοὺς κύκλους τῶν διανοούμενων καὶ τῶν πλατειῶν στρωμάτων νέων ἐργατῶν, κινδυνεύει νἄχει συνέπειες μέσα στὴν ἴδια τὴ Σοβιετικὴ Ἕνωση, ἐνθαρρύνοντας ἀκόμα περισσότερο τὴ νέα δημοκρατικὴ ἀντιπολίτευση ποὺ ἀναπτύσσεται στὴ χώρα ἀπὸ μερικὰ χρόνια τώρα.

Στὴν Κίνα τὰ γεγονότα ποὺ ξέσπασαν μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Μάο, ἀποκτοῦν συνεχιζόμενα, ἕνα μεγάλο πρακτικὸ καὶ θεωρητικὸ ἐνδιαφέρον.

Μήπως πρόκειται γιὰ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς Θερμιδωριανῆς φάσης τῆς Κινέζικης 'Επανάστασης, μὲ τὴν ἐξαφάνιση τῆς κεντροαριστερᾶς τάσης ποὺ ἐκπροσωποῦσε ὁ ἴδιος ὁ Μάο, καὶ τὸ βοναπαρτιστικό του ρόλο στὴν πολιτικὴ ἡγεσία τῆς κινεζικῆς κρατικῆς γραφειοκρατίας;

Σχηματικὰ τὰ γεγονότα ἐξελίχθηκαν ὡς τὰ τώρα ὡς ἑξῆς:

Ὕστερα ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Τσοῦ-εν-Λάϊ, ὁ Τένγκ, ποὺ ὁ ἴδιος τὸν εἶχε κατὰ κάποιο τρόπο χρίσει γιὰ διάδοχό του, ἐκθρονίστηκε ἀπὸ τοὺς «ριζοσπάστες» ποὺ φαινότανε νἄχουν τὴν ὑποστήριξη τοῦ Μάο.

'Αλλὰ ἡ νίκη τους ἦταν μερική, γιατὶ κατέληξε στὴν ἀνάδειξη τοῦ Χουά, σὰν ἀποτέλεσμα συμβιβασμοῦ ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς καὶ τοὺς «μετριοπαθεῖς».

Τελικὰ οἱ τελευταῖοι ποὺ ἐκπροσωποῦν τὴ μεγάλη πλειοψηφία τῶν παλιῶν στελεχῶν τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Κόμματος καὶ ποὺ στηρίζονται στὸ πλατὺ νέο κοινωνικὸ στρῶμα τῶν μεσαίων καὶ κατώτερων στελεχῶν τῆς κρατικῆς γραφειοκρατίας (τῆς κρατικῆς πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς διοίκησης, τοῦ Στρατοῦ, τῆς ἀστυνομίας) ἐπωφελούμενοι ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Μάο, ἐξαπέλυσαν κεραυνοβόλο ἐπίθεση ἐναντίον τῶν «ριζοσπαστῶν», ἀποκεφαλίζοντας τὴν τάση τους μὲ τὴ σύλληψη, φυλάκιση καὶ ἴσως ἐκτέλεση (ὁρισμένων τουλάχιστο) ἀπὸ τὰ κυριώτερα ἡγετικά τους στελέχη.

Πρόκειται γιὰ πραγματικὸ πραξικόπημα ποὺ πραγματοποιήθηκε ἀστραπιαῖα ἀπὸ μιὰ μικρὴ συνωμοτικὴ ὁμάδα στρατιωτικῶν, ἀστυνομικῶν καὶ πολιτικῶν γύρω ἀπὸ τὸν Χουὰ στὸ Πεκίνο.

Οἱ «μετριοπαθεῖς» ἐκπροσωποῦν τὴ μεγάλη συντηρητικὴ μάζα τῆς κρατικῆς γραφειοκρατίας, ποὺ μὲ κόπο ἀνέχονταν τὸν ἴδιο τὸν Μάο καὶ τὶς ἀπρόβλεπτες πρωτοβουλίες του εἴδους «Μεγάλο ἅλμα πρὸς τὰ μπρός»(1958) καὶ ἰδίως «Πολιτιστικῆς 'Επανάστασης» (1966—1969).

Εἶναι πιθανὸ ἐπίσης ὅτι σ' αὐτὴ τὴ φάση ἔχουν τὴν ὑποστήριξη (τουλάχιστο παθητικὰ) πλατειῶν μαζῶν στὴν ὕπαιθρο καὶ τὶς πόλεις, ποὺ ταλαιπωρήθηκαν, χωρὶς ἀπτὰ κέρδη, στὴν τελευταία δεκαετία, καὶ ἐλπίζουν τώρα ἀφ' ἑνὸς σὲ μεγαλύτερη «τάξη» καὶ ἀφ' ἑτέρου σὲ κάποια σημαντικὴ βελτίωση τοῦ βιοτικοῦ τους ἐπιπέδου.

Οἱ «μετριοπαθεῖς» ποὺ φαίνεται νὰ θέλουν τώρα ν' ἀκολουθήσουν μιὰ σχεδὸν Κρουτσεβικὴ οἰκονομικὴ πολιτική, διακηρύττουν πῶς ἔχουν ἀκριβῶς τέτοιες ἐπιδιώξεις. Ὡστόσο δὲν εἶναι οἱ ἴδιοι «ὁμοιογενεῖς», πρᾶγμα ποὺ ἐξηγεῖ γιατί παρατείνεται ἡ κρίση στὶς δικιές τους πιὰ γραμμές, καὶ παραμένουν κενὰ πολλὰ πόστα τόσο στὴν πολιτική, ὅσο καὶ στὴ στρατιωτικὴ ἡγεσία τῆς χώρας.

Διαφορὲς μεταξύ τους φαίνονται νὰ ὑπάρχουν ἰδιαίτερα σὲ τρεῖς τομεῖς: τῆς στρατιωτικῆς, τῆς οἰκονομικῆς καὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς.

Οἱ στρατιωτικοί, ποὺ αὐτοὶ κυρίως ἐπέβαλαν τὴ νίκη τοῦ Χουά, θέλουν τώρα ἐκσυγχρονισμένα ὅπλα καὶ Στρατό, καὶ ἀπαιτοῦν ἀνάλογη οἰκονομικὴ καὶ ἐξωτερικὴ πολιτική.

Ὁρισμένοι ὡστόσο πολιτικοὶ διστάζουν νὰ δώσουν τὸ προβάδισμα στοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ἀγωνίζονται γιὰ μιὰ πολιτικὴ ποὺ θὰ τοὺς ἐξασφάλιζε τὴν ἡγεμονία τοῦ Κόμματος, πάνω στὸ Στρατὸ καὶ τὸ Κράτος γενικά, μὲ τὴ γρήγορη κάπως ἰσόμερη οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη τῆς χώρας. Τέτοια σχεδιασμένη ἀνάπτυξη ἀφ' ἑνὸς θὰ στερέωνε τὴν πρόοδο καὶ τὴν εὐημερία τῆς ἴδιας τῆς κρατικῆς γραφειοκρατίας καὶ ἀφ' ἑτέρου θὰ καλλιτέρευε κάπως τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο τῶν μαζῶν, πάνω στὶς ὁποῖες σὲ τελευταία ἀνάλυση, προσπαθεῖ νὰ στηρίζεται ἡ γραφειοκρατία. Τὸ ζήτημα τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς βρίσκεται στὸ κέντρο τῆς διαμάχης ποὺ χωρίζει τὶς διάφορες τάσεις τῶν «μετριοπαθῶν» καὶ καθορίζει ἐπίσης τὴν ἐκλογὴ τέτοιας ἢ τέτοιας ἐξωτερικῆς πολιτικῆς.

Εἶναι βέβαιο πῶς πλάϊ στὸ ρεῦμα ποὺ εὐνοεῖ προνομιακὲς σχέσεις μὲ τὴν Ἀμερική, ἀπὸ τὴν ὁποία μπορεῖ νὰ προέλθει σημαντικὴ ὑλικὴ βοήθεια, συνυπάρχει πάντα ἕνα δυνατὸ ρεῦμα ποὺ ἀγωνίζεται τουλάχιστο γιὰ παράλληλη προσέγγιση καὶ μὲ τὸ Κρεμλίνο. Ὅσο γιὰ τὴν αὐτόνομη ἀντίδραση τῶν μαζῶν στὴν Κίνα, ποὺ τελικὰ θὰ καθορίσει ὄχι τόσο τὴν σταθερότητα τοῦ γραφειοκρατικοῦ της καθεστῶτος, ἀλλὰ τὴν τέτοια ἢ τέτοια μορφὴ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, οἱ ἐνδείξεις ποὺ ἔχουμε εἶναι λιγοστὲς καὶ ἀντιφατικές.

Κάθε προσπάθεια ποὺ θὰ τείνει νὰ ἐπιβάλει ἀμέσως ἕνα καθεστὼς στηριζόμενο κυρίως στό Στρατό, μὲ ἕνα Ἀρχηγὸ ἁ λὰ Στάλιν τῆς ἐποχῆς ἀπὸ τὸ 1936 καὶ ἀργότερα, τόσο γιὰ νὰ σιγάσει μὲ τὴν τρομοκρατία τὶς μάζες, ὅσο καὶ γιὰ νὰ τὶς ἐξαναγκάσει σὲ μεγαλύτερες ἀκόμα ὑλικὲς θυσίες, κινδυνεύει ν' ἀναζωπυρώσει ἔντονες ἀντιγραφειοκρατικὲς ἀντιδράσεις.

Γι' αὐτὸ καὶ εἶναι πιθανότερο ὅτι παρόλο ποὺ μὲ τὸ θάνατο τοῦ Μάο καὶ τὴν συντριπτικὴ ἧττα τῶν «ριζοσπαστῶν» ὁλοκληρώθηκε ἡ ἀπαλλοτρίωση τῶν μαζῶν ἀπὸ κάθε ἴχνος ἄμεσης ἐξουσίας, (ποὺ ὁλοκληρώθηκε δηλαδὴ ἡ Θερμιδωριανὴ φάση τῆς Ἐπανάστασης, ὅπως στὴ Ρωσία μὲ τὴν ἄνοδο τοῦ Στάλιν), ἡ διαμάχη στὶς γραμμὲς τῶν «μετριοπαθῶν» θὰ καταλήξει στὴν ἀνάδειξη μιᾶς κολλεκτιβιστικῆς ἐπιφανειακὰ ἡγεσίας, γύρω ἀπὸ τὸν Χουά, ἢ τὸν Τέγκ, ἢ κάποιον ἄλλον, ἁ λὰ Μπρέζνιεφ. Χωρὶς ὡστόσο αὐτὸ νὰ σημαίνει βέβαια μία κάπως παρατεταμένη σταθεροποίηση τῆς ἡγεσίας στὴν Κίνα.

Ἐκεῖνο ποὖναι βέβαιο εἶναι πὼς ἡ Κίνα ἀνεπαίσθητα ἐξελίσσεται οὐσιαστικὰ κατὰ τὸ σοβιετικὸ πρότυπο: κοινωνία μὲ κρατικοποιημένη, σχεδιασμένη οἰκονομία, διευθυνόμενη ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ μόνο «μονολιθικὸ» Κόμμα καὶ μὲ μιὰ παντοδύναμη ὀλιγάριθμη πολιτικὴ ἡγεσία στὴν κορυφή. Πρᾶγμα ποὺ θἄχει σὰν ἀναπόφευκτη συνέπεια ν' ἀναζωπυρώσει τὶς θεωρητικὲς συζητήσεις στὸ παγκόσμιο ἐργατικὸ καὶ κομμουνιστικὸ κίνημα γύρω ἀπὸ τὸ βασικὸ νέο πρόβλημα τοῦ ἀκριβοῦς περιεχομένου τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ὁ σοσιαλισμὸς προσδιορίζεται οὐσιαστικὰ ἀπὸ τὶς νέες φόρμες ἰδιοκτησίας μιᾶς κρατικοποιημένης σχεδιασμένης οἰκονομίας καὶ τὴν πολιτικὴ ἐξουσία τοῦ «ἐπαναστατικοῦ» μοναδικοῦ κόμματος;

Ἢ ἡ ταυτόχρονη ὕπαρξη πολιτικῶν δομῶν ποὺ νὰ ἐξασφαλίζουν τὴν ἄμεση διαχείριση τοῦ Κράτους καὶ τῆς κοινωνίας ὁλόκληρης ἀπὸ τοὺς ἐργαζομένους καὶ τοὺς πολίτες εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκαῖο συμπλήρωμα τῆς ἔννοιας τοῦ σοσιαλισμοῦ;

Γενάρης 1977

Ἡ Κινέζικη ἐπανάσταση κι' ὁ Μαοϊσμὸς

Ὁ θάνατος τοῦ Μάο κλείνει μιὰ περίοδο τῆς Κινέζικης Ἐπανάστασης καὶ τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος τῆς Κίνας ποὺ χαραχτηρίζεται ἀπ' τὸν τεράστιο ρόλο τοῦ ΜΑΟ στὴν ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Κ. ἐπὶ μισὸ σχεδὸν αἰώνα.

Ὁ Μάο ἄγνωστος ἀκόμα «κομμουνιστὴς φοιτητὴς» στὰ 1927, ἀναδεικνύεται, μετὰ ἀπ' τὴν καταστροφὴ ποὺ γνωρίζει αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ἡ Κινέζικη Ἐπανάσταση, σὰν ὁ θεωρητικὸς τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγώνα, ποὺ βασίζεται στὴν ἀγροτιά. Ἦταν μιὰ δυναμικὴ ἰδέα ποὺ ἐπέτρεψε πραχτικὰ νὰ ξεπεραστεῖ ἡ τρομερὴ ἧττα ποὺ εἶχε ὑποστεῖ τὸ προλεταριάτο τῶν πόλεων, ποὺ εἶχε κυριολεκτικὰ σφαχτεῖ στὸ βωμὸ τῆς συμμαχίας μὲ τὴν «ἐθνικὴ μπουρζουαζία» τοῦ Κουομιτάγκ, διευθυνόμενου ἀπὸ τὸν Τσάγκ-Κάϊ-Σέκ.

Αὐτὴ ἡ συμμαχία ἐπιβλήθηκε ὅπως εἶναι γνωστὸ ἀπ' τὸν Στάλιν καὶ τὴν τότε ἡγεσία τῆς Τρίτης Διεθνοῦς στὸ νεαρὸ κινέζικο κομμουνιστικὸ κόμμα. Εἶναι χαραχτηριστικὸ πὼς ὁ Μάο ὑποστήριζε ἀπ' τὸ 1927 ὅτι «ἡ ἡγεσία τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος» ἔπρεπε «νὰ ἀνήκει στοὺς φτωχοὺς» δηλαδὴ στοὺς χωρὶς γὴ ἀγρότες. Πρόσθετε πώς: «χωρὶς φτωχοὺς δὲν ὑπάρχει ἐπανάσταση. Ἂν παραστήσουμε τὴ διεξαγωγὴ καὶ τὴν κατάληξη τῆς δημοκρατικῆς ἐπανάστασης μὲ τὸν ἀριθμὸ 10, τὸ μερίδιο ποὺ ἀναλογεῖ στὶς πόλεις καὶ τὸ στρατὸ εἶναι 3 καὶ τῶν ἀγροτῶν ποὺ κάνανε τὴν ἐπανάσταση στὶς ἐπαρχίες μὲ 7».

Ὁ Μάο φαινόταν ἀπὸ κείνη τὴν ἐποχὴ νάχει κατακτηθεῖ ἀπ' τὸν ἐπαναστατικὸ ριζοσπαστισμὸ τῶν ἀγροτῶν, ποὺ, «σὰν ἕνας τρελλὸς ἄνεμος», παρασύρανε τὰ πάντα στὸ πέρασμά τους.

Ἡ ἱστορική του ἀξία συνίσταται στὴν κατοπινὴ χρησιμοποίηση αὐτῆς τῆς ἀπέραντης ἐπαναστατικῆς δύναμης γιὰ τὴν ὑποστήριξη τοῦ ἔνοπλου ἀγώνα ἐνάντια, ταυ-

τόχρονα καὶ στοὺς κινέζους φεουδο-καπιταλιστὲς καὶ στοὺς ἰμπεριαλιστές. Κάτω ὅμως ἀπ' τὴν ἐπίδραση τοῦ σταλινισμοῦ, ποὺ κυριαρχοῦσε κιόλας στὴν Τρίτη Διεθνή, ὁ Μάο ἀνέτρεψε τὸ συσχετισμὸ δυνάμεων σύμφωνα μὲ τὸ σχῆμα τοῦ Λένιν, ποὺ ἀφορᾶ τὴ συμμαχία ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν.

Ἐκεῖ ποὺ ὁ Λένιν ὑποστήριζε διαρκῶς ὄχι μόνο τὴ θεωρητική, συμβολική, ἰδεολογική, ἀλλὰ φυσική, ἀριθμητικὴ καὶ κοινωνικὴ πρωτεύουσα σημασία τοῦ προλεταριάτου στὴν ἡγεσία αὐτῆς τῆς συμμαχίας, ὁ Μάο, κυνηγημένος ἀπ' τὶς πόλεις μετὰ τὴν ἧττα τῶν ἐτῶν 1925—1927, κι' ἔχοντας καταφύγει στὶς ἀχανεῖς ἐσωτερικὲς ἐπαρχίες τῆς Κίνας, ἀναπτύσσει ἀνεπαίσθητα τὸ δικό του πιστεύω, ποὺ καθορίζεται ἀπ' τὶς συνθῆκες τῆς κινέζικης ἐπαναστατικῆς ἀγροτιᾶς καὶ ποὺ ἀποτελεῖ τὴν αἰχμὴ τοῦ ἀγώνα του. Ὁ μαρξισμός του, ἤδη ἀδυνατισμένος ἀπ' τὴ θητεία του στὴ σχολὴ τοῦ Στάλιν, θὰ εἶναι μιὰ εἰδικὴ παραλλαγή, στὴν ὁποία συνυπάρχουν σὲ μιὰ ἰδιότυπη κατασκευὴ στοιχεῖα ἀνομοιογενῆ δανεισμένα ἀπ' τὴν ἱστορία καὶ τὴν παράδοση τῆς χώρας, ἀπ' τὴν ἀγροτικὴ νοοτροπία καὶ πραχτικὴ κι' ἀπ' τὸ μανταρινάτο ἀκόμα, ποὺ μέσα ἀπ' τοὺς αἰῶνες, εἶχε τελειοποιήσει τὴν τέχνη τῆς κρατικῆς γραφειοκρατικῆς διοίκησης τῆς κοινωνίας.

Ὁ Μάο χρησιμοποίησε τὸ Κόμμα σὰν ὄργανο συγκεντρωτικῆς πολιτικῆς ἐξουσίας καὶ τὴν ἀγροτιὰ σὰν τὴν πρωταρχικὴ κοινωνικὴ δύναμη τοῦ ἀγώνα γιὰ τὴν ἐξουσία. Μέσα στὸ κόμμα κατὰ τὴν ἀδιάκοπη πάλη ἀνάμεσα στὶς διάφορες τάσεις τοῦ πολιτικοῦ μανταρινάτου, δὲν δίστασε νὰ χρησιμοποιήσει «σταλινικὲς» μεθόδους γιὰ νὰ μπορέσει νὰ διατηρήσει μιὰ κυρίαρχη βοναπαρτιστικὴ θέση. Οἱ διανοητικές, πραχτικὲς κι' ἀνθρώπινες ἱκανότητές του τὸν διευκόλυναν πολὺ σ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια.

Στὸ γνώριμο ἀγροτικό του περιβάλλον, ὁ Μάο μπόρεσε ν' ἀναπτύξει, μέχρι τὴν κατάκτηση τῆς ἐξουσίας στὰ 1949, ἀναμφισβήτητες ἡγετικὲς ἱκανότητες στὸν ἐπαναστατικὸ πόλεμο τὸν βασισμένο στὴν ἀγροτιά, νὰ ἐξουδετερώσει τὶς ἀντίπαλες δυνάμεις καὶ νὰ φτάσει στὴ νίκη.

Οἱ προσπάθειες τοῦ Στάλιν νὰ χρησιμοποιήσει τὴν Κινέζικη ἐπανάσταση, θέτοντάς την στὰ πλαίσια ποὺ ταίριαζαν μὲ τὰ συμφέροντα τῆς σοβιετικῆς πολιτικῆς ἀρχικὰ στὸν πόλεμο κατὰ τῶν Γιαπωνέζων καὶ μετὰ κατὰ τῶν Ἀγγλο-Ἀμερικανῶν, ἀπέτυχαν τελικά, ὅταν κάτω ἀπ' τὴν πίεση τῆς ἀνερχόμενης ἐπανάστασης τῆς ἀγροτιᾶς, ποὺ ἀπαιτοῦσε τὴν ἐπέκταση καὶ τὸ βάθεμα τῆς ἀγροτικῆς μεταρρύθμισης, ὁ Μάο διακρίθηκε ματαιώνοντας κάθε νέα συμμαχία μὲ τὸν Τσάγκ-Κάϊ-Σὲκ (πράγμα ποὺ ἐπιθυμοῦσε ὁ Στάλιν) καὶ κυριολεκτικὰ σπρωγμένος ἀπ' τὴν ἐπαναστατική του βάση, μπόρεσε νὰ καταλάβει τέλος τὴν ἐξουσία. Τὸ 1949 εἶναι μιὰ ἱστορικὴ ἡμερομηνία ποὺ σημειώνει τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ ἑνὸς τετάρτου τῆς ἀνθρωπότητας ἀπ' τὸν ἰμπεριαλισμὸ καὶ τὸν καπιταλισμό. Ἀλλὰ ὁ Μάο χάνει ἀπὸ τότε τὴ δυνατότητα τοῦ εὔκολου βολονταριστικοῦ αὐτοσχεδιασμοῦ στὸ ἀγροτικὸ περιβάλλον.

Τώρα θὰ πρέπει νὰ οἰκοδομηθεῖ ὁ σοσιαλισμὸς σὲ μιὰ ἀχανὴ χώρα μ' ἕνα ἐπίπεδο ὑλικὸ καὶ πολιτιστικὸ πιὸ χαμηλὸ ἀπ' τῆς Τσαρικῆς Ρωσίας τοῦ 1917. Σ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο ἡ θεωρητικὴ προετοιμασία τοῦ Μάο, ποὺ ἐκπαιδεύτηκε ἰδεολογικὰ στὴ σταλινικὴ σχολὴ καὶ στὴν πραχτικὴ τοῦ ἐπαναστατικοῦ πολέμου τοῦ βασισμένου στὴν ἀγροτιά, δὲν εἶναι κὰν ἡ ἴδια μὲ τοῦ Λένιν ἀμέσως μετὰ τὴν Ὀκτωβριανὴ Ἐπανάσταση.

Ὁ Μάο εἶναι ὑποχρεωμένος ν' αὐτοσχεδιάζει, βλέποντας καὶ κάνοντας, κυβερνώντας σὲ μιὰ ταραγμένη ἄγνωστη θάλασσα, γεμάτη ἀπὸ ἐμπόδια κάθε εἴδους. Θὰ παραβρεθεῖ στὸ 20ο συνέδριο τοῦ Κ.Κ.Σ.Ε. καὶ θὰ ὑποστεῖ τὸ σόκ τῆς ἀναπάντεχης ἔκθεσης τοῦ Κρούτσεφ γιὰ τὸ εἴδωλό του, τὸ Στάλιν, πράγμα ποὺ θὰ τὸν φέρει ἀμέσως ἀντιμέτωπο μὲ τὸ νέο εἰκονοκλάστη ἀφέντη τοῦ Κρεμλίνου. Σὰν ἀπάντηση, γιὰ νὰ μετρήσει τὴ δημοτικότητα τὴ δική του καὶ τοῦ καθεστῶτος του, θὰ ἀποτολμήσει, μερικοὺς μῆνες μετά, τὴν ἐκστρατεία τῶν «ἑκατὸ λουλουδιῶν», ποὺ θὰ τοῦ ἀποκαλύψει τὴν πραγματικὴ ἔκταση τῆς ἀντίθεσης στὸ γραφειοκρατικὸ καθεστώς, ποὺ ἐγκαθίσταται ἀνεπαίσθητα στὴν Κίνα, ἰδιαίτερα ἀνάμεσα στοὺς διανοούμενους καὶ τὴ φοιτητικὴ νεολαία.

Ὁ Μάο ὑποχώρησε ἐξαπολύοντας ἕνα κύμα καταπίεσης μεγάλης κλίμακας. Ταυτόχρονα αὐτὸ τὸ «ἀπερίσκεπτο» βῆμα συνετέλεσε στὴ διαμόρφωση στοὺς κόλπους τῆς κινέζικης ἡγεσίας μιᾶς ἀντιπολίτευσης ἐνάντια σ' αὐτὲς τὶς προσωπικὲς μεθόδους, ποὺ βάζουν σὲ κίνδυνο τὴ συλλογικὴ ἡγεσία τῆς γραφειοκρατίας στὴ χώρα.

Ὁ Μάο ὡστόσο, ἐπανῆλθε μὲ τὸ «Μεγάλο ἅλμα πρὸς τὰ ἐμπρός», ἕνα εἶδος συντόμευσης τοῦ δρόμου πρὸς τὸ σοσιαλισμό, ποὺ βασίζεται στὴν ἔξαρση τοῦ βολονταρισμοῦ καὶ τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν μαζῶν.

Ἦταν ἡ Κινέζικη ἔκδοση τοῦ λάθους ποὺ κάνανε οἱ μπολσεβίκοι μὲ τὸν «Πολεμικὸ Κομμουνισμὸ» στὰ ἔτη 1918—1921, χωρὶς ὅμως τὰ ἐλαφρυντικά τους, μιὰ καὶ οἱ ἱστορικὲς συνθῆκες ἦταν τόσο διαφορετικὲς στὶς δύο περιπτώσεις.

Ὁ Μάο αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ἀποβλέπει σὲ μιὰ Κίνα αὐτάρκη, ποὺ ἀνοικοδομεῖται χάρη στὴν ἐπίμονη προσπάθεια ποὺ θὰ κάνουν οἱ μάζες, ἀφοσιωμένες στὸ δόγμα του καὶ μαγνητισμένες ἀπ' τὴν κυριαρχία τοῦ μύθου τοῦ χαρισματικοῦ τους ἀρχηγοῦ.

Τόσο γιὰ τὴν ὑλική της πρόοδο, ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἄμυνά της ἡ Κίνα ὀφείλει νὰ βασιστεῖ σὲ δομὲς ἀποκεντρωτικὲς ἀλλὰ ἐλεγχόμενες ἀπόλυτα ἀπ' τὸ κόμμα, ἀποδίδοντας προτεραιότητα στὴ γεωργία συνδυασμένη μὲ τὴν ἐλαφριὰ τοπικὴ βιομηχανία. Ἡ ἰδέα τῆς «Λαϊκῆς Κομμούνας» εἶχε τὸ πλεονέκτημα, σ' ἕνα πρῶτο στάδιο νὰ προωθήσει τὴν ἀγροτικὴ παραγωγή, παρὰ τὰ πρόχειρα μέσα ποὺ προσφέρονταν ἐκείνη τὴν ἐποχὴ καὶ ν' ἀποφευχτεῖ στὴν Κίνα ἡ ζημιὰ ποὺ θὰ προκαλοῦσε μιὰ βίαιη κολεχτιβοποίηση, ὅπως ἐπὶ Στάλιν, καὶ ποὺ θάχε καταλήξει στὴν πείνα καὶ στὴν καταστροφὴ τῶν κοινωνικῶν βάσεων τῆς ἐπανάστασης.

Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ ἴδια ἰδέα εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα τρομερὴ σπατάλη ἐνέργειας καὶ πηγῶν καὶ καθυστέρησε στὴν ἐπεξεργασία καὶ τὴν ἐφαρμογὴ μιᾶς οἰκονομικῆς πολιτικῆς, ποὺ μὲ συνοχὴ καὶ ἰσορροπία, θἄταν πραγματικὰ ἱκανὴ ν' ἀνεβάσει τὴ συνολικὴ ἀνάπτυξη τῆς χώρας.

Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο φαίνεται πιὸ καθαρὰ ἡ διαφορὰ Λένιν καὶ Μάο.

Ὁ Μάο, ἐλάχιστα ἐξοικειωμένος μὲ τὴ σύγχρονη οἰκονομία καὶ ἐπιστήμη, ἀγνοώντας τὶς ξένες γλῶσσες καὶ μὴ ἔχοντας πάει ἔξω ἀπ' τὴν Κίνα παρὰ μόνο μιὰ φορὰ στὴν ΕΣΣΔ, κάνει ἐκκλήσεις σὲ μιὰ ἀφηρημένη

γλώσσα, στολισμένη μὲ φιλοσοφικὲς καὶ ἐθνικὲς γενικότητες, μὲ συνοπτικὰ καὶ διφορούμενα συνθήματα στὰ ὁποῖα δῆθεν ἐνυπάρχει μιὰ βαθειὰ σκέψη καὶ μιὰ «διαλεχτική» φροντίδα, μὲ στόχο τὴν ἄμεση ἐπικοινωνία μὲ τὰ στελέχη καὶ ἰδιαίτερα τὶς μάζες, γιὰ νὰ τοὺς διδάξει τὸν τρόπο οικοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Στὴν οὐσία ὅμως ἀγνοεῖ πλήρως ὁ ἴδιος ποιός θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ τρόπος γιὰ μιὰ χώρα ὅπως ἡ Κίνα, ἀποκομμένη ἀπ' τὴ δραστήρια καὶ συγκεκριμένη συνεισφορὰ τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης.

Μόνο μιὰ συλλογικὴ ἡγεσία σ' ἕνα πραγματικὰ δημοκρατικὸ κόμμα, θὰ μποροῦσε ν' ἀρχίσει νὰ ἐργάζεται θετικὰ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση.

Ἡ γλώσσα τοῦ Λένιν, ἀνάμεσα στὰ 1917—1923, εἶναι ἔντονα διαφορετική.

Ὁ Λένιν εἰσέρχεται στὶς λεπτομέρειες τῆς οἰκονομίας, μιλάει γιὰ ἐμπορεύματα, φόρους, μηχανές, ἠλεκτρισμό, σύγχρονη ὀργάνωση τῆς ἐργασίας, σχεδιασμὸ κλπ., εἶναι ἐξοικειωμένος μὲ τὶς πραγματικότητες τοῦ δυτικοῦ κόσμου, προσεκτικὸς γιὰ τὶς ὑλικὲς καὶ πολιτιστικὲς δυνατὲς προσφορές αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Ἀναζητάει μὲ πάθος, ἕνα συγκεκριμένο μεταβατικὸ δρόμο γιὰ τὴν οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ στὴν ΕΣΣΔ. Ὁ Λένιν χρησιμοποιεῖ μιὰ γλώσσα μαρξιστική, λογική, «ἐπιστημονική», ἀπομυστικοποιημένη, καθαρή, ἄμεση, προκειμένου νὰ ἐπιλύσει τὰ προβλήματα τῆς μετάβασης ἀπ' τὸν «καπιταλισμὸ στὸ σοσιαλισμό», προβλήματα ποὺ μπαίνανε γιὰ πρώτη φορά.

Ὅπως καὶ νάχει ἡ καταστροφικὴ ἐμπειρία τοῦ «μεγάλου ἅλματος πρὸς τὰ μπρός» τραυματίζει ἀκόμα πιὸ πολὺ μεγάλο ἀριθμὸ στελεχῶν τῆς κινέζικης ἡγεσίας καὶ μεγαλώνει τὴν ἀπομόνωση τοῦ Μάο στοὺς κόλπους της. Ἡ οὐσιαστικὴ διακυβέρνηση τῆς χώρας περνάει σὲ χέρια ἀντρῶν, ὅπως ὁ Λιοῦ-Σάο-Σί, ποὺ ὑποστηρίζεται ἀπ' τὸν Τσού-Ἔν-Λάϊ καὶ ἄλλα παλιὰ στελέχη, ἀποφασισμένα «νὰ βάλουν τάξη στὸ σπίτι» καὶ ν' ἀπελευθερωθοῦν ἀπ' τόν, μὲ ἀπρόβλεπτες συνέπειες, ἐρασιτεχνικὸ βολονταρισμὸ τοῦ ὀνειροπόλου ἡγέτη τους. Στὶς ἀρχὲς τῆς δεκαετίας «60» ἐπέρχεται ἡ ρήξη μὲ τὴν ΕΣΣΔ, ποὺ ἀποτελεῖ ἀποφασιστικὸ γεγονὸς στὴν ἐξέλιξη τῆς κινέζικης ἐπανάστασης καὶ τοῦ ὁποίου οἱ λεπτομέρειες μᾶς εἶναι βασικὰ ἀκόμα ἄγνωστες.

Εἶναι σίγουρο πὼς ὁ Μάο καθόλου δὲν συμμερίστηκε τὴν «ἀποσταλινοποίηση», ποὺ διακήρυξε ὁ Κρουτσεφ, ὁ ὁποῖος τόλμησε — ὅπως εἶπε τὸ 63 — «νὰ προσβάλει τὸ Στάλιν», ὀνομάζοντάς τον «τὸ μεγαλύτερο δικτάτορα τῆς ρώσικης ἱστορίας», «δεσπότη σὰν τὸν Ἰβάν τὸν τρομερό», «ληστή», «δολοφόνο»,κλπ. «Ποτέ», πρόσθεσε ὁ Μάο, «οἱ κομμουνιστὲς σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμο δὲν θὰ παραδεχτοῦν παρόμοιες συκοφαντίες». Ἕνα χρόνο ἀργότερα (1964), χαρακτήρισε τὴν ΕΣΣΔ σὰ χώρα ποὔχει μπεῖ στὸ δρόμο «τῆς παλινόρθωσης τοῦ καπιταλισμοῦ». Μερικὰ χρόνια ἀργότερα ἡ ΕΣΣΔ θὰ γινόταν ὁ κύριος ἐχθρὸς τῆς κινέζικης ἐπανάστασης καὶ τῆς Κίνας, κι' ἡ χώρα ποὺ κυβερνιέται «ἀπὸ μιὰ δικτατορία φασιστικοῦ τύπου» (1969) καὶ «τοὺς νέους τσάρους»! Εἶναι ἀλήθεια πὼς τὸ Κρεμλῖνο συμπλήρωνε, ἀποδίδοντας στὸ Μάο καὶ «τὴν κλίκα του» τὴν πρόθεση «νὰ γίνουν οἱ νέοι αὐτοκράτορες μιᾶς «μεγάλης Κίνας» ποὺ θὰ κυριαρχοῦσε, ἂν ὄχι σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμο, τουλάχιστο στὸ μεγαλύτερο τμῆμα τῆς Ἀσίας»! (Πράβντα 21.5.70).

Δὲν χωράει ἀμφιβολία πώς, μὲ τὴν ἀσυγχώρητη στάση της, ἡ ΕΣΣΔ ἀπέναντι στὴν Κίνα — ἀνάκληση κάθε ὑλικῆς καὶ τεχνικῆς βοήθειας στὶς ἀρχὲς τῆς δεκαετίας τοῦ 60 — συνετέλεσε πολὺ στὴν ὑπερβολικὰ ἐθνικιστικὴ στροφὴ τῆς ἀπομονωμένης Κίνας. Ἡ σινοσοβιετικὴ σύγκρουση φανέρωσε τὸ βάθος τοῦ ἀνταγωνισμοῦ ποὺ μπορεῖ νὰ φέρει σ' ἀντίθεση, γιὰ μιὰ ὁλόκληρη περίοδο, τὶς γραφειοκρατικὲς ἡγεσίες, ποὺ κάθε μιά τους εἶναι ὑπέρμαχος ὑπερασπιστὴς τῆς δικῆς της ἐθνικῆς βάσης καὶ ἀποκτάει ἔτσι ἀνεπαίσθητα τὴ νοοτροπία καὶ τὴν πραχτικὴ ἡγεσίας μιᾶς «ὑπερδύναμης».

Ὁ Μάο ἀπομονωμένος στοὺς κόλπους τῆς κινέζικης ἡγεσίας, δὲν δέχεται νὰ περιοριστεῖ στὸ «ρόλο ἑνὸς εἴδους ἀρχαίου τοτέμ ποὺ ὅλοι τὸ λιβανίζουν, ἀλλὰ αὐτὸ παραμένει τέλεια ἀδύναμο μέσα στὴν ξύλινη ἀκινησία του». Προετοιμάζει τὴ θριαμβευτική του ἐπάνοδο στὴν πραγματικὴ ἐξουσία χρησιμοποιώντας βασικὰ αὐτὴ τὴ φορὰ τὴ φράξιά του στὸ στρατὸ γύρω ἀπ' τὸν Λίν Πιάο.

Στὶς 10 Νοέμβρη 1965 δημοσιεύτηκε στὴ Σαγκάη τὸ ἄρθρο μὲ τίτλο «Κριτικὴ τῆς πρόσφατης ἱστορικῆς περιόδου, ἡ καθαίρεση τοῦ HAI RUI», ποὺ σημειώνει τὴν ἔναρξη τῆς λεγόμενης «Πολιτιστικῆς Ἐπανάστασης». Δὲν θὰ ἐπιμείνουμε σ' ὅλους τοὺς τομεῖς αὐτοῦ τοῦ νέου ἐπεισόδιου στὴν ἀνάπτυξη τῆς κινέζικης ἐπανάστασης καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἐθνικὴ καὶ διεθνὴς σημασία ἦταν τόσο μεγάλη.

Θάξιζε νὰ γίνει μιὰ ἰδιαίτερη ἀνάλυση μὲ βάση τὰ ντοκουμέντα ποὺ εἶναι τώρα ἀξιόλογα. Θὰ ὑπογραμμίσουμε ὁρισμένα σημεῖα ποὺ κατὰ τὴ γνώμη μας φωτίζουν τὴν οὐσία της. Ὁ Μάο χρησιμοποιεῖ ταυτόχρονα τὴ φοιτητικὴ νεολαία καὶ τὸ στρατὸ γιὰ νὰ ἐξουδετερώσει τὶς ἀντιδράσεις στὴν ἐξουσία του μέσα στὸ κόμμα.

Ὅταν οἱ Ἐρυθροφρουροί, δηλαδὴ τὸ πιὸ ἐπαναστατικὸ κομμάτι τῆς νεολαίας ποὺ κινητοποιεῖται πάνω σὲ μιὰ πλατφόρμα ἀντιγραφειοκρατικὴ ἐνάντια στὴν ἀποπνιχτικὴ αὐταρχικότητα τοῦ καθεστῶτος τοῦ μοναδικοῦ κόμματος, — ποὺ ἔχει ὡστόσο ἱδρυθεῖ ἀπ' τὸ Μάο — ἀλλὰ ποὺ μένει χωρὶς πολιτικὴ ἐμπειρία καὶ στελέχη, ἀποχτοῦν μιὰ πραγματικὴ αὐτόνομη δύναμη, ὁ Μάο φοβισμένος ἐξαπολύει τὸ στρατὸ γιὰ νὰ τοὺς ἐλέγξει καὶ τελικὰ νὰ τοὺς συντρίψει.

Στὴ διάρκεια αὐτῆς τῆς ἐπιχείρισης, διαγράφεται ὁ κίνδυνος νὰ βγεῖ ὁ στρατὸς — ποὺ διευθύνεται ἀπ' τὸν Λίν Πιάο καὶ ποὺ κλήθηκε νὰ ξαναβάλει «τάξη» στὴν ἀναστατωμένη χώρα — νικητὴς ἀπ' τὴ θύελλα τῆς «πολιτιστικῆς ἐπανάστασης». Ὁ Μάο ἀπευθύνεται τότε στὰ πρὶν λίγο «ρεβιζιονιστικὰ» στελέχη τοῦ κόμματος καὶ ἐμπιστεύεται, θέλοντας καὶ μή, αὐτὴ τὴ δύσκολη δουλειὰ στὸν Τσού-Ἔν-Λάϊ, ποὺ τελικὰ τὰ καταφέρνει. Ὅτι γιὰ τὶς ἐπιδιώξεις τοῦ Μάο ἡ «Πολιτιστικὴ Ἐπανάσταση» ἦταν, πρὶν ἀπ' ὅλα, μιὰ ἀπόπειρα γιὰ νὰ ξαναπάρει τὴν ἐξουσία στοὺς κόλπους τοῦ κόμματος, δὲν ἀποκλείει νὰ πίστευε ταυτόχρονα ὅτι ἐνεργοῦσε μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ὑπὲρ μιᾶς «σωστῆς πολιτικῆς», ποὺ τὴ σαμποτάριζε, κατὰ τὴ γνώμη του, ἡ συντηρητικὴ γραφειοκρατία τοῦ κόμματος, ποὺ εἶχε συνταυτιστεῖ ἀνεπαίσθητα μὲ τὸν κρατικὸ

μηχανισμό. Εἶναι φυσικὰ δύσκολο νὰ καθορίσει κανεὶς σὲ τί συνίσταται αὐτὴ ἡ ἄλλη πολιτική, ἐκτὸς ἀπ' ἕνα τομέα ἀρκετὰ σαφῆ ποὺ ἀφορᾶ στὶς σχέσεις μὲ τὸ Κρεμλῖνο.

Σ' αὐτὸ τὸν τομέα, ὁ Μάο παρέμεινε ἐχθρικὸς σὲ κάθε προσπάθεια ἐπανασύνδεσης τῶν σχέσεων μὲ τοὺς σοβιετικοὺς μέχρι τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, ξέροντας καλὰ ὅτι πάντα ὑπῆρχε ἕνα ἰσχυρὸ ρεῦμα στοὺς κόλπους τῶν παλιῶν στελεχῶν τοῦ κόμματος καὶ τοῦ στρατοῦ, ποὺ εὐνοοῦσε μιὰ ἀναθέρμανση τῶν σχέσεων μὲ τὴν ΕΣΣΔ, ἔκανε τὸ πᾶν γιὰ νὰ τὸ περιορίσει καὶ νὰ τὸ ἐξαλείψει.

Στὸ Μάο πρέπει νὰ ἀποδοθεῖ ἡ ἀπότομη φιλοαμερικανικὴ στροφὴ τῆς κινέζικης πολιτικῆς, σὲ μιὰ ἀποφασιστικὴ στιγμὴ τοῦ ἐξοντωτικοῦ πολέμου ποὺ ἔκαναν οἱ γιάγκηδες ἰμπεριαλιστές στὸ Βιέτ-Νάμ, μὲ σκοπὸ νὰ ἀπαλαχτεῖ ταυτόχρονα κι' ἀπ' τὸν Λίν Πιάο καὶ ἀπ' τὸ ρεῦμα ἐκεῖνο ποὺ στηρίζοντας τὴ λογική του στὴ συνέχιση τοῦ πολέμου ἐνάντια στοὺς 'Αμερικάνους, ζητοῦσε κάποια προσέγγιση μὲ τὸ Κρεμλῖνο.

Ὑπάρχει ἕνα ὁλόκληρο κεφάλαιο γιὰ νὰ γραφτεῖ σχετικὰ μὲ τὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς Κινέζικης 'Επανάστασης, μετὰ ἀπ' τὴ φιλοαμερικάνικη στροφὴ ποὺ ἐπιβλήθηκε ἀπ' τὸν ἴδιο τὸ Μάο καὶ ποὺ ὁδήγησε στὶς πιὸ ἐξωφρενικὲς θέσεις, ποὺ καταρρακώσανε τὸ γόητρο τῆς Κινέζικης 'Επανάστασης, ἰδιαίτερα ἀνάμεσα στοὺς ἐπαναστάτες καὶ τὶς μάζες τῆς Λατινικῆς 'Αμερικῆς, τῆς 'Αφρικῆς καὶ ἐν μέρει ἀκόμα καὶ τῆς 'Ασίας. 'Αξίζει νὰ παρατηρήσουμε πὼς τὴν προηγούμενη τοῦ θανάτου τοῦ Μάο, τὸ Πεκῖνο δεχόταν τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Σλέσιγκερ, τοῦ παλιοῦ ὑπουργοῦ πολέμου τοῦ Νίξον, ποὺ ἐρχόταν νὰ ζητήσει μιὰ πιὸ στενὴ συμμαχία μὲ τὴν Οὐάσιγκτον.

Πράγματι, οἱ ἀμερικάνοι γνωρίζοντας τὴ συνεχῆ ὕπαρξη ἑνὸς ρεύματος στοὺς κόλπους τῆς κινέζικης γραφειοκρατίας, ποὺ ὑποστηρίζει μιὰ κάποια προσέγγιση καὶ μὲ τὸ Κρεμλῖνο, ἂν ὄχι καὶ μιὰ νέα συμμαχία ἀνάμεσα στὰ δύο καθεστῶτα, ποὺ εἶναι προορισμένα νὰ βαδίσουν στὸν ἴδιο «δρόμο πρὸς τὸ σοσιαλισμὸ» (ἀπ' τὴν ἄποψη τῶν οἰκονομικῶν δομῶν καὶ τῆς βασικῆς πολιτικῆς), θέλουν νὰ τορπιλίσουν ὁπωσδήποτε μιὰ τέτοια προοπτική.

Εἶναι ἕτοιμοι γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ νὰ παράσχουν οἰκονομική, τεχνολογικὴ καὶ στρατιωτικὴ βοήθεια σὲ μεγάλη κλίμακα στὴν Κίνα μὲ τὸν ὅρο πὼς αὐτὴ θὰ παραμείνει σταθερὴ στὴν ἀντισοβιετικὴ της πολιτικὴ καὶ δὲν θὰ συνάψει μιὰ νέα συμμαχία μὲ τὸ Κρεμλῖνο, ποὺ θάχε σὰ συνέπεια ν' ἀλλάξει θεμελιακὰ τὸ συσχετισμὸ δυνάμεων καὶ νὰ «συνταράξει» κυριολεκτικὰ αὐτὴ τὴ φορὰ «τὸν κόσμο».

Ἡ στάση αὐτὴ τοῦ Μάο ἦταν βέβαια ἡ αἰτία ποὺ σύσσωμος ὁ καπιταλιστικὸς κόσμος ἐγκωμίασε νεκρὸ τὸ «μεγάλο τιμονιέρη» καὶ τοῦ ἀπόδωσε ἀρετὲς ποὺ ποτὲ δὲν ἀποδίδει στοὺς μεγάλους ἐπαναστάτες ἡγέτες. 'Ακόμα κι' ὁ Πινοσέτ εἶχε μεσίστιες γιὰ τρεῖς μέρες τὶς σημαῖες στὴ Χιλή! Ἡ ἀντιστοιχία μὲ τὸ θάνατο τοῦ Στάλιν καὶ τὰ καθολικὰ ἐγκώμια, ποὺ ἀφιέρωσαν μὲ τὴν εὐκαιρία οἱ ἡγέτες καὶ ὁ Τύπος τους στὸν τρομερὸ ἄρχοντα τοῦ Κρεμλίνου, εἶναι χτυπητή. Ὁ Στάλιν ἐπίσης, μὲ τὸν τρόπο του, δὲν δροῦσε καθόλου γιὰ τὸ θρίαμβο τῆς πραγματικῆς Σοσιαλιστικῆς 'Επανάστασης καὶ τὸ κοινωνικὸ μοντέλλο ποὖχε ἐγκαθιδρύσει στὴν ΕΣΣΔ καὶ οἱ μέθοδες ποὺ χρησιμοποίησε γι' αὐτὸ τὸ σκοπό, εἶχαν σὲ τρομερὸ βαθμὸ συμβάλει στὴ συντριβὴ τοῦ δυναμισμοῦ αὐτῆς τῆς 'Επανάστασης σὲ παγκόσμια κλίμακα.

Ὁ Μάο πέθανε ξεπερασμένος ἀπ' τὰ προβλήματα ποὺ μπαίνουν ἀπ' τὴν οἰκοδόμηση τοῦ Σοσιαλισμοῦ στὴν Κίνα καὶ τὴν ἀκατάπαυστη ἀνάπτυξη τῆς μεγάλης της 'Επανάστασης.

Σ' αὐτὸν τὸν τομέα δὲ θ' ἀφήσει ἐποχή, ὅπως τόκανε ἐν μέρει κατὰ τὴ διεξαγωγὴ τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγώνα, τοῦ βασισμένου στὴν ἀγροτιά. Μ' αὐτὴ τὴν ἔννοια, ὁ «μαοϊσμὸς» πέθανε μαζί του, παρὰ τὴν προσπάθεια τῶν ἐπιγόνων νὰ χρησιμοποιήσουν τὸ μύθο του κι' ἀκόμα ἴσως τὴν ταριχευμένη μούμια τοῦ ἱδρυτῆ του, γιὰ νὰ διαιωνίσουν μιὰ γραφειοκρατικὴ κυριαρχία μὲ ἀπροσδιόριστο ἀκόμα προορισμό. Δὲν ἀποκλείεται ὡστόσο νὰ γίνει σὲ λίγο ὁ Μάο ἀντικείμενο μιᾶς ἐπὶ μέρους κριτικῆς. Ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν πραγματικὴ διαδοχή του εἶχε κιόλας ἀρχίσει πρὶν τὸ θάνατό του, ἀνάμεσα στοὺς λεγόμενους «μετριοπαθεῖς» καὶ τοὺς «ριζοσπάστες» καὶ δὲν εἶναι καθόλου σίγουρο πὼς οἱ λεγόμενοι «ριζοσπάστες», κληρονόμοι τῆς σκέψης του, εἶναι αὐτοὶ ποὺ θὰ νικήσουν.

Ὁ Τέγκ κι' ὁ Χούα ἀντιπροσωπεύουν τὴν κεντρώα πτέρυγα τῆς κινέζικης γραφειοκρατίας, ποὺ εἶναι πολὺ ἰσχυρὴ στὸ κόμμα, τὸ στρατό, τὴ διοίκηση καὶ ποὺ ὅπως στὴ Ρωσία, σχηματίζεται ὁρμητικὰ σὰ νέο ὁρμητικὸ κοινωνικὸ στρῶμα, ποὺ ἀναλαμβάνει μὲ τὴ διαχείριση τοῦ Κράτους, τῆς σχεδιασμένης οἰκονομίας καὶ τὸ μονοπώλιο τοῦ μοναδικοῦ κόμματος, τὴ διαχείριση ὁλόκληρης τῆς κοινωνίας.

Αὐτὴ ἡ γραφειοκρατία ἔχει τώρα ἀνάγκη ἀπὸ «τάξη» καὶ ἐξωτερικὴ βοήθεια γιὰ νὰ ἐπεκτείνει τὴν ἐκβιομηχάνιση τῆς χώρας, σύμφωνα μὲ κάποιο σχέδιο, νὰ ἀντιπεξέλθει στὶς ἀνεπάρκειες μιᾶς πρωτόγονης ἀκόμα γεωργίας καὶ νὰ ἐξασφαλίσει στὴ χώρα ἕνα στρατὸ πιὸ μοντέρνο, ἱκανὸ νὰ τῆς ἐγγυηθεῖ τὸ ρόλο τῆς «Μεγάλης Δύναμης», στὴ διεθνὴ σκακιέρα. Τὸ πρότυπο τῆς «μαοϊκῆς» αὐτάρκης καὶ βολονταριστικῆς ἀνάπτυξης, τῆς βασισμένης στὴ χρησιμοποίηση τοῦ δυναμικοῦ τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν μαζῶν ποὺ στεροῦνται μηχανικὰ μέσα, δὲν τῆς ταιριάζει πιά.

'Ανεπαίσθητα αὐτὴ ἡ γραφειοκρατία ἀκολουθεῖ τὸ σοβιετικὸ δρόμο ἀνάπτυξης, ἀποφεύγοντας ὁρισμένες ἐπικίνδυνες ὑπερβολὲς ποὺ ἔκανε ὁ Στάλιν στὸν τομέα τῆς κολεκτιβοποίησης τῆς γεωργίας καὶ στὴ συστηματικὴ τρομοκράτια τῶν μαζῶν.

Τὸ παρὸν τῆς ΕΣΣΔ κινδυνεύει νὰ γίνει τὸ μέλλον τῆς Κίνας, ἂν ἐνδιάμεσα δὲν προωθηθεῖ ἡ Σοσιαλιστικὴ 'Επανάσταση στὶς καπιταλιστικὲς χῶρες τῆς Εὐρώπης, στὴν 'Ιαπωνία καὶ στὶς Η.Π.Α. Βέβαια, ἀκόμα καὶ μὲ τὰ σημερινὰ δεδομένα, ἡ Κινέζικη 'Επανάσταση ἀποτελεῖ ἱστορικὴ ἀντικαπιταλιστικὴ κατάκτηση τῆς ἀνθρωπότητας, ποὺ σὲ μεγάλο βαθμὸ προώθησε τὴν ὑλικὴ καὶ πολιτιστικὴ πρόοδο σ' αὐτὴ τὴν ἀπέραντη χώρα καὶ ποὺ ἀξίζει ἀπόλυτα νὰ τὴν ὑπερασπιστεῖ κανεὶς ἐνάντια σὲ κάθε ἐπίθεση τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καὶ τῆς ἀντίδρασης. Ὅμως δὲν εἶναι ἡ σημερινὴ Κίνα, στὴν ὁποία βαραίνει

πάντα ἡ «μαοϊκή» κληρονομιά, πού μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθεῖ σὰν ὑπόδειγμα «οἰκοδόμησης τοῦ σοσιαλισμοῦ». Ὅπως κι' ἡ ΕΣΣΔ, εἶναι ἀκόμα μιὰ παραλλαγὴ γραφειοκρατικῆς ἀνάπτυξης, ποὺ ἐμποδίζει τὶς μάζες νὰ συμμετέχουν ἀπ' εὐθείας στὴ δημοκρατικὴ διαχείριση τῆς κοινωνίας τους σ' ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα. Ἔτσι ἡ ἐρώτηση ποιός πραγματικὰ διαχειρίζεται τὸ κράτος καὶ τὴ μεταβατικὴ κοινωνία καὶ μὲ ποιό τρόπο, εἶναι κεφαλαιώδης γιὰ νὰ καθοριστεῖ ἡ πραγματικὴ φύση ἑνὸς καθεστῶτος καὶ οἱ προοπτικὲς ἀνάπτυξής του. Οἱ μαρξιστὲς ἐπαναστάτες ἔχουνε ἐμπιστοσύνη στὸν ἐπαναστατικὸ δυναμισμὸ τῶν κινέζικων μαζῶν, ποὺ εἶναι πάντα πολὺ μεγάλος γιὰ τὴ συνέχιση τοῦ ἀγώνα, γιὰ νὰ ἐξασφαλιστεῖ μιὰ πραγματικὰ σοσιαλιστικὴ ἀνάπτυξη τῆς χώρας, τέτοια ὅπως ὁρισμένες δυνάμεις Ἐρυθροφρουρῶν εἶχαν συγκεχυμένα ἐκφράσει στὶς πρῶτες τους ἐξάρσεις στὶς ἀρχὲς τῆς «Πολιτιστικῆς Ἐπανάστασης».

Ἀλλὰ ὁ ἀγώνας τους μπορεῖ νὰ εἶναι μακρὺς κι' ἔχει, ὅπως καὶ νάναι, ἀνάγκη τῆς δραστήριας συνδρομῆς τῆς Σοσιαλιστικῆς Ἐπανάστασης στὶς προηγμένες χῶρες.

Σεπτέμβρης 1976 — Μ. Σ.

Ὑ σ τ ε ρ ό γ ρ α φ ο : Ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία τοῦ τὸ ἄρθρο γράφτηκε τὴν ἑπομένη τοῦ θανάτου τοῦ Μάο, καὶ δὲν συμπεριλαμβάνει τὰ μετέπειτα γεγονότα, τὰ ὁποῖα ὡστόσο γενικὰ προβλέπει. Τὰ γεγονότα αὐτὰ τ' ἀναλύσαμε ἀλλοῦ σ' αὐτό μας τὸ φύλλο.

Ντοσσιὲ Ἰταλία

Τὸ κίνημα τῶν γυναικῶν στὴν Ἰταλία

Ἐνῶ τὰ αὐτόνομα φεμινιστικὰ κινήματα σημειώνουν μιὰ κάποια ὑποχώρηση στὴν Εὐρώπη καὶ προβληματίζονται πάνω στὶς σχέσεις τους μὲ τὶς μάζες τῶν γυναικῶν ὅπως ἐπίσης καὶ στὴν ἱκανότητά τους ν' ἀνταποκριθοῦν στὶς πραγματικές τους ἀνάγκες, στὴν Ἰταλία, ἀπ' τὴ Ρώμη στὴ Νάπολη, ἀπ' τὸ Τουρίνο στὸ Μιλάνο καὶ ὡς τὶς πιὸ μικρὲς πόλεις, στὰ ἐργοστάσια καὶ στὶς γειτονιές, ξεπηδοῦν φεμινιστικὲς ὁμάδες.

Μαζικὸ κίνημα, μὲ παρελάσεις ἀπὸ 50.000 γυναῖκες ποὺ διαδήλωναν γιὰ τὴν ἐλευθερία τῶν ἐκτρώσεων, ὁ ἰταλικὸς φεμινισμὸς συνάντησε ἄραγε συνθῆκες ἰδιαίτερα εὐνοϊκὲς γιὰ τὴν ἀνάπτυξή του; Στενὰ συνδεδεμένος μὲ τὴν ἄσκηση τοῦ αὐτοδιαχειριστικοῦ αὐτοπεριορισμοῦ τῶν τιμῶν, καὶ μὲ τὶς δημοκρατικὲς δομὲς πάλης ποὺ ἀπέκτησε τὸ ἐργατικὸ κίνημα ἀπ' τὸ «ζεστὸ φθινόπωρο» τοῦ '69 καὶ πέρα, δείχνει στὴν ἐκλογὴ τῶν προτάσεών του καὶ τῶν μορφῶν τῆς δράσης του μιὰ ἐξαιρετικὴ πολιτικὴ ὡριμότητα. Ἡ ἴδια ἡ ἀνάπτυξή του πολλαπλασίασε τὶς ἀντιφάσεις μέσα στὶς ρεφορμιστικές, ὅπως καὶ στὶς ἐπαναστατικὲς δυνάμεις. Οἱ τελευταῖες ἐκλογὲς ἄλλωστε ἔδειξαν τὶς δυσκολίες ποὺ ὑπάρχουν γιὰ τὴ σύνδεση τοῦ φεμινιστικοῦ κινήματος μὲ τὶς πολιτικὲς ὀργανώσεις. Αὐτὴ τὴ στιγμὴ οἱ γυναῖκες βάζουν ἐρωτήματα στὶς ἡγεσίες τους καὶ προκαλοῦν ἀναθεωρήσεις προγραμματικὲς καὶ ὀργανωτικὲς μεγάλης σημασίας.

I. Οἱ συνθῆκες ὡρίμανσης τοῦ ἰταλικοῦ γυναικείου κινήματος

Τὸ ἰταλικὸ γυναικεῖο κίνημα, ποὺ γεννήθηκε, σύμφωνα μὲ τὸ κλασσικὸ προτσές ἀπ' τὴν κρίση τῆς νεολαίας καὶ τοῦ ἀντι-ἱεραρχικοῦ, ἀντι-αὐταρχικοῦ κινήματος τοῦ '68, ἀπέκτησε μιὰ πολιτικὴ ὀντότητα πολὺ πιὸ ὕστερα ἀπ' ὅτι στὶς ἄλλες εὐρωπαϊκὲς χώρες. Σ' ἕνα οἰκονομικό, κοινωνικὸ καὶ πολιτικὸ πλαίσιο πολὺ διαφορετικό, οἱ συνθῆκες ὡρίμανσής του, ἀργὲς καὶ ὑποβόσκουσες, τὸ συνέδεσαν ὅμως πιὸ στενὰ μὲ τὸ κοινωνικὸ κίνημα.

Συνθῆκες ἀντικειμενικὲς ἰδιαίτερα ἐκρηκτικὲς

Τὰ χρόνια τοῦ '60 καθιερώνουν τὴν ἀπότομη εἴσοδο τῆς Ἰταλίας στὴν ἐποχὴ τοῦ νεο-καπιταλισμοῦ. Ἡ ἀναρχικὴ ἀνάπτυξη, πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις, τοῦ κεφαλαίου, προκαλεῖ τὴν ἐντατικὴ χρησιμοποίηση τῆς ἐργατικῆς δύναμης γενικά, καὶ ἰδιαίτερα τῆς γυναικείας ἐργατικῆς δύναμης. Ξεριζωμένες ξαφνικὰ ἀπ' τὴ γῆ τους, τὴν κουλτούρα τους, τὴν περιοχή τους (κυρίως τὸ Νότο), οἱ γυναῖκες ἔρχονται νὰ διογκώσουν τὴ μάζα τῶν ἀνειδίκευτων καὶ κακοπληρωμένων ἐργατῶν. Μὰ ὕστερα ἀπὸ τὸ μπούμ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, οἱ γυναῖκες, αὐτὲς πρῶτες, θὰ πληρώσουν τὰ σπασμένα τῆς οἰκονομικῆς ὕφεσης ποὺ διαγράφεται: πρέπει νὰ μπεῖ ὀρθολογιστικὴ τάξη στὸ παραγωγικὸ σύστημα. Ἡ τεχνολογικὴ ἀναπροσαρμογὴ ποὺ ἐπακολουθεῖ διώχνει βίαια τὶς γυναῖκες ἀπὸ τὴ βιομηχανία.

Ἀνάμεσα στοὺς ἐργαζόμενους ποὺ ὑφίστανται τὴν κάμψη τῆς βιομηχανικῆς ἀπασχόλησης ἀπ' τὸ 1971 ὥς τὸ 1972, τὸ 70ο)ο εἶναι γυναῖκες. Τὸ 1972 σύμφωνα μὲ τοὺς ἐπίσημους ἀριθμοὺς τὸ 54ο)ο τῶν γυναικῶν εἶναι ἄνεργες. Αὐτὴ ἡ ἀπότομη ἔξοδος ἀπ' τὶς ἀγροτικὲς περιοχὲς(1) καὶ ἡ ἐσωτερικὴ μετανάστευση, προκάλεσαν περισσότερο ἀπὸ παντοῦ ἀλλοῦ, τὸν κλονισμὸ τῶν οἰκογενειακῶν δομῶν, ποὺ ἦταν συχνὰ ἀκόμα μισο - φεουδαρχικές, ἐνῶ ταυτόχρονα νόμοι καταπιεστικοί, ἐνάντια στὸ διαζύγιο καὶ τὶς ἐκτρώσεις, ἐμπόδιζαν πάρα πέρα ἐξελίξεις.

Ἔτσι ξεκινώντας ἀπ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες, ποὺ

στάθηκαν ἰδιαίτερα καταστροφικὲς καὶ ἀντιφατικές, οἱ γυναῖκες πρῶτα μόνο μάρτυρες τῆς μαζικῆς κινητοποίησης τῆς ἐργατικῆς τάξης στὶς ἐπιχειρήσεις καὶ τὶς πόλεις, ἀπ' τὸ 1968 θὰ ριζοσπαστικοποιηθοῦν κι' ἐκεῖνες.

Τὸ γυναικεῖο κίνημα ἐπωφελεῖται ἀπ' τὴν ὕπαρξη δημοκρατικῶν δομῶν πάλης τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος

Ἡ οἰκονομικὴ μεταβολὴ ποὺ ἀναστάτωσε τὶς πιὸ ὀπισθοδρομικὲς καταστάσεις πρὸς ὄφελος χαρακτηριστικῶν «εὐρωπαϊκῶν», γέννησε μιὰ ἐργατικὴ δυναμικὴ ἰδιαίτερα ἐκρηκτική. Αὐτὴ πηγάζει ἀπ' τὴν ἐξέγερση ἐνάντια στὴν αὔξηση τῆς ἐκμετάλλευσης (ἐκεῖ ὅπου ὁ ἐργάτης φτάνει τὰ πιὸ ψηλὰ ἐπίπεδα ἡμερομισθίου καὶ τεχνολογικῆς μόρφωσης) κι' ἀπ' τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐσωτερικῆς μετανάστευσης, μὲ τοὺς ἀγῶνες ἐνάντια στὸ εἶδος τῆς ζωῆς στὰ ἐργοστάσια καὶ τὶς μεγάλες καπιταλιστικὲς πόλεις. Φρεναρισμένο στὶς ἐπιδιώξεις του ἀπ' τὴ συμβατικὴ πολιτικὴ τῶν συνδικάτων, ὑποκείμενο στὸ μπλοκάρισμα τῶν ἡμερομισθίων (ἐνῶ ταυτόχρονα αὐξάνονται οἱ ρυθμοὶ τῆς ἐργασίας(2), ἕνα ἐργατικὸ κίνημα ποὺ ἀποβλέπει στὸ νὰ διαχειρίζεται μόνο του τὴν ἐπαγγελματικὴ καὶ κοινωνικὴ ζωή του, προσπαθεῖ ν' ἀνανεώσει τὶς φόρμες καὶ τὶς δομὲς τῆς πάλης του: κι ἔτσι ξεπήδησαν οἱ ἀπεργιακὲς ἐπιτροπές, οἱ ἐπιτροπὲς ἐργοστασίων καὶ τὰ συμβούλια τῶν ζωνῶν. Μαζικὰ ριγμένοι σ' ἕνα περιβάλλον ποὺ δὲν προορίζεται νὰ τοὺς δεχθεῖ (ἔλλειψη σπιτιῶν κλπ.), οἱ ἐργαζόμενοι ἀγωνίζονται ταυτόχρονα ἐνάντια στὴ μείωση τῶν εἰσοδημάτων τους καὶ στὶς δραματικὲς συνέπειες τῆς καπιταλιστικῆς ὀργάνωσης τοῦ χώρου. Καταλήψεις σπιτιῶν καὶ πάλη αὐτοπεριορισμοῦ τῶν τιμῶν πολλαπλασιάζονται καὶ ὀργανώνονται μὲ δομὲς δημοκρατικές: ἐπιτροπὲς συνοικιακές, ἐπιτροπὲς πολυκατοικιῶν καὶ «κλιμακοστασίων»(3).

Τὸ φεμινιστικὸ κίνημα ποὺ ἀντιτίθεται σὲ κάθε φόρμα περιοριστικὴ τῆς αὐτονομίας του καὶ τῆς δημοκρατικῆς διαχείρησης τῆς πάλης του, θὰ βρεῖ ἐκεῖ ἕνα πρόσφορο ἔδαφος γιὰ τὴν ἀνάπτυξή του. Ἔχοντας ἄμεσα ἀναλάβει τὸν κοινωνικὸ ἀγώνα γιὰ τὴν καταπολέμηση τῆς «ἀκρίβειας τῆς ζωῆς», οἱ γυναῖκες θὰ συμμετάσχουν μαζικὰ στοὺς κοινωνικοὺς ἀγῶνες τῆς συνοικίας τους.

Μιὰ καθυστέρηση τῶν πολιτικῶν ὀργανώσεων μὲ σημαντικὲς συνέπειες

Παράλληλα μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἐργατικῆς πάλης, τὸ κίνημα τῶν νέων μὲ τὴν ἀμφισβήτηση τῆς ἐξουσίας, τῆς ἱεραρχίας καὶ τῆς οἰκογένειας, βάζει στὶς νεαρὲς σπουδάστριες καὶ ἄνεργες διπλωματοῦχες ποὺ καταπιέζονται ὡς πρὸς τὶς διεκδικήσεις τους ἀπ' τὸ βάρος τῆς παντοδύναμης ἀντιδραστικῆς ἐκκλησίας, τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς συνειδητοποίησης τῆς καταπίεσης τῶν γυναικῶν. Ἤδη τὸ 1969 στὸ Τρέντο οἱ γυναῖκες, ποὺ εἶχαν σχηματίσει φεμινιστικὲς ὁμάδες μέσα στὸ φοιτητικὸ κίνημα, τὸ ἐγκαταλείπουν μπρὸς στὴν ἄρνηση τῶν ἀνδρῶν νὰ ὑπερασπίσουν τὰ ἰδιαίτερα ζητήματά τους. Περὶ τὸ '70, οἱ πρῶτες φεμινιστικὲς ὁμάδες τῶν ἐπαναστατημένων γυναικῶν σχηματίζονται, διεκδικώντας αὐτονομία καὶ χωριστὲς ὀργανώσεις.

Τὸ κίνημα ὅμως θὰ μείνει γιὰ πολὺ καιρὸ κίνημα μιᾶς μειοψηφίας στὸ περιθώριο, κλεισμένο μέσα στὴ μοναδικὴ ἐξάσκηση τῆς «αὐτοσυνειδητοποίησης», χωρὶς ἄνοιγμα πρὸς τὰ ἔξω. Τὴν ἴδια στιγμὴ ποὺ καθὼς οἱ κοινωνικοὶ ἀγῶνες ἐντείνονται μέσα στὶς ἐπιχειρήσεις, ὅπως ἐπίσης καὶ στὶς συνοικίες, τοὺς δίνεται ἡ δυνατότητα μιᾶς πραγματικῆς ἔνταξης στὴ μαζικὴ πάλη.

Πολλοὶ λόγοι ἐξηγοῦν αὐτὸ τὸ γεγονός.

Περισσότερο παρὰ παντοῦ ἀλλοῦ τὸ φεμινιστικὸ κίνημα ἔγινε στόχος σαρκασμῶν τῶν ἀγωνιστῶν, τόσο τῶν ἐπαναστατῶν, ὅσο καὶ τῶν ρεφορμιστῶν. Ἡ ἄκρα ἀριστερὰ μπροστὰ σ' ἕνα ἐργατικὸ κίνημα πάρα πολὺ δυναμικὸ καὶ νεωτεριστικό, δὲν ἦταν διατεθειμένη ν' ἀναθεωρήσει τὶς παραδοσιακὲς ἀντιλήψεις γιὰ τὸ κίνημα τῶν γυναικῶν καθὼς καὶ τῶν νέων: κινήματα δευτερεύοντα καὶ περιφερειακὰ σχετικὰ μὲ τὴν ἐργατικὴ τάξη κ.ἄ.

Ἔτσι τὸ ἀντι-αὐταρχικὸ κίνημα τῶν νέων δημιουργήθηκε ἔξω ἀπ' τὶς ἐπαναστατικὲς ὀργανώσεις, ἀλλὰ μέσον τοῦ DEMAU(4), ἑνὸς κινήματος ποὺ διακήρυττε στὴν ἀρχὴ πὼς ἦταν «ἀπολίτικο». Οἱ γυναῖκες τοῦ DE MAU εἶν' ἐκεῖνες ποὺ πρῶτες θὰ ἐπαναστατήσουν ἐνάντια μιᾶς ἀντίληψης «τριτοδιεθνιστικῆς» τοῦ γυναικείου κινήματος καὶ θ' ἀναπτύξουν τὴν ἀνάγκη τῆς αὐτονομίας τους.

Ἐπὶ δύο χρόνια, ἡ νέα ἀριστερὰ ἀρνεῖται τὸ γυναικεῖο κίνημα. Μόνο ὑπάρχουν σ' αὐτὴ οἱ ὁμάδες «LOTTA FEMINISTA», ποὺ βγαίνουν ἀπ' τὸ «POTERE OPERAIO», τοῦ ὁποίου οἱ οἰκονομίστικες καὶ ἐργατίστικες ἀντιλήψεις δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ἀναγκαία διευκρίνηση πάνω στὶς νέες ὄψεις τοῦ κινήματος τῶν γυναικῶν.

Ὅσο γιὰ τὸ Κ.Κ. τῆς Ἰταλίας, ποὺ κυριαρχεῖ σ' ὅλες τὶς δομὲς τῶν ἀγώνων, καθὼς ἀναπτύσσει μιὰ πολιτικὴ σύμπραξης μὲ τοὺς καθολικοὺς καὶ τὴ Χριστιανοδημοκρατία, πολὺ συνετέλεσε στὴν ὑπεράσπιση τῆς ἰδεολογίας τῆς «δημοκρατικῆς οἰκογένειας» καὶ στὸ φρενάρισμα τῆς συνειδητοποίησης τῶν γυναικῶν. Κι' αὐτὸ μὲ τὴν ὑποστήριξη τῶν Χριστιανοδημοκρατῶν, τῶν ὁποίων ἡ μεγαλύτερη ἐκλογικὴ μάζα ἀποτελεῖται ἀπὸ γυναῖκες.

Γιατὶ μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἰταλικῆς κυβερνητικῆς κρίσης οἱ γυναῖκες παίζουν ἀποφασιστικὸ ρόλο. Κάθε καμπάνια πρὸς τὴν κατεύθυνσή τους ἀπειλεῖ νὰ μεταβάλλει τὴν ἰσορροπία τῶν πολιτικῶν δυνάμεων καὶ νὰ ἔχει μεγάλο ἐθνικὸ ἀντίκτυπο.

Πράγμα παράδοξο εἶναι πὼς ἀπ' τὴν πλευρὰ τῆς φιλελεύθερης μπουρζουαζίας θὰ προέλθει ἡ λύση: τὸ Ριζοσπαστικὸ Κόμμα, ὑπερασπιστὴς τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, στὴν ἀναζήτησή του γιὰ καινούργιους ψηφοφόρους, στρέφεται πρὸς τὶς γυναῖκες δημιουργώντας τὴ δική του ὀργάνωση, τὸ M.L.D.(5). Ἡ

οργάνωση αυτή λανσάρει την καμπάνια για το διαζύγιο. Το δημοψήφισμα που επακολούθησε αποκαλύπτει την κρίση των γυναικών εκλογέων της Χριστιανοδημοκρατίας, καθώς και μια καινούργια πολιτική πραγματικότητα: την εμφάνιση των γυναικών σαν υποκειμένων στον πολιτικό στίβο.

Οι αγωνίστριες της νέας αριστεράς, που ήδη είχαν βρεθεί μπροστά σ' αυτή την ίδια πραγματικότητα κατά την καμπάνια του αυτοπεριορισμού των τιμών, αποκτούν συνείδηση της σημασίας των ειδικά γυναικείων διεκδικήσεων και προσχωρούν ατομικά στο κίνημα (συχνά στο M.L.D., που αποκτά μεγαλύτερη αυτονομία στις σχέσεις του με το Ριζοσπαστικό Κόμμα). Τέλος με πρωτοβουλία των γυναικών του PSUP οργανώνονται κομμουνιστικές γυναικείες ομάδες.

Το 1974 ένα εθνικό συνέδριο γίνεται στην Πιναρέλλα της Σέρβια. Κι' έτσι ένα ποιοτικό πήδημα πραγματοποιείται: μια ισορροπία ανάμεσα στην αυτοσυνείδηση και στην εξωτερική δράση με τη σύνδεση των δυο σε μια καμπάνια: την καμπάνια για τις εκτρώσεις.

II. Μια παραδειγματική αυτοδιαχειριστική τακτική

Η ανάπτυξη των ιταλικών αυτοδιαχειριστικών αγώνων πραγματοποίησε τη σύνδεση ανάμεσα σε μια εμβρυώδη γυναικεία πρωτοπορεία και τη μάζα των γυναικών των οργανωμένων στις συνοικίες. Αυτές είναι κύρια εκείνες που έδωσαν αποφασιστική ώθηση στους αγώνες ελέγχου των τιμών, αυτοπεριορισμού των ενοικίων, κατάληψης των χώρων για τη μετατροπή τους σε ιδρύματα κοινωνικής ωφέλειας. Σ' ολόκληρη την Ιταλία οι γυναίκες βρέθηκαν στην πρωτοπορεία για την κατάληψη των σπιτιών. Συγκεντρωμένες σε επιτροπές συνοικιών, σπιτιών και κλιμακοστασίων, απέκτησαν έτσι την εμπειρία της άσκησης της άμεσης δημοκρατίας. Όταν η καμπάνια για τις εκτρώσεις αναπτύσσεται, ύστερα από τη σύλληψη των γιατρών του CISA(6), το αυτόνομο κίνημα των γυναικών επωφελείται απ' τις γόνιμες εκείνες εμπειρίες.

Απ' τα «Κονσουλτόρια» στα αυτοδιαχειριζόμενα κέντρα γυναικών

Το κίνημα υιοθετεί απ' αρχής την «παράνομη», μα όχι και κρυφή πρακτική της καμπάνιας για τις εκτρώσεις σα μαζική πολιτική πρακτική. (αντίθετα με τη μεγάλη πλειοψηφία των γαλλίδων φεμινιστριών που θεωρώντας την πάλη ρεφορμιστική γιατί μπορεί να ενσωματωθεί στα πλαίσια του καπιταλιστικού συστήματος, άφησαν μια μικτή οργάνωση τη MLAC να κάνει την καμπάνια). Η ίδια η εγκαθίδρυση του κινήματος, που αριθμητικά είναι πιο δυνατό και καλύτερα κατανεμημένο εθνικά, πιο διαφοροποιημένο και αντιμέτωπο σ' ένα κοινωνικό κίνημα δυναμικό, το έκανε περισσότερο ευαίσθητο στην πίεση των γυναικών, στις ανάγκες τους. Επομένως είναι οι φεμινιστικές ομάδες αυτές οι ίδιες που κατ' ευθείαν εισχωρούν σ' αυτή τη μαζική πάλη, επιβάλλοντας σ' όλα τα επίπεδα τον έλεγχο των γυναικών. Διεκδικούν τις παράνομες εκτρώσεις σαν ένα μέσο για να βάλουν τις δημόσιες αρχές μπροστά στις ευθύνες τους. Αντιμετωπίζοντας την έκταση των διαδηλώσεων και της καμπάνιας υποστήριξης (το κίνημα θα συγκεντρώσει 800.000 υπογραφές για ν' απαιτήσει την κατάργηση του νόμου), η Χριστιανοδημοκρατία θ' αναγκαστεί να υποχωρήσει. Επιδιώκοντας, με τη βοήθεια του Κ.Κ., ν' αποφύγει με κάθε θυσία το δημοψήφισμα, προσπαθεί να κερδίσει καιρό. Σχηματίζει μια κοινοβουλευτική επιτροπή επιφορτισμένη να ενοποιήσει τα διάφορα νομοσχέδια, που είναι όμως ασυμβίβαστα. Ταυτόχρονα το καλοκαίρι του '75 το Κ.Κ. και η Χριστιανοδημοκρατία προσπαθούν μαζί κι οι δυο να σταματήσουν την καμπάνια για τις ελεύθερες εκτρώσεις και να ξανακατακτήσουν τις γυναικείες μάζες, ψηφίζοντας ένα νόμο που εγκαθιδρύει τα «κονσουλτόρια» (κέντρα συμβουλευτικά και πληροφοριακά για την «υγεία του ζεύγους»), έτσι που να παρέχουν τις «υπηρεσίες τους στην οικογένεια». Αυτές οι υπηρεσίες χρηματοδοτούνται απ' τις περιοχές, πούναι ελεύθερες να καθορίσουν το περιεχόμενό τους.

Το κίνημα κατορθώνοντας να ξαναποκτήσει αυτό το καινούργιο πεδίο δράσης για να το χρησιμοποιήσει προς όφελός του, αποκτά νέες εμπειρίες. Το 1975 - 76 τα αυτοδιαχειριζόμενα «κονσουλτόρια» (μόνο το γυναικείο κίνημα έχει οικειοποιηθεί τη λέξη αυτοδιαχείριση), πολλαπλασιάζονται στις λαϊκές συνοικίες του Τουρίνου, του Μπέργκαμου, του Μιλάνου, του Παλέρμου, του Πράτο και της Ρώμης. Με τις τοπικές και εθνικές συγκρίσεις της πρακτικής των «κονσουλτόριων» οι φεμινιστικές ομάδες επεξεργάστηκαν μια πλατφόρμα κοινή σχετικά μ' αυτά, αντίθετη προς τα κριτήρια του νόμου. Απαιτούν:

- Τη μεγαλύτερη δυνατή αποκέντρωση των «κονσουλτόριων» στη χώρα.

- Την αυτοδιαχείριση απ' τις γυναίκες αυτών των κέντρων. Δηλαδή:

— τον έλεγχο απ' τις γυναίκες του ιατρικού και κοινωνικού προσωπικού.

— την υποχρέωση για τους γιατρούς να κοινωνικοποιήσουν τις πληροφορίες τις σχετικές με την υγεία των γυναικών και τις αντισυλληπτικές μεθόδους.

— τη δυνατότητα της συνέλευσης των γυναικών, που έχουν κυρίαρχο γι' αυτό δικαίωμα, ν' ανακαλούν το προσωπικό.

— τη δυνατότητα για τις γυναίκες να χρησιμοποιούν τα «κονσουλτόρια» σα χώρο συγκεντρώσεων για να δημιουργήσουν, ξεκινώντας από μια αμυντική πάλη, μια διαρκή δομή για την επανάκτηση του σώματος και της υγείας τους.

Αυτή η πλατφόρμα που φτιάχτηκε στα διάφορα

κέντρα τῆς κίνησης χρησιμοποιεῖται σὰ βάση συζήτησης κατὰ τὶς συναντήσεις μὲ τὶς πολιτικὲς δυνάμεις ὅταν ἐπεξεργάζονται τοὺς τοπικοὺς νόμους. Ἂν καὶ αὐτὸ τὸ σχέδιο δὲν ἐγκρίθηκε παρὰ σὲ πολὺ λίγες πόλεις, ὅμως δείχνει τὴν ὡριμότητα τῆς κίνησης ποὺ δὲν διστάζει ν' ἀναμετρηθεῖ μὲ τοὺς θεσμοὺς καὶ νὰ πολιτικοποιήσει τὴν πάλη. Ἐπίσης πρακτικὰ κριτικάρει τὰ ἐπίσημα «κονσουλτόρια», δημιουργώντας τὰ δικά της κέντρα, ποὺ προσπαθεῖ νὰ τὰ ἀναγνωρίσουν, καὶ ἐπεξεργάζεται σ' ἐθνικὸ ἐπίπεδο ἕνα νομοσχέδιο γιὰ τὴν ἐλεύθερη ἔκτρωση, ποὺ θὰ ἐπιτρέψει τὴν ἑνοποίηση τοῦ συνόλου τῶν γυναικῶν.

Μὲ τὴ διείσδυσή της στὰ τοπικὰ συμβούλια σὰν ἐκπρόσωπος τῶν γυναικῶν, προδιαγράφει τί θὰ μποροῦσαν νὰ εἶναι οἱ κοινοτικοὶ κι ἐπαρχιακοὶ θεσμοί: ἡ ἄμεση ἔκφραση τῶν ὀργάνων πάλης, ἡ ἔκφραση τῶν εἰδικῶν ἀναγκῶν τοῦ συνόλου τῶν ἐργαζομένων.

Σήμερα οἱ φεμινίστριες εἶναι ὅμως ὑποχρεωμένες νὰ κάνουν ὡρισμένες ἐπιλογές:

- ἢ νὰ δεχθοῦν νὰ συσταθοῦν αὐτοδιαχειριζόμενα «κονσουλτόρια», ποὺ νἆναι ὅμως ἰδιωτικά, σὰ βάσεις γιὰ τὴ συγκέντρωση τῶν γυναικῶν·
- ἢ νὰ δουλέψουν στὰ δημόσια, τὰ ἀναγνωρισμένα σὲ κάθε περιοχή·
- ἢ νὰ προσπαθήσουν νὰ διαρθρώσουν τὶς ἐπεμβάσεις τους καὶ στὰ δύο, γιὰ ν' ἀναπτύξουν ὅσο γίνεται πιὸ πλατειὰ τὸ κίνημα.

Ἡ ἐκλογὴ θὰ ἐξαρτηθεῖ ἀπ' τὸ συσχετισμὸ δυνάμεων ἀνάμεσα στὴν κίνηση, τοὺς θεσμοὺς καὶ τὶς διάφορες πολιτικὲς δυνάμεις, ἀναγκάζοντας αὐτὲς τὶς τελευταῖες νὰ διασαφηνίσουν τὶς θέσεις τους. Ἤδη, οἱ ἐμπειρίες εἶναι πολὺ διδακτικές: στὴ Φλωρεντία, προπύργιο τοῦ Κ.Κ., ὅπου ἡ ἄκρα ἀριστερὰ εἶναι ἀδύνατη, οἱ ἀρχὲς ἔκλεισαν τὸ κέντρο τῶν γυναικῶν. Οἱ γυναῖκες μπῆκαν τότε στὸ ἐπίσημο κέντρο ποὺ διηύθυνε τὸ Κ.Κ., ἀπ' ὅπου ἀργότερα τὶς ἔδιωξε. Ἀντίθετα στὴ λαϊκὴ συνοικία Μαγκλιάνα τῆς Ρώμης, ὅπου οἱ ἀγῶνες αὐτοκαθορισμοῦ τῶν νοικιῶν ἦταν ἰδιαίτερα σκληροὶ (4.000 σπίτια εἶχαν καταληφθεῖ) ἡ ἀστυνομία λεηλάτησε τὸ «κονσουλτόριο» τῆς κίνησης ποὔχε καταληφθεῖ παράνομα. Μπρὸς στὴν ἄμεση ἀπάντηση τῶν φεμινιστριῶν καὶ τὴ συμπαράσταση τοῦ κόσμου τῆς συνοικίας, τὸ Κ.Κ. ἐξέφρασε τὴν ἀγανάκτησή του (προφορικὰ) γι' αὐτὴ τὴν ἐπέμβαση. Τὸ κέντρο ξανανοίχτηκε αὐτοστιγμεί.

Ἕνα F.L.M. φεμινιστικό;

Ἡ δουλειὰ προχώρησε πιὸ σιγὰ μέσα στὶς ἐπιχειρήσεις: λιγοστὰ ἐνσωματωμένες στὴν παραγωγὴ οἱ ἐργάτριες, ποὺ συχνὰ δουλεύουν στὸ σπίτι τους καὶ δὲν ἀνήκουν ὅλες τους στὰ συνδικάτα, δύσκολα κινητοποιοῦνται. Ἐκεῖ οἱ φεμινίστριες θὰ ἐπωφεληθοῦν ἀπ' τὶς κατακτήσεις τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος — τὶς ἐργοστασιακὲς ἐπιτροπὲς καὶ τὶς ἄλλες δημοκρατικὲς δομὲς — γιὰ νὰ πλησιάσουν τὶς γυναῖκες. Σφοδρὰ ἐναντίον τῶν συνδικάτων στὴν ἀρχή, ἐξ αἰτίας τῆς ἀντίθεσής τους στὶς γραφειοκρατικὲς καὶ ἀντιπροσωπευτικὲς μεθόδους, ἡ πεῖρα τους τὶς ὁδηγεῖ λίγο - λίγο σὲ μιὰ ἀντίληψη πιὸ διαλεκτικὴ σχετικὰ μὲ τὴν ἐπέμβασή τους στὶς ἑνωμένες ἐπιτροπὲς καὶ στὸ συνδικάτο.

Ἕνα ντοκουμέντο τοῦ Ἰουνίου 1976 προερχόμενο ἀπ' τὸ FLM(7), καθιερώνει τὴν ἀνάπτυξη αὐτῆς τῆς δουλειᾶς. Διαβάζουμε τὸ συμπέρασμα ὅπου καταλήγει: «Τὰ διάφορα φεμινιστικὰ κινήματα — ἀκόμα καὶ στὶς ἐξτρεμιστικές τους ἐκδηλώσεις — ἀπέδειξαν ὅτι κάθε πάλη ἀπελευθέρωσης πρέπει νὰ διεξάγεται κατ' εὐθεῖαν ἀπ' ἐκείνους ποὺ ζοῦν μιὰ κατάσταση περιθωριακὴ γιατὶ αὐτὸ εἶναι ταυτόχρονα κατάκτηση μιᾶς ἐξουσίας καὶ ἐξάπλωση τῆς ταξικῆς συνείδησης. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο τὸ συνδικάτο πρέπει ν' ἀναγνωρίσει τὴ σημασία τῆς αὐτονομίας τῶν γυναικῶν ἀκόμα καὶ μέσα στὸ συνδικάτο».

Συγκεντρώνοντας συχνὰ στὴ μεταλλουργία καινούργιους ἐργάτες προερχόμενους ἀπ' τὴν ἐσωτερικὴ μετανάστευση καὶ ἑπομένως λίγους συνδικαλισμένους, τὸ F.L.M., γιὰ νὰ ἐνισχυθεῖ, ὑποχρεώθηκε νὰ φανεῖ πιὸ κατανοητικὸ γιὰ τὶς νέες τους βλέψεις. Ἔτσι ἔχει τώρα τὴν τάση νὰ σέβεται τὶς ἐπιθυμίες τῶν συνελεύσεων τῶν ἀντιπροσώπων καὶ τῶν ἐργοστασιακῶν συμβουλίων. Βάζοντας τέρμα στὴν παραδοσιακὴ διαίρεση ἐργοστασίου — συνοικίας αὐτὸ τὸ ἴδιο ὀργάνωσε τὸν αὐτοπεριορισμὸ τῶν τιμῶν τῶν εἰσιτηρίων τῶν μεταφορῶν τῆς Φίατ στὸ Τουρίνο.

Αὐτὴ ἡ κατανόηση γιὰ τὶς καινούργιες ἀπαιτήσεις τῆς ἐργατικῆς τάξης, αὐτὴ ἡ στενὴ ἀλληλεπίδραση πόλης καὶ ἐπιχείρησης, θὰ βοηθήσουν τὶς φεμινίστριες ν' ἀναπτύξουν μιὰ δουλειὰ ποὺ εἶναι σήμερα παράδειγμα γιὰ ὁλόκληρη τὴν Ἰταλία. Σὲ μιὰ ἐθνικὴ σύσκεψη, ποὺ ἔγινε στὸ Μιλάνο πρὶν ἕνα χρόνο καὶ μπροστὰ στὴν παντελῆ ἔλλειψη γυναικείων διεκδικήσεων στὴν πλατφόρμα συζήτησης γιὰ τὶς συμβάσεις, 20 γυναῖκες ἀντιπρόσωποι συνέρχονται παρὰ τὴ θέληση τοῦ συνδικάτου, καὶ ἀποφασίζουν νὰ συνεδριάζουν ξεχωριστὰ (ἀπ' τοὺς ἄντρες). Ρίχνοντας τὸ βάρος τῶν ἐπεμβάσεών τους στὰ διάφορα ἐργοστασιακὰ τμήματα κι ὕστερα στὶς ἐργοστασιακὲς ἐπιτροπές, ὀργανώνοντας συνελεύσεις γυναικῶν, συγκεκριμενοποιοῦν τὴ δουλειά τους, χρησιμοποιώντας μιὰ ἀπ' τὶς πιὸ μεγάλες ἐργατικὲς κατακτήσεις αὐτῶν τῶν τελευταίων χρόνων, τὶς 150 ὧρες. Δηλαδὴ τὴ διαρκὴ μόρφωση τῶν ἐργαζομένων, ποὺ τὴν πληρώνει ἡ ἐπιχείρηση, ἀλλὰ τὴν ὀργανώνουν τὰ συνδικάτα. Στὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς μόρφωσης ἐπιβάλλουν ἕνα σεμινάριο γιὰ τὸ γυναικεῖο ζήτημα, προσιτὸ στὶς ἄνεργες καὶ τὶς νοικοκυρές. Σ' αὐτὸ τὸ σεμινάριο, κάθε μέρα, μετὰ τὰ μαθήματα, καλοῦν συνελεύσεις χωρὶς τοὺς ἄντρες, ὅπου ὅλα τὰ θέματα συζητοῦνται: ἀπ' τὴν ἐπαγγελματικὴ κατατόπιση, ὡς τοὺς παιδικοὺς σταθμούς, τὸν καταμερισμὸ τῶν ρόλων μέσα στὴν οἰκογένεια κλπ.

Αὐτὴ ἡ ἐμπειρία ποὺ ξεκίνησε ἀπ' τὸ Μιλάνο, ἐπεκτείνεται στὴ Ρώμη, τὸ Τουρίνο καὶ τὴν Ἠβρέα. Γιὰ νὰ δόσουν μιὰ διαρκὴ δομὴ σ' αὐτὲς τὶς γυναικεῖες συνελεύσεις καὶ νὰ διατηρήσουν τὴν ἑνότητα τῶν ἐργατριῶν μὲ τὶς νοικοκυρές, χρησιμοποιοῦν τὰ συμβούλια «ζωνῶν», δηλαδὴ ἕναν ὁριζόντιο σχημα-

τισμό, πού συγκεντρώνει ὅλες τὶς ἐπιχειρήσεις κάθε μιᾶς συνοικίας καὶ τὶς ἐπιτροπὲς τῆς περιοχῆς.

Ἔτσι στὴ διεθνὴ ἡμέρα τῶν γυναικῶν στὶς 8 Μαρτίου, στὴ Μαγκλιάνα (Ρώμη) μιὰ συνέλευση τοῦ συμβουλίου τῆς ζώνης ἀνοικτὴ στοὺς κατοίκους τῆς συνοικίας, δημιούργησε ἕναν ὅμιλο ἐργασίας τῆς ζώνης, διαχειριζόμενο ἀπ' τὶς γυναῖκες τῶν ἐργοστασίων καὶ τῆς συνοικίας. Αὐτὸ τὸ συμβούλιο ἔβαλε σὰ σκοπό του:

- τὴν ὀργάνωση τῆς πάρα-πέρα ἐπαγγελματικῆς κατάρτισης τῶν γυναικῶν·
- τὴν κινητοποίηση γιὰ παιδικοὺς σταθμούς·
- τὴ σύμπραξη γιὰ τὴν ἐλεύθερη ἔκτρωση καὶ τὴν ὑποστήριξη τοῦ ἔργου τῶν «κονσουλτόριων».

Ταυτόχρονα γιὰ νὰ γιορταστεῖ ἡ ἡμέρα αὐτὴ τῶν γυναικῶν, ἀποφασίζεται μιὰ «ἐνεργητικὴ» ἀπεργία στὸ VOXSON, IBM, SIM, Ἐλεκτρόνικα, FAME, κλπ. Θὰ ἐπεκταθεῖ ἐπίσης στὸ Μιλάνο καὶ στὸ Τουρίνο.

Σὰν ἐπισφράγισμα τῆς ἐπιτυχίας αὐτῆς τῆς δουλειᾶς, τὸν Ἰούλιο τοῦ '76 στὸ Τουρίνο μιὰ ἐθνικὴ συνέλευση τοῦ FLM συγκέντρωνε 300 γυναῖκες ἀντιπροσώπους πού εἶχαν ἔλθει ἀπ' ὅλη τὴν Ἰταλία. Ἀποφάσισαν νὰ μονιμοποιήσουν τὶς δημοκρατικὲς δομὲς πού ἀπέρρεαν κατ' εὐθεῖαν ἀπ' τὴ βάση σὰν ἐναλλακτικὴ λύση στὶς γυναικεῖες ἐπιτροπές, πού παρουσίαζαν κάποια δυσκαμψία. Αὐτὴ ἡ δουλειὰ πού ὀργανώθηκε μ' ἕνα πνεῦμα ἑνωτικό, συγκέντρωσε πλάϊ - πλάϊ γυναῖκες τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς, τῆς U.D.I.(8) καὶ τοῦ Ἰταλικοῦ Κ.Κ., πού παλεύουν μαζὶ γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς αὐτονομίας μέσα στὸ συνδικάτο.

III. Οἱ ὀδυνηρὲς συνέπειες τῶν ἐκλογῶν

Μετὰ τὶς ἐκλογὲς τοῦ Ἰούνη τοῦ 1975 τὸ γυναικεῖο κίνημα, ἔχοντας συνειδητοποιήσει τὴ σημασία του, ἀφοῦ λίγο ἔλειψε νὰ προκαλέσει κυβερνητικὴ κρίση, ἀποφάσισε νὰ λάβει μέρος στὴν ἐκλογικὴ μάχη.

Ἂν μερικὲς γυναῖκες ἔδιναν κατὰ προτίμηση τὴν ψῆφο τους στὸ Ριζοσπαστικὸ Κόμμα, ἡ πλειοψηφία τῶν φεμινιστριῶν πού εἶχαν γραφτεῖ στοὺς ἑνωτικοὺς καταλόγους τῶν ἐπαναστατῶν, προσπαθοῦσαν νὰ βάλουν σ' αὐτοὺς τὸ 50ο)ο τῶν γυναικῶν πού εἶχαν συμμετοχὴ στοὺς κυριότερους ἀγῶνες. Ἀφοῦ ἄρχισε ἡ καμπάνια τὸ γυναικεῖο κίνημα ἀποσύρθηκε ξαφνικά, ἐπικαλούμενο τὴ διατήρηση τῆς ἑνότητάς του (μόνο τὸ Τουρίνο δέχθηκε νὰ συμπεριληφθοῦν τρεῖς ὑποψήφιες τῆς κίνησης στὶς λίστες τῆς «DEMOCRAZIA PROLETARIA»). Κι' αὐτὲς ἀκόμα οἱ ἀγωνίστριες τῶν ἐπαναστατικῶν ὀργανώσεων, ἀπέφυγαν νὰ πάρουν ἐνεργὸ μέρος στὴν καμπάνια. Ἀποτέλεσμα: στὶς ἐκλογὲς τοῦ Ἰούνη τοῦ '76 ἐπήραν 20ο)ο τῶν γυναικῶν στὶς λίστες τοῦ Σ.Κ., 30ο)ο σ' ἐκεῖνες τοῦ Κ.Κ., 55ο)ο στοῦ Ριζοσπαστικοῦ Κόμματος, ἀλλὰ σχετικὰ μὲ τὴν D.P. μόνο 81 γυναῖκες σὲ ἐκλογικοὺς καταλόγους 622 ὑποψηφίων. Τὸ Ριζοσπαστικὸ Κόμμα ἀποκρυστάλλωνε τὴν αὐξανόμενη δυσαρέσκεια τῆς γυναικείας μάζας.

Τί νὰ εἶχε ἄραγε συμβεῖ; Σ' ἕνα δημοσιογράφο, πού ἔβαλε τὸ ἐρώτημα στοὺς ἀγωνιστὲς τῆς D.P., ἔδιναν τὴν ἀπάντηση: «δὲ θελήσαμε νὰ χρησιμοποιήσομε τὴν εἰκόνα τῆς γυναίκας ὅπως ἄλλοι»(SIC). Μὰ στὴν πραγματικότητα, ἡ κρίση ἀνάμεσα στὶς πολιτικὲς ὀργανώσεις καὶ τὸ γυναικεῖο κίνημα ἦταν βαθειὰ καὶ μακροχρόνια.

Ἂς θυμηθοῦμε τὴ μεγάλη ἀντίσταση πού πρόβαλλαν οἱ ἐπαναστατικὲς ὀργανώσεις γιὰ ν' ἀναγνωρίσουν τὸ νέο αὐτὸ αὐτόνομο κίνημα.

Ἤδη, στὸ μηνιάτικο ὄργανο τοῦ PSUP «Οὐνιτά Προλετάρια» τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1975, ἡ Λίντια Μεναπάς ἔκρουε τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου. Σ' ἕνα ἄρθρο μὲ τίτλο «20ο)ο ἀκόμα ἄλυτα προβλήματα», ἔλεγε: «οἱ γυναῖκες πού ἀντιπροσώπευαν τὸ 38ο)ο τῶν ἐγγεγραμμένων τὸν καιρὸ τῆς ἑνοποίησης (τοῦ PDUP μὲ τὸ Μανιφέστο) δὲν ἀντιπροσωπεύουν σήμερα παρὰ τὸ 18ο)ο».

Ἂς θυμηθοῦμε ἐπίσης τὴ διαδήλωση τῆς 6 τοῦ Δεκέμβρη 1975, ὅπου 50.000 γυναῖκες ἀπαιτοῦσαν τὴν ἐλεύθερη ἔκτρωση. Ἀγωνιστὲς τῆς «Λόττα Κοντίνουα» ἔκαναν ἄγριες ἐπιθέσεις ἐναντίον τῆς πορείας, διαμαρτυρόμενοι ὅτι γινόταν χωρὶς τὴ συμμετοχὴ τῶν ἀνδρῶν καὶ ἑπομένως ἦταν χωρὶς πολιτικὸ ἐνδιαφέρον!!! Παράξενο ἀληθινὰ μάθημα πολιτικῆς δράσης!

Οἱ ὀργανώσεις τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς παρουσίαζαν μιὰ καθυστέρηση, πού ὀφείλονταν στὴν ἴδια τὴν ἱστορία τοῦ σχηματισμοῦ τους. Ἔχοντας οὐσιαστικὰ γεννηθεῖ ἀπ' ἕνα ἀντιπολιτευτικὸ ρεῦμα μέσα στὰ συνδικάτα κι ἀπ' τὴν κρίση μέσα στοὺς νέους, ἀπαντοῦσαν πρόχειρα καὶ ἐκ τῶν ἐνόντων στὶς καινούργιες μορφὲς ἑνὸς κοινωνικοῦ κινήματος, πού συχνὰ τὶς ξεπερνοῦσε καὶ τὶς καταλάμβανε ἐξ ἀπροόπτου. Ὅταν κάτω ἀπ' τὴν πίεση τῶν γεγονότων ἀναγνώριζαν τὸ αὐτόνομο κίνημα τῶν γυναικῶν (καθὼς καὶ τὸ κίνημα τῶν νέων), τὰ ἔβλεπαν σὰν χώρους πολιτικοποίησης ἑνὸς καινούργιου τομέα ἀγώνων καὶ πηγὴ ἄντλησης ἀγωνιστῶν γιὰ τὸ κόμμα (ἢ ποσοτικὴ εἰσφορὰ στὸ νέο «ἱστορικὸ μπλόκ», αὐτὸ γιὰ τὸ PDUP). Κι' αὐτὸς εἶν' ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο ὅταν οἱ γυναῖκες μπαίνουν στὶς ὀργανώσεις ἡ αὐτονομία καὶ ἡ εἰδική τους ἰδιότητα δὲν λαβαίνονται πιὰ ὑπ' ὄψιν.

- Τὸ PDUP γιὰ καιρὸ ἐναντιώθηκε σὲ κάθε εἰδικὴ δομὴ τοῦ γυναικείου κινήματος μέσα στὸ κόμμα ἐν ὀνόματι «τοῦ κολλεκτιβιστικοῦ διανοούμενου». Μόνο ὕστερα ἀπὸ μιὰ πεισματικὴ μάχη μπόρεσαν οἱ ἀγωνίστριες νὰ ἐπιβάλλουν ἕνα μόνιμο συντονισμὸ τῆς δράσης τῶν γυναικῶν ἀναμεταξύ τους.
- Στὴ «Λόττα Κοντίνουα» ἡ πάλη εἶν' ἀκόμα πιὸ δύσκολη:

— χρειάστηκε ἀπεργία τοῦ γυναικείου προσωπικοῦ τῆς ἐφημερίδας γιὰ νὰ ἐπιβάλλουν μιὰ σελίδα σ' αὐτὴ γιὰ τὸ γυναικεῖο ζήτημα.

— ἐπίσης χρειάστηκε νὰ καταλάβουν μὲ ἔφοδο

τὸ βῆμα οἱ ἀγωνίστριες κατὰ τὴν τελευταία ἐθνικὴ συνάντηση ἀπολογισμοῦ τῶν ἐκλογῶν, γιὰ νὰ ἐπιβάλουν μιὰ ἐπιτροπὴ γιὰ τὸ γυναικεῖο ζήτημα ποὺ ἡ ὀργανωτικὴ γραμματεία εἶχε ἀρνηθεῖ.

— γυναικεῖες ἐπιτροπὲς ποὺ δημιουργοῦνται καὶ διαλύονται κάθε στιγμή.

- Στὴν «Ἀβαγκάρντια Ὀπεράϊα», οἱ ἀγωνίστριες κατάλαβαν τὸν Ἰούλιο τὴ διεύθυνση στὴ Ρώμη καὶ κατάγγειλαν δημόσια καὶ ὀνομαστικὰ τοὺς συντρόφους τους ἄντρες ποὺ εἶχαν φαλλοκρατικὴ συμπεριφορὰ ἢ ποὺ δὲν σεβάστηκαν τὴ γραμμὴ τῆς ὀργάνωσης τὴ σχετικὴ μὲ τὴ δουλειὰ μέσα στὶς γυναῖκες.

Αὐτὴ ἡ στενὴ ἀντίληψη τοῦ κινήματος ἔχει πότε- πότε ἀντίχτυπο καὶ πάνω στὶς ἴδιες τὶς ἀγωνίστριες. Μερικὲς ἀπ' αὐτὲς ξαναπαρουσιάζοντας κατὰ τρόπο ἐντυπωσιακὸ (μὰ σχηματικὸ) τὴν ἑνότητα τοῦ γυναικείου κινήματος καὶ τῆς πάλης τῶν τάξεων, φώναζαν στὴ διαδήλωση τοῦ Ἀπρίλη γιὰ τὴν ἐλεύθερη ἔκτρωση: «Σήμερα στὸ δρόμο γιὰ τὴν ἔκτρωση, αὔριο στὸ δρόμο μὲ τὰ ὅπλα». Τέτοιες ἰδέες κινδυνεύουν σοβαρὰ ν' ἀπομονώσουν ἀπὸ τὶς μεγάλες γυναικεῖες μάζες τὸ γυναικεῖο κίνημα.

Ἀρχίζει ἡ περίσκεψη

Ἦρθε ἡ ὥρα τοῦ ἀπολογισμοῦ μετὰ τὶς ἐκλογὲς καὶ βρισκόμαστε μπροστὰ σ' ἕνα εὐρὺ κόμμα μέσα στοὺς κύκλους τῶν ἀριστεριστῶν ποὺ ἐνισχύεται ἀπ' τὰ ἐρωτήματα ποὺ ἔρχονται νὰ ἐκφράσουν οἱ γυναῖκες.

Ἡ «Ἀβαγκάρντια Ὀπεράϊα» ἂν καὶ εἶναι ἡ πιὸ ἄκαμπτη στὶς λενινιστικές της ἀπόψεις, ἀνοίγει τὴ συζήτηση πάνω στὸ ζήτημα τῆς συμμαχίας (μὲ τὶς γυναικεῖες ὁμάδες): Ποιά εἶναι ἡ εἰδικὴ συμβολὴ τῶν γυναικῶν στὴν ἐπαναστατικὴ πάλη; Εἶναι ἄραγε αὐτὲς μιὰ ἁπλὴ ἐπικουρικὴ δύναμη ἢ ἕνας ποιοτικὸς ἐμπλουτισμὸς τοῦ ἐπαναστατικοῦ σκοποῦ;

Στὴ «Λόττα Κοντίνουα», ἕνας νέος ὁρισμὸς τῆς σχέσης ἀνάμεσα στὸ κόμμα καὶ τὰ μαζικὰ κινήματα, ποὺ προωθεῖ ἡ ἐθνικὴ γυναικεία ἐπιτροπή, προκαλεῖ τὴν ἀναθεώρηση τῆς σιωπηρῆς ἔννοιας τοῦ «πυρήνα», καθὼς καὶ μιᾶς «ἀριστερίστικης» ἀγωνιστικότητας ἀποκομένης ἀπ' τὶς πραγματικὲς ἀνάγκες. Ἀλλὰ ἡ τωρινή της διάσπαση καὶ ἡ ἐξαφάνισή της σὰν πολιτικοῦ σχηματισμοῦ, ἀποτέλεσμα τῆς μακριᾶς της κρίσης, δὲν θὰ τῆς ἐπιτρέψουν κατὰ πᾶσα πιθανότητα νὰ ξεπεράσει συνολικὰ τὸν προηγούμενο σεχταρισμό της σχετικὰ μὲ τοὺς ἀγῶνες τῶν γυναικῶν.

Ἀλλὰ κυρίως γύρω ἀπ' τὶς ἐμπειρίες τῶν «κονσουλτόριων», ἀποκρυσταλλώνεται ἡ διαμάχη. Πρέπει ν' ἀναπτύξομε τὰ κέντρα τ' αὐτοδιαχειριζόμενα ἀπ' τὶς γυναῖκες καὶ ταυτόχρονα νὰ στηριζόμαστε στὰ ἐπίσημα μέτρα ποὺ ἀναγνωρίζουν οἱ ἀρχές, ὅπως παραδέχονται ἡ «Λόττα Κοντίνουα» καὶ τὸ PDUP; Ὅσο γιὰ τὴν «Ἀβαγκάρντια Ὀπεράϊα» ἀποκρούει τὰ πρῶτα μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι ἡ ἔννοια τῆς αὐτοδιαχείρησης ἔχει περιεχόμενο ρεφορμιστικό!

Οἱ γυναῖκες προκαλοῦν ἔτσι μιὰ γενικὴ περίσκεψη πάνω στὴν αὐτοδιαχείριση καὶ τὸν ἔλεγχο μέσα στὴν ὀργανωμένη ἄκρα ἀριστερά. Ἀλλὰ ἐκεῖ ποὺ οἱ διαμάχες εἶναι πιὸ βίαιες εἶναι μέσα στὸ PDUP. Στὴ συζήτηση πάνω στὴ στρατηγικὴ τῶν ἐπαναστατῶν σχετικὰ μὲ τὴν «Κυβέρνηση τῶν ἀριστερῶν», ἡ δεξιὰ σύμφωνα μὲ τὴ λογικὴ τῶν γενικῶν ἰδεῶν της ἔχει ὑποστηρίξει τὴν εἴσοδο τῶν ἀγωνιστῶν της στὸ U.D.I.(8) γιὰ ν' ἀναπτύξουν ἐκεῖ μιὰ ἐπαναστατικὴ γραμμὴ καὶ νὰ τὸ καταστήσουν αὐτόνομη ὀργάνωση. Ἡ κατακραυγὴ εἶναι γενικὴ στοὺς φεμινιστὲς (ὅλων τῶν ρευμάτων), ποὺ ἔχουν μιὰ ἀληθινὴ πρακτικὴ μέσα στὸ κίνημα; τὴν ἐμπειρία τῆς δύναμης ἑνὸς αὐτόνομου πόλου, ἀκόμα καὶ σὰν παράγοντας κρίσης μέσα στὸ U.D.I.

Ἀπ' τὴ μεριὰ τῶν ρεφορμιστικῶν δυνάμεων ἐπίσης ἔχει ἔρθει ἡ ὥρα τοῦ ἀπολογισμοῦ. Μέσα στὸ CGIL συζητήσεις ἀρχίζουν μετὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς διεθνοῦς ἡμέρας τῶν γυναικῶν στὶς 8 τοῦ Μάρτη. Μέσα στὴ FLM, ὅπου ἡ δουλειὰ ὑπῆρξε ὑπερβολικὰ ἐντατική, οἱ κομμουνιστὲς ἀγωνιστὲς ριζοσπαστικοποιοῦνται. Οἱ ἐκδηλώσεις γιὰ τὶς ἐκτρώσεις συγκέντρωσαν πολλοὺς κι ἀπ' αὐτούς. Ἡ πρόοδος τοῦ Ριζοσπαστικοῦ Κόμματος, τοῦ ὁποίου ἡ φεμινιστικὴ καμπάνια τὸ ἔκανε νὰ κερδίσει τὶς δυσαρεστημένες γυναῖκες, ἐπωφελούμενο ἀπ' τὴ δυσαρέσκεια αὐτή, ἔχει ἐπίσης βαρειὰ σημασία. Ἀπειλούμενο νὰ χάσει τὴν ἡγεμονία του τὸ Κ.Κ., διερωτᾶται: Πολιτικὴ συνεργασίας; Διακηρύσσει στὴν Εὐρωπαϊκὴ Συνδιάσκεψη τῶν Κομμουνιστικῶν Κομμάτων ὅτι δὲν εἶναι ἐχθρικὸ πρὸς τὴν ἑνωτικὴ δουλειὰ μὲ τὸ γυναικεῖο κίνημα, τοῦ ὁποίου ἀναγνωρίζει τὴ σημασία. Ἔτσι ἡ Λίσια Περέλι μπορεῖ νὰ γράψει στὸ «DONNE E POLITICA»(9): «Στὴν πραγματικότητα, ἡ αὐτονομία τῆς ἔρευνας καὶ τοῦ τρόπου ἐργασίας, ἀποτελεῖ μιὰ προϋπόθεση ἀναμφίβολα θετικὴ γιὰ πολλὲς φεμινίστριες, ὄχι μόνο γιὰ τὴ σφυρηλάτηση μιᾶς εἰδικῆς ὑποκειμενικότητας, ἀλλὰ ἐπίσης γιὰ μιὰ πρωτότυπη ἑρμηνεία τῆς κοινωνίας. Τὸ πρόβλημα ἔγκειται μᾶλλον στὸ πῶς νὰ ἐξαρθεῖ ἡ αὐτονομία ποὺ χαρακτηρίζει τὸ κίνημα χωρὶς ὅμως ν' ἀποκλειστεῖ ἀπὸ τὴν ἀντιπαραβολή του μὲ τὴν κοινωνία καὶ τὴν πολιτική».

Ἀλλὰ ἐξαναγκασμένο ἀπ' τὴ συνεργασία του μὲ τοὺς Χριστιανοδημοκράτες καὶ μπροστὰ στὴ ριζοσπαστικότητα τῆς κίνησης, τὸ Ἰταλικὸ Κ.Κ. ἐπιτείνει μὲ τὴν πολιτική του μιὰ βαθειὰ κρίση στὴν καρδιὰ τῆς γυναικείας του ὀργάνωσης. Πολλὲς ἀγωνίστριες τοῦ U.D.I. πῆραν μέρος στὶς ἐκδηλώσεις τῆς 8 τοῦ Μάρτη καὶ τῆς 3 τοῦ Ἀπρίλη γιὰ τὴν ἐλεύθερη καὶ δωρεὰν ἔκτρωση. Βρίσκει κανεὶς μερικὲς ἀπ' αὐτὲς στὶς γυναικεῖες ὁμάδες. Τὸ γυναικεῖο κίνημα εἰσάγει ἔτσι, προσδιοριζόμενο σὰν ἕνας αὐτόνομος πόλος, στοιχεῖα ρήξης μὲ τὴ ρεφορμιστικὴ στρατηγική. Τὸ νομοσχέδιο ἄλλωστε γιὰ τὴν ἐλεύθερη ἔκτρωση ποὺ θὰ ὑποβάλλει στὴ Βουλή, ὅταν ξαναρχίσει τὶς συνεδριάσεις της, κινδυνεύει νὰ ἐπιτείνει τὴν κρίση μέσα στὸ Ἰταλικὸ Κ.Κ.

Ἡ DEMOCRAZIA PROLETARIA μὲ τοὺς 6 βουλευτές της θὰ μπορέσει ἄραγε νὰ δόσει ἀρκετὲς

ἐγγυήσεις στὸ κίνημα γιὰ νὰ γίνει τὸ φερέφωνό του στὴ Βουλή;

---

(1) Ἡ ἀγροτικὴ παραγωγὴ ἔπεσε ἀπ' τὸ 40ο)ο, στὸ 25ο)ο τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος μέσα σὲ 10 χρόνια.

(2) Ἡ παραγωγὴ αὐξήθηκε 5,8ο)ο τὸ 1964, ἐνῶ ἡ αὔξηση τῶν μισθῶν τὸν ἴδιο χρόνο δὲν ἦταν παρὰ 2ο)ο.

(3) Εἶναι ἐπιτροπὲς τῶν κατοίκων τῶν ἐργατικῶν πολυκατοικιῶν, ποὺ ζοῦν σὲ διαμερίσματα γύρω ἀπ' τὴν ἴδια σκάλα μέσα σ' αὐτές.

(4) DEMISTIFICAZIONE AUTORILARISMO.

(5) «Κίνηση γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς γυναίκας». Ἱδρύθηκε τὸ 1970.

(6) Ἀνάλογο τοῦ G.I.S. («Ὁμάδα γιὰ ἰατρικὴ πληροφόρηση»), ἀλλὰ ἀρκετὰ συνδεδεμένο μὲ τὸ Ριζοσπαστικὸ Κόμμα. Οἱ γιατροὶ τοῦ GISA ἔκαναν καὶ ἐκτρώσεις.

(7) Ἑνιαία συνδικαλιστικὴ δομὴ (CGIL - CISL - UIL), ποὺ ἑνώνει τὸ σύνολο τῶν ἐργαζομένων στὴ μεταλλουργία.

(8) «Δημοκρατικὴ Ἕνωση Γυναικῶν», προσκείμενη στὸ Ι.Κ.Κ.

(9) Δίμηνη ἐπιθεώρηση τοῦ γυναικείου τομέα τῆς διεύθυνσης τοῦ Ι.Κ.Κ., Ἀπρίλης '76.

Ἡ ἐργατικὴ αὐτονομία

Μέχρι τὸν «παραλίγο Μάη» τῶν ἐτῶν 1968 - 1969 οἱ ἐργατικοὶ ἀγῶνες διατηροῦσαν τὰ βασικά τους χαρακτηριστικὰ ἀπ' τὴν ἀμέσως μετὰ τὴν ἀντίσταση περίοδο. Στὶς οἰκονομικὲς συνθῆκες τοῦ ἰταλικοῦ «μπούμ» ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, οἱ ἀπεργίες — πλαισιωμένες ἀπὸ ἕνα συνδικαλιστικὸ κίνημα ποὔταν βαθειὰ διαιρεμένο — δὲν ἀπόβλεπαν βασικὰ παρὰ σὲ μιὰ εὐνοϊκὴ ἀνανέωση τῶν συλλογικῶν συμβάσεων (κατὰ βιομηχανικὸ κλάδο) καὶ κατέληγαν σὲ ἀσήμαντες παραχωρήσεις ποὺ ἤτανε εὔκολα ἀποδεκτὲς ἀπ' τὸν ἰταλικὸ καπιταλισμό.

Ἡ ἰδεολογία συνεργασίας κατὰ τὴ μεταπολεμικὴ «ἀνοικοδόμηση» ἄφησε βαθειὰ τὰ ἴχνη της στὴ συνδικαλιστικὴ στρατηγική. Στὶς ἐπιχειρήσεις ἡ συνδικαλιστικὴ καὶ πολιτικὴ ζωὴ εἶχε καταντήσει νὰ εἶναι τὸ μάζεμα τῶν συνδρομῶν (ἢ κάπως ἔτσι) καὶ οἱ ἐσωτερικὲς ἐπιτροπές (κάτι σὰν τὶς ἐπιτροπὲς ἐπιχείρησης στὴ Γαλλία) φυτοζωοῦσαν μέσα σὲ μιὰ πάγια γραφειοκρατικὴ ρουτίνα. Ἀνάμεσα στοὺς ἐργαζόμενους καὶ τοὺς ἡγέτες τους εἶχε ἀνοιχτεῖ ἕνα χάσμα. Αὐτὴ ἡ ἀνυπαρξία δεσμῶν ἀνάμεσα στὶς μάζες καὶ τὶς ὀργανώσεις τους, προετοίμασε, σὲ τελικὴ ἀνάλυση, τὴν ἔκρηξη τοῦ 69.

Ξεκινώντας ἀπ' τὰ Πανεπιστήμια (κάτω ἀπ' τὴν ἐπίδραση τοῦ γαλλικοῦ Μάη 68), ἡ ἐξέγερση ἐνάντια στὸν αὐταρχισμὸ καὶ τὴν ἀνεργία μετὰ τὸ τέλος τῶν σπουδῶν, βρῆκε βαθειὰ ἀπήχηση στοὺς ἐργάτες ποὺ ἦταν ἐκτεθειμένοι στὴν ἱεραρχία μέσα στὸ ἐργοστάσιο, στὴν αὔξηση τῶν ρυθμῶν παραγωγῆς καὶ στὴν ἐπαγγελματικὴ ἀβεβαιότητα. Τὸ φοιτητικὸ κίνημα ξεπερνώντας τὴ συντεχνιακή του λογική, ἔστρεψε τὴν πολιτική του δουλειὰ πρὸς τὰ ἐργοστάσια. Σ' αὐτὰ μιὰ ἀλλαγὴ ἐπέτρεψε στὸ φοιτητικὸ κίνημα νὰ δημιουργήσει δεσμοὺς μὲ τὸ ἐργατικό: Νέες γενιὲς ἐργατῶν, ποὺ ἔρχονται μαζικὰ ἀπ' τὸ Νότο, δουλεύουν στὰ ἐργοστάσια. Δὲν ἔχουν συνδικαλιστικὴ πεῖρα καὶ δὲν βρίσκουν φιλόξενο κλίμα στὰ προάστια τοῦ Βορρᾶ, ἀντιμετωπίζοντας ἀκόμα κι' ἕνα εἶδος «ρατσισμοῦ».

Ἡ σύμπτωση τῶν διαφόρων αὐτῶν παραγόντων ἀνέτρεψε τὶς παραδοσιακὲς μορφὲς σχέσεων ἀνάμεσα στὴ συνδικαλιστικὴ καὶ τὴν πολιτικὴ δράση. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ χαρακτήρισε τὶς συγκρούσεις καὶ τὴν κοινωνικὴ καὶ πολιτικὴ ζωὴ τῆς Ἰταλίας ἀπ' τὸ 1969 κι' εἶχε σὰν ἀποτέλεσμα νὰ ξεπεραστοῦν ταυτόχρονα καὶ οἱ πολιτικὲς καὶ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις τῆς ἀριστερᾶς ἀπ' τὴ μιὰ καὶ ἡ ἴδια ἡ κυβέρνηση ἀπ' τὴν ἄλλη καὶ νὰ τεθεῖ ἐπιτακτικὰ τὸ πρόβλημα τῆς ἐξουσίας.

Ἡ ἐργατικὴ αὐτονομία

Ἀπ' τὸ 1967, μιὰ θέληση γιὰ ἀγώνα ἐκφραζόταν μὲ ζωντάνια σ' ὁρισμένα ἐργοστάσια ἀλλὰ ἡ συνδικαλιστικὴ νωθρότητα τῆς στεκόταν ἐμπόδιο. Ἔξω ἀπ' τὰ ἐργοστάσια οἱ ἐργάτες εἶχαν ἀποκτήσει τὴ συνήθεια νὰ συζητᾶνε καὶ νὰ συνενώνονται μὲ φοιτητικὲς ὁμάδες τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς ποὺ ἄρχισαν νὰ κάνουν κανονικὰ τὴν ἐμφάνισή τους. Μέσα σ' αὐτὲς τὶς συνθῆκες ἐμφανίστηκαν οἱ πρῶτες CUB (ἑνιαῖες ἐπιτροπὲς βάσης). «Ἡ CUB προσπαθεῖ ν' ἀναπτύξει τὴν πολιτική της γραμμὴ σὲ στενὴ ἐπαφὴ μὲ τὴν πραγματικότητα μέσα στὸ ἐργοστάσιο, ἐπαληθεύοντας τὸ περιεχόμενο καὶ τὰ μέσα τοῦ ἀγώνα στὰ διάφορα ἐπίπεδα τῆς ἐργατικῆς συνείδησης. Αὐτὸ δὲν σημαίνει πὼς ἡ πάλη γίνεται μόνο γιὰ τὸ σήμερα ἢ πὼς ὑπερασπίζεται ἕναν συνδικαλισμὸ ποὺ πάντα νικάει: ὑποστηρίζει μὲ πεποίθηση πὼς αὐτὸ τὸ σχέδιο εἶναι πολιτικό, κι' ὁ ἀγώνας ποὺ ἡ CUB προτείνει εἶναι ἕνας ἀγώνας γιὰ τὴν «ἐργατικὴ ἐξουσία». Ἡ προοπτικὴ εἶναι σαφής: ἀμφισβήτηση τῆς ἐξουσίας ποὺ ἔχει — καὶ ὅπου τὴν ἔχει — τ' ἀφεντικὸ ν' ἀποφασίζει. Ὁ διεκδικητικὸς ἀγώνας εἶναι μιὰ ἐξ ἀρχῆς ἀποτυχία. Μόνο τὸ πολιτικὸ περιεχόμενο τοῦ ἀγώνα εἶναι ἱκανὸ νὰ δημιουργήσει μιὰ ὁλοκληρωτικὴ ἄρνηση τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν. Εἶναι βασικὸ βέβαια νὰ ἀναζητεῖται σὲ κάθε περίπτωση τὸ διεκδικητικὸ περιεχόμενο, οἱ «οἰκονομικὲς ἀνάγκες», ποὺ εἶναι ἀπαραίτητες γιὰ νὰ ἐξασφαλιστεῖ πράγματι μιὰ πολιτικὴ σημασία»(1).

Μὲ τὴ συνολική τους δουλειὰ αὐτὲς οἱ αὐθόρμητες ὁμάδες ἐκλέπτυναν τὸ ἐργατικὸ αἰσθητήριο γιὰ τὶς συνθῆκες ἐργασίας καὶ τὴ ζωὴ καὶ συνέβαλαν στὴ διατύπωση διεκδικήσεων καὶ μορφῶν ἀγώνα νέων,

σχετικὰ μὲ τὸν ποιοτικό τους πλοῦτο: κατάργηση τῆς ἐργασίας μὲ τὸ κομμάτι, ἔλεγχος τοῦ ρυθμοῦ παραγωγῆς, μείωση τῶν ἱεραρχικῶν διαφορῶν, κυρίαρχες γενικὲς συνελεύσεις τῶν ἐργαζομένων, κίνημα γιὰ ἀνακλητοὺς σὲ κάθε στιγμὴ ἀντιπροσώπους τῶν τμημάτων, ἐκλεγμένους μὲ μιὰ «λευκὴ» ψῆφο (χωρὶς ψηφοδέλτιο). Οἱ CUB ἀρνήθηκαν νὰ θεωρηθοῦν σὰν μιὰ ὀργάνωση ἐναλλακτικὴ τοῦ συνδικάτου.

Ἡ συνδικαλιστικὴ ἀνανέωση

Ἡ ἑνότητα δράσης ποὺ πραγματοποιήθηκε στὶς CUB, στάθηκε ἀποφασιστικὴ γιὰ τὴν ἔναρξη τοῦ προτσές συγχώνευσης τῶν τριῶν κυριωτέρων συνδικαλιστικῶν φορέων ὅπως καὶ γιὰ τὴν οὐσιαστικὴ δημοκρατικοποίηση τοῦ συνδικαλιστικοῦ μηχανισμοῦ ποὺ μεσολάβησε. Ἀλλὰ ἡ CGIL φάνηκε εὐέλικτη, ἀφήνοντας τοὺς ἀγῶνες ν' ἀναπτυχθοῦν καὶ νὰ πάρουν τὶς μορφὲς ποὺ τοὺς ταίριαζαν, γιὰ νὰ παρουσιαστεῖ κατόπι σὰν ὁ μόνος μηχανισμὸς ποὺ εἶναι ἱκανὸς νὰ συντονίσει τὸ σύνολο τοῦ κινήματος, ἐνσωματώνοντας στὸ τέλος τὶς νέες μορφὲς κινητοποίησης.

«Τὸ φθινόπωρο τοῦ 1969 οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐργοστασίων, τῶν ἐργαστηρίων καὶ τῶν τμημάτων ἐμφανίζονται σὰν μιὰ ἀλτερνατίβα τοῦ συνδικαλιστικοῦ τμήματος, τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιτροπῆς. Ὅταν αὐτὲς οἱ ἐμπειρίες πήρανε ἔκταση, τὸν Ἰούλη τοῦ 1969, ἀποφάσισαν νὰ μετασχηματίσουν τοὺς ἀντιπρόσωπους σὲ συνδικαλιστικὰ ὄργανα»(2). Ἀπ' τὴ στιγμὴ ποὺ τὸ πρόβλημα τῆς ἀναγνώρισης ἢ ὄχι τῶν ἐργοστασιακῶν συμβουλίων τέθηκε, ἡ CGIL ἀποφάσισε, σύμφωνα μὲ τὴν ἴδια ἀνάλυση, «ν' ἀναγνωρίσει τὸ ἐργοστασιακὸ συμβούλιο σὰν βάση τοῦ συνδικάτου, πρᾶγμα ποὺ εἶχε σὰ συνέπεια ν' ἀποδοθεῖ σ' αὐτὸ τὸ συμβούλιο ὅλη ἡ διαπραγματευτικὴ ἐξουσία, ποὺ προηγούμενα ἀνῆκε στὸ συνδικάτο καὶ νὰ καταργηθεῖ κάθε διάκριση ἀνάμεσα στοὺς συνδικαλιστικοὺς ἐκπροσώπους καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους».

Ἡ ἄκρα ἀριστερὰ

Γύρω ἀπ' τὸ φαινόμενο τῶν ἀντιπροσώπων καὶ ἀργότερα τῶν συμβουλίων ἐξαπλώθηκε μιὰ ὁλόκληρη πολεμικὴ στὴν Ἰταλικὴ ἄκρα ἀριστερά. Γιὰ τὸ MANIFESTO - PDUP καὶ τὸ PSIUP «ὁ ἀγώνας γιὰ τοὺς ἀντιπροσώπους ἐκφράζει μιὰ αὐθεντικὴ ποιοτικὴ ἄνοδο τοῦ μαζικοῦ κινήματος(...), ποὺ τοῦ δημιούργησε ἡ ἀναγκαιότητα τοῦ ἐλέγχου» καὶ εἶναι τὸ πρῶτο «τῆς ἄμεσης ταξικῆς ὀργάνωσης», ποὺ δὲν ἀποδέχεται μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὰ παραδοσιακὰ ὅρια τοῦ συνδικάτου. Ἀντίθετα γιὰ τὴν POTERE OPERAIO, τὴ LOTTA CONTINUA καὶ τὴν AVANGUARDIA OPERAIA ὑπάρχει ὁ κίνδυνος γιὰ τοὺς ἀντιπροσώπους νὰ μετατραποῦν σὲ ὄργανα γραφειοκρατικοποίησης τοῦ ἀγώνα: «Νὰ ἔχουν ἀποκλειστικὰ οἱ ἀντιπρόσωποι τὸ δικαίωμα ἀπόφασης γιὰ κάθε πτυχὴ τοῦ πολύμορφου ἀγώνα; Ἐμεῖς ἀπαντᾶμε ὄχι! Αὐτὸ τὸ σύνθημα μυστικοποιεῖ ἀρκετὰ τὴ σημερινὴ φύση τῆς ὀργάνωσης τῶν ἀντιπροσώπων στὸ ἐργοστάσιο: προϊὸν μιᾶς διασταύρωσης ἀνάμεσα στὴ γραφειοκρατικὴ ἡγεσία τοῦ συνδικάτου καὶ στὴν ἐπιθυμία γιὰ ὀργάνωση σημαντικῶν ἐργατικῶν στρωμάτων... οἱ ἀντιπρόσωποι δὲν εἶναι συνέπεια τοῦ αὐθορμητισμοῦ τῶν μαζῶν, ἀλλὰ ἡ ἀντεστραμμένη γραφειοκρατικὴ ἔκδοση τῆς αὐθόρμητης ὀργάνωσης τῶν μαζῶν, τῶν πρωτοπόρων τοῦ ἀγώνα»(3).

Τὰ συμβούλια

Ἡ πολεμικὴ συνεχίστηκε κατὰ τὴν ἐμφάνιση τῶν ἐργοστασιακῶν συμβουλίων στὰ 1970. Ἕνα δίχτυ συγκεντρωτικῶν μηχανισμῶν ἐμφανίστηκε σὰν συνέχεια τῶν ἀντιπροσώπων καὶ ἀναπτύχθηκε κανονικὰ μὲ τὴ μορφὴ ἐργοστασιακῶν συμβουλίων. Κατὰ βάση τὸ συμβούλιο σχηματιζόταν ἀπὸ ἀντιπροσώπους ἐκλεγμένους ἀπ' τὴ βάση, χωρὶς νὰ γίνεται πολιτικὴ ἢ συνδικαλιστικὴ διάκριση. Γρήγορα ὅμως, οἱ συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις πῆραν τὴν πρωτοβουλία σχηματισμοῦ συμβουλίων καὶ μέλη καθ' ὑπόδειξη τοῦ συνδικάτου ἢ καθορισμένα ἀπ' τὸ συμβούλιο ἦρθαν σὰ βοηθοὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς βάσης. Μὲ τὴν ἀνάπτυξη ποὺ τοὺς ἔδωσαν τὰ συνδικάτα τὰ συμβούλια ἀναγνωρίστηκαν νόμιμα στὴ μεταλλουργία, τὴ μηχανική, τὴ χημεία καὶ τὴν ὑφαντουργία.

Καθὼς τὸ προτσές συγχώνευσης τῶν τριῶν συνδικαλιστικῶν φορέων σταμάτησε, τὰ συμβούλια γνώρισαν μιὰ πραγματικὴ αὐτονομία, κι' ἐνῶ τὸ PDUP - MANIFESTO ἔβλεπε στὰ συμβούλια «μιὰ δομὴ ἐξουσίας ἱκανὴ ν' ἀνασυγκροτήσει τὶς ἄλλες κοινωνικὲς δυνάμεις ἂν πετύχει νὰ συντονιστεῖ σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα γιὰ νὰ κατακτήσει μιὰ σφαιρικὴ θεώρηση τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων», ἡ LOTTA CONTINUA δὲν ἔπαυε νὰ διακηρύχνει τὴν ἐπιφυλακτικότητά της: «Τὰ ἐργοστασιακὰ συμβούλια εἶναι στὴ μεγάλη τους πλειοψηφία καταστάσεις ἀνίκανες νὰ ἐκφράσουν μὲ τρόπο πλήρη τὴ θέληση καὶ τὴ συνείδηση τῶν μαζῶν». Αὐτὴ ἡ ὀργάνωση ὡστόσο ἔκανε τὴν αὐτοκριτική της ὅταν, πάντα κάτω ἀπ' τὴν αὐτόνομη πίεση τῶν ἐργαζομένων τὰ ἐργοστασιακὰ καὶ «ταμειακὰ» συμβούλια πῆραν τὴν πρωτοβουλία τῶν ἀγώνων γιὰ τὴν αὐτοέκπτωση (AUTOREDUCTION). Ἡ LOTTA CONTINUA συμφώνησε μὲ τὸ PDUP, υἱοθετώντας τὴν ἴδια στρατηγική: «ἀνάπτυξη καὶ ἑδραίωση τῆς αὐτονομίας τῶν συμβουλίων ἐνάντια στὰ μηχανεύματα τῶν συνδικαλιστικῶν ἡγεσιῶν».

Ἡ αὐτοέκπτωση

Ἔτσι, κι' ἂν μετὰ τὸ 1969 φάνηκε πὼς τὸ κίνημα γιὰ τὴν ἐργατικὴ αὐτονομία ἔχει ἐνταχθεῖ στὴ συνδικαλιστικὴ στρατηγική, ἡ θέληση γιὰ αὐτοοργάνωση ἀναπτύχθηκε καὶ ἰσχυροποιήθηκε (σὲ 1.500.000 ἐργαζομένους σὲ 18.000 ἐπιχειρήσεις: 88.000 ἀντιπρόσωποι, 8.000 συμβούλια) γιὰ νὰ ξαναφανεῖ σ' ὅλο της τὸ σφρίγος στοὺς ἀγῶνες ποὺ χαρακτηρίστηκαν μὲ τὴν ἔκφραση τῆς «πολιτικῆς πειθαρχίας».

Μετὰ τὸ 1969 - 70 ἤτανε δυνατὸ νὰ νομίσει κανεὶς πὼς τὰ συνδικάτα θὰ «πάρουνε στὰ χέρια τους»

τὸν «ἐργατικὸ αὐθορμητισμό». Ἡ κυβέρνηση Ρουμόρ πραγματοποίησε μιὰ σειρὰ ἔκτακτες αὐξήσεις τῶν τιμῶν: αὔξηση στὰ παράγωγα προϊόντα τοῦ πετρελαίου, στὸ κρέας, στὶς ὑπηρεσίες, στὴ φορολογία εἰσοδήματος, στὰ νοίκια, στὸ ἠλεκτρικὸ (40%). Ἡ ὕφεση, ἀνάμεσα στ' ἄλλα, χρησιμοποιήθηκε γιὰ τὴν ἀναδιάρθρωση τῆς παραγωγικῆς μηχανῆς, προκαλώντας ἀνεργία, ἀπολύσεις καὶ μείωση χωρὶς πληρωμὴ τοῦ χρόνου ἐργασίας. Τέλος ἡ στρατηγικὴ τοῦ τρόμου (πολλαπλασιάστηκαν οἱ φασιστικὲς ἀπόπειρες, ἐπιθέσεις, δολοφονίες πολιτικῶν, συνδικαλιστῶν, διανοουμένων, καλλιτεχνῶν προσκείμενων στὸ Κ.Κ.Ι. ἢ τὴν ἄκρα ἀριστερά) θὰ μποροῦσε νὰ δείξει σὰν ἐπικρατέστερη τὴν ἰδέα πὼς τὸ ἐργατικὸ κίνημα θὰ ὑποχωροῦσε σὲ μιὰ θέση ἄμυνας, ὑποχρεωμένο νὰ ἐγκαταλείψει τὶς φιλοδοξίες του γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς ἐξουσίας.

Τὴν πρώτη διάψευση τὴν ἔδωσε τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ δημοψηφίσματος γιὰ τὸ διαζύγιο: 60% τῶν ψήφων ἦταν ὑπὲρ τοῦ διαζυγίου, παρὰ τὴ χλιαρὴ καμπάνια τοῦ Κ.Κ.Ι. ποὺ ἔδωσε ἔτσι ἄλλο ἕνα πειστήριο τῆς πολιτικῆς «τεταμένης χειρὸς» ποὺ ἀκολουθεῖ πρὸς τὸ χριστιανοδημοκρατικὸ κόμμα. Οἱ ἀγῶνες γιὰ τὴν αὐτοέκπτωση ἀποδεῖξανε ἐπίσης πὼς τὸ κίνημα στὸ διάστημα ποὺ εἶχε μεσολαβήσει ἰσχυροποιήθηκε καὶ τώρα εἶχε ἕνα νέο ξεκίνημα ἀπὸ ἕνα ψηλότερο ποιοτικὰ ἐπίπεδο, κάνοντας μ' αὐτὸν τὸν τρόπο νὰ σωπάσουν οἱ πολεμικὲς στὴν ἄκρα ἀριστερὰ σχετικὰ μὲ τὴν ἐνσωμάτωση τοῦ «αὐθορμητισμοῦ». Μὲ τὰ συμβούλια τῶν ἀντιπροσώπων ποὺ εἶχαν τὴν ἐνεργητικὴ ὑποστήριξη τῆς συνδικαλιστικῆς ἀριστερᾶς, τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Κ.Κ.Ι. καὶ τοῦ Σ.Κ.Ι. καὶ τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς ξεπετάχτηκε μιὰ νέα δυναμική...

Αὐτομείωση τῶν ἐνοικίων

Τὸ πρῶτο σημαντικὸ γεγονὸς εἶναι ὁ ἀγώνας ποὺ ἔγινε στὸ SAN BASILIO (κοντὰ στὴ Ρώμη) γιὰ τὴν κατάληψη κατοικιῶν. Αὐτὸς ὁ πολὺ χαρακτηριστικὸς ἀγώνας ἔγινε ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸν πληθυσμὸ τῆς συνοικίας (ποὺ στὴν πλειοψηφία τους ἤτανε «μετανάστες» ἀπ' τὸ Νότο) μὲ τὴ δραστηριότητα τῶν γυναικῶν καὶ τὴν ὑποστήριξη τῶν ἐργοστασιακῶν συμβουλίων καὶ τῆς F.L.M. (Ἑνιαία Συνομοσπονδία Μεταλλουργῶν). Ἡ πρωταρχικὴ διεκδίκηση ἦταν γιὰ τὸ νοίκι ποὺ δὲν θὰ ἐπιτρεπόταν νὰ ξεπερνάει τὸ 10% τοῦ μισθοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς οἰκογένειας. Ἂν καὶ δὲν εἶχε καμιὰ κατάληξη αὐτὸς ὁ ἀγώνας, τὸ ἴδιο πράγμα ξανάγινε στὸ Τουρίνο καὶ τὸ Μιλάνο, ὅπου τ' ἀποτελέσματα αὐτὴ τὴ φορὰ ἦταν σημαντικά: ἐπίταξη 1500 ἀκατοίκητων σπιτιῶν, νοίκι ποὺ ξεκινοῦσε ἀπὸ 5.000 λιρέττες καὶ δὲν μποροῦσε νὰ φτάσει πάνω ἀπ' τὸ 12% τοῦ εἰσοδήματος τῆς οἰκογένειας.

Μ' ὅλα αὐτά, ἡ δράση ποὺ μέχρι τώρα περιοριζόταν στὸ ἐργοστάσιο καὶ τὴν ἐπιχείρηση ἁπλώθηκε στὴν πόλη καὶ στὸ σύνολο τοῦ κοινωνικοῦ πεδίου. Ἔτσι στὸ Μιλάνο ἐπιτροπὲς νοικοκυρῶν μὲ τὴ βοήθεια τῶν συνοικιακῶν καὶ ἐργοστασιακῶν ἐπιτροπῶν ἐφάρμοσαν τὴν αὐτοέκπτωση τῶν τιμῶν στὰ σουπερμάρκετ ἀρνούμενες νὰ πληρώσουν τὴν τιμὴ ποὺ ἦταν γραμμένη (πλήρωναν 50% τῆς τιμῆς τῶν προϊόντων).

Ὡστόσο, οἱ πιὸ αὐθεντικοὶ καὶ ἀποτελεσματικοὶ ἀγῶνες ἦταν αὐτοὶ ποὺ ἔγιναν γιὰ τὴ μείωση τῶν τιμῶν στὶς δημόσιες ὑπηρεσίες.

Οἱ μεταφορὲς

Οἱ τιμὲς στὶς μεταφορὲς ποὺ αὐξήθηκαν ἀπὸ 30 μέχρι 50% ἀκόμα καὶ 100% καὶ ἡ κερδοσκοπία γύρω ἀπ' τὰ ἀκίνητα ὑποχρεώνουν τοὺς ἐργάτες νὰ καταφεύγουν στὰ περίχωρα τῶν πόλεων. Στὸ Τουρίνο καὶ τὸ Μιλάνο, μετὰ στὴ Νάπολη καὶ τὸ Παλέρμο τὸ κίνημα ἄρνησης πῆρε διαστάσεις. Ἀπ' τὴν ἀρχὴ εἶχαν τὴν ὑποστήριξη τοῦ F.L.M., τῶν συνοικιακῶν ἐπιτροπῶν καὶ τῶν συμβουλίων. Ἕνας ἀντιπρόσωπος ἐκλεγμένος ἀπ' τοὺς ἐπιβάτες κάθε λεωφορείου μάζευε τὰ λεφτὰ μὲ βάση τὴν παλιὰ τιμὴ τοῦ εἰσιτηρίου καὶ τὰ ἔδινε στὴν F.L.M., ποὺ τάδινε μετὰ ὅλα μαζὶ στοὺς μεταφορεῖς! Στὸ Τουρίνο ἐπίσης ἡ F.L.M. ἔκανε ἀγώνα καὶ γιὰ τὶς πληρωμὲς τῶν ἄλλων ὑπηρεσιῶν: γκάζι, μαζούτ, ἠλεκτρικό. Μετὰ 4 μῆνες ἀγώνα ἡ ENEL (τὸ μονοπώλιο ἠλεκτρισμοῦ) ἀναθεώρησε τὶς ταρίφες της: 71% τῶν οἰκογενειῶν θὰ πλήρωναν στὸ ἑξῆς μιὰ ταρίφα ἀπὸ 1 ἕως 30% μικρότερη τῆς προηγούμενης. Μόνο στὰ ψηλὰ εἰσοδήματα διατηρήθηκε ἢ αὐξήθηκε κιόλας ἡ ταρίφα.

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, ὁ ἀγώνας δὲν πῆρε μὲ τὰ συμβούλια ἕνα χαρακτήρα ἄμυνας κατὰ κατηγορία, ἀλλὰ ἀντίθετα ἔφερε ἀπ' τὸ ἐργοστάσιο στὴν πόλη (κατοικία, μεταφορές, σχολεῖα...) τοὺς πιὸ προχωρημένους ἐργάτες ἐπιτρέποντας ἔτσι μιὰ συνεργασία καὶ ριζοσπαστικοποίηση τῶν ἄλλων κοινωνικῶν στρωμάτων.

Ἡ νίκη τοῦ κινήματος αὐτοέκπτωσης, ἡ μαζική του ἐξάπλωση, οἱ μορφὲς διπλῆς ἐξουσίας ποὺ ἐμφανίστηκαν στὰ ἐργοστάσια καὶ τὶς συνοικίες θὰ εἶναι παράγοντες ποὺ θὰ συμβάλλουν μετὰ τὶς ἐκλογές, ὥστε νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ μονιμότητα σ' αὐτὸ τὸ πλατὺ καὶ μὲ αὐτοδιαχειριστικὲς προοπτικὲς κίνημα, ποὺ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἰσχυροποιηθεῖ.

DANIELLE MOIOLI

(1) CUB τῆς Πιρέλλι.
(2) BRUNO TRENTIN.
(3) ADRIANO SOFRI, τῆς LOTTA CONTINUA.

Στρατιῶτες κι' ὑπαξιωματικοί:

Ἕνα παραδειγματικὸ κίνημα

Οἱ ἀγῶνες τῶν ἰταλῶν στρατιωτῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν, τόσο γιὰ τὴν ἔκτασή τους, ὅσο καὶ γιὰ τὸ περιεχόμενό τους, εἶναι οἱ πιὸ προχωρημένοι σήμερα στὴν Εὐρώπη. Ἀποτελοῦν ἕνα σημαντικὸ στοιχεῖο

τῆς κρίσης τῆς ἰταλικῆς κοινωνίας καὶ ἀντιπροσωπεύουν μιὰ ἐμπειρία ἀναντικατάσταση.

Πρὶν ἐκθέσουμε τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς κρίσης τοῦ ἰταλικοῦ στρατοῦ, πρέπει νὰ σκιαγραφήσουμε τὸ συγκεκριμένο του πλαίσιο. Οἱ ἀντιφάσεις πού, σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη, προξένησαν τὴν κρίση τῶν στρατιωτικῶν θεσμῶν, ἔχουν ὀξυνθεῖ ἰδιαίτερα στὴν Ἰταλία, λόγῳ τῆς συμμετοχῆς της στὸ στρατιωτικοπολιτικὸ πλαίσιο τοῦ ΝΑΤΟ καὶ τῶν νέων συνθηκῶν ποὺ αὐτὸ ἀντιμετωπίζει.

Τὸ σχέδιο τῆς ἀναδιοργάνωσης τοῦ ἰταλικοῦ στρατοῦ, ποὺ μπῆκε σ' ἐφαρμογὴ τὸν Ἰούνιο τοῦ '75, ἀνταποκρίνεται στὰ δυὸ σπουδαιότερα προβλήματα τῶν βορειοαμερικανῶν: α) πρὶν ἀπ' ὅλα ἐξασφαλίζει τὴν «πολιτικὴ ἀκεραιότητα» τῶν μελῶν τῆς συμμαχίας, χάρις σὲ μιὰ στρατηγικὴ καλούμενη «συνδεδεμένη», ποὺ συνδέει διαπραγματεύσεις οἰκονομικές, γιὰ τὴν ἐνεργειακὴ δύναμη καὶ γιὰ τὴν ἀσφάλεια. Ὅπως παρατηρεῖ ὁ Ζὰν Κίνκελστάϊν: «Τὸ ΝΑΤΟ θὰ χρησίμευε σὰν μηχανισμός, ποὺ ἤδη ὑπάρχει, ποὺ θὰ εὐνοοῦσε μιὰ πολιτικο - οἰκονομικὴ ἐνσωμάτωση».

Ἔτσι, ὁ ρόλος του διευρύνεται καὶ ἀπὸ ἁπλὸ σύμφωνο ἐνάντια στὴν ΕΣΣΔ γίνεται ἕνα στοιχεῖο πολιτικῆς σταθεροποίησης γιὰ ὅλη τὴν Εὐρώπη. Ἀπ' αὐτὸ δυὸ πράγματα συνάγονται γιὰ τὴν Ἰταλία: Πρὶν ἀπ' ὅλα ἡ ἀνάπτυξη τῶν ἀμερικανικῶν συστημάτων ἐξοπλισμοῦ, ποὺ προφανῶς εὐνοεῖ τὴν ἀπορρόφηση τῆς Ἰταλίας σὲ ἕνα βιομηχανικὸ χῶρο, κυριαρχούμενο ἀπὸ τὶς Ε.Π.Α. Ἔπειτα οἱ διακηρύξεις ἀρχηγῶν Κρατῶν μελῶν τῆς συμμαχίας (Σμίτ) καὶ τῶν ἀνώτερων στρατιωτικῶν ὑπευθύνων τοῦ ΝΑΤΟ (στρατηγὸς Χαίγκ) ἐνάντια στὴν ἐνδεχόμενη ἄνοδο τῶν κομμουνιστῶν στὴν ἐξουσία.

β) Κατὰ δεύτερο λόγο ἀνταποκρίνεται στὶς νέες συνθῆκες, ποὺ καθορίζουν τοὺς ὅρους τῆς πυρηνικῆς ἰσορροπίας, ἀνάμεσα στὶς Ε.Π.Α. καὶ τὴν ΕΣΣΔ. Ἡ ἐξίσωση τοῦ συσχετισμοῦ δυνάμεων (στὴν ἰσορροπία τοῦ τρόμου), ἀναγκάζει τὶς Ε.Π.Α. νὰ ἀναδιπλώσουν τὴν ἀτομικὴ ὀμπρέλλα, ποὺ ἁπλωνόταν πάνω ἀπ' τὴν Εὐρώπη. Φαίνεται δύσκολο ὅτι οἱ ΕΠΑ θὰ διακινδύνευαν τὴν ὕπαρξή τους γιὰ μιὰ σύγκρουση ποὺ θ' ἀναπτυσσόταν στὴν Εὐρώπη. Κατὰ τὸν Σλέσσινγκερ, «ἡ ἀπειλὴ μιᾶς ἀμοιβαίας ἐξολόθρευσης (ΕΠΑ - ΕΣΣΔ), περιορίζει τὸ πεδίο δράσης τῶν στρατηγικῶν πυρηνικῶν δυνάμεων καὶ τονίζει τὸν ρόλο τῆς πυρηνικῆς ἰσορροπίας καὶ τῶν κλασσικῶν δυνάμεων». Ὁ Ζὰν Κίνκεστάϊν στὴν ἔκθεση ποὺ ἔκανε γι' αὐτὴ τὴ στροφὴ τῆς στρατιωτικῆς θεωρίας, λέει: «Θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετάσουμε τὴ σχέση ἀνάμεσα στὴν ἐμφάνιση τῶν νέων κλασσικῶν ὅπλων (πρόκειται γιὰ ὅπλα νεοκλασσικὰ τοῦ τύπου P.G.M. — τηλεκατευθυνόμενοι πύραυλοι —) καὶ τῶν ἀτομικῶν ὅπλων καὶ στὴν ἀλλαγὴ τῆς φύσης τοῦ πολέμου ποὺ προκύπτει ἀπ' αὐτή, ἀλλαγὴ ποὺ ἔγινε δεκτὴ στὶς Ε.Π.Α. σὰν μιὰ «ἐπανάσταση» μέσα στὸν κλασσικὸ πόλεμο. Ἀλλὰ αὐτὰ τὰ ὅπλα ἐπιφέρουν ἀκόμη μιὰ ἀλλαγὴ στὴ φύση καὶ τὸν τύπο τῶν πιὸ μικρῶν καὶ αὐτόνομων μονάδων ποὺ σταθμεύουν στὴν Εὐρώπη. Αὐτὲς ξαναβάζουν σὲ ἀμφισβήτηση τὶς μορφὲς τῆς πειθαρχίας».

Χωρὶς ἀμφιβολία, αὐτὲς οἱ συνθῆκες ὤθησαν στὴν ἀναδιοργάνωση τοῦ ἰταλικοῦ στρατοῦ. Αὐτὸ σημαίνει καθαρά: τὴν ἐξαφάνιση τῶν διαιρέσεων, τὸν διασκορπισμὸ τῶν μονάδων τῶν ἀλπινιστῶν καὶ ἀλεξιπτωτιστῶν, τὸν διασκορπισμὸ τῶν μονάδων ποὺ στὸ παρελθὸν ἦταν συγκεντρωμένες στὸ Βορρᾶ, τὸ τέλος τῆς διαφοροποίησης ἀνάμεσα σὲ μονάδες μάχιμες καὶ μονάδες ἀμυντικὲς τῆς χώρας καὶ κυρίως τὴν αὔξηση τῆς εὐκινησίας, τῆς δύναμης πυρός, τοῦ μοντέρνου ἐξοπλισμοῦ καὶ τοῦ ἐλέγχου τοῦ πεδίου τῆς μάχης μὲ ἠλεκτρονικοὺς ὑπολογιστές.

Ἐν τούτοις εἶναι ἀδύνατον σ' αὐτὴ τὴν ἀνάλυση νὰ δώσουμε βάρος στοὺς τεχνικο - οἰκονομικοὺς παράγοντες καὶ νὰ ξεχάσουμε αὐτὸ ποὺ ὁ Ναύαρχος Σαγγκουϊνέττι ὀνόμαζε «ἕνα ἀνησυχητικὸ διαχωρισμὸ τοῦ ἐδάφους» (ἀναφερόμενος στὴ στρατιωτικὴ πολιτικὴ τοῦ Ζισκὰρ ντ' Ἐσταίν, ποὺ προσφέρει ἕνα ὡρισμένο ἀριθμὸ κοινῶν σημείων). Ἡ ἀναμόρφωση ἑνὸς στρατοῦ πιὸ αὐτόνομου καὶ μοντέρνου καὶ ταυτόχρονα ἱκανοῦ νὰ ἐλέγχει τὴν «πολιτικὴ ἀκεραιότητα» τῆς χώρας, θεωρήθηκε ἀπαραίτητη.

Ὅμως, ὑπάρχει κι ἕνας ἄλλος λόγος αὐτῆς τῆς ἀναδιοργάνωσης, ποὺ δὲν πρέπει κανεὶς νὰ παραμελεῖ. Ἡ ἰταλικὴ στρατιωτικὴ πειθαρχία γέννησε μιὰ τάση πραξικοπηματικὴ (Τὸ Ρόδο τῶν Ἀνέμων, στρατηγὸς Μικέλλι), ποὺ προσπάθησε νὰ στηριχθεῖ στοὺς ἀξιωματικοὺς τοὺς ἀποπροσανατολισμένους ἀπὸ τὴν ἀσάφεια τῆς ἀποστολῆς τους καὶ τὴν ἀκαταλληλότητα τῶν μέσων ποὺ εἶχαν στὴ διάθεσή τους. Ἡ τελευταία μεταρρύθμιση μαζὶ μ' ἕνα νέο κανονισμὸ πειθαρχίας πιὸ αὐταρχικὸ (κανονισμὸς Φορλάνι 1975), προσπαθεῖ ἀκριβῶς νὰ κερδίσει τὴν «πίστη» αὐτοῦ τοῦ μέρους τῶν στελεχῶν.

Ἕνα παραδειγματικὸ κίνημα τῶν μαζῶν

Τὸ κίνημα τῶν ἰταλῶν στρατιωτῶν ἀποτελεῖ χωρὶς ἀμφιβολία τὸ κύριο ἐμπόδιο στὴν ἐπιτυχία τῶν σχεδίων τοῦ ἰταλικοῦ ἐπιτελείου. Ὅλοι οἱ καταπιεστικοὶ στρατιωτικοὶ θεσμοὶ σήμερα κλονίζονται ἀπὸ μεγάλης ἔκτασης ἀγῶνες. Τελευταία μαρτυρία αὐτῆς τῆς κρίσης: ὁ ἀγώνας τῶν ἀστυνομικῶν τοῦ P.S. (70.000 ἄνδρες) γιὰ τὴν ἀποστρατικοποίηση, τὸ συνδικαλιστικὸ δικαίωμα καὶ τὴ δημοκρατικοποίηση τοῦ σώματός των. Τὸ Δεκέμβρη τοῦ 74, 2.500 ἀντιπρόσωποι ἀπ' ὅλη τὴν Ἰταλία συγκεντρώθηκαν γιὰ νὰ ἐπεξεργασθοῦν τὶς διεκδικήσεις τους. Τὴν ἴδια ἐποχὴ ἔγινε μιὰ κινητοποίηση μὲ τὴν ὑποστήριξη τῆς CGIL καὶ CISL (Γενικὲς ἐργατικὲς συνομοσπονδίες), γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ λοχαγοῦ Σαλβατόρε Μαργκερίτο, ποὺ εἶχε φυλακιστεῖ γιατί εἶχε δώσει μιὰ συνέντευξη στὴν «Οὐνιτά». (Αὐτὸς ὁ λοχαγὸς ἦταν μέλος εἰδικοῦ σώματος, ἐπιφορτισμένου μὲ τὶς πιὸ βίαιες ἀντι-ἐργατικὲς καταστολὲς καὶ θεωρούμενο σὰν ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ πιστὰ στὴν ἐξουσία σώματα).

Γιὰ νὰ δώσουμε μιὰ ἰδέα τοῦ ἐπίπεδου τῆς ρι

ζοσπαστικοποίησης τοῦ μαζικοῦ κινήματος τῶν στρατιωτῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ δοῦμε τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν τῆς 27ης Ἰούνη 1976. Μερικὰ παραδείγματα: στὸ Τουρίνο στὰ ἐκλογικὰ τμήματα ὅπου τὸ 35ο)ο τῶν ἐκλεκτόρων ἀποτελεῖτο ἀπὸ στρατιωτικούς, τὸ Ι.Κ.Κ. πῆρε 37,41ο)ο, ἡ «Ντεμοκράτσια Προλετάρια» 4,81%, στὸ στρατιωτικὸ νοσοκομεῖο τῆς Φριούλι ἡ «Ντ.Π.» πῆρε 8%, στὸν Τάραντα σὲ ἰσχυρὲς στρατιωτικὲς δυνάμεις τὸ Ι.Κ.Κ. ἔφθασε τὸ 46,9% καὶ «Ντ..» 5,05%. Στὴν Ναυτικὴ Ἀκαδημία τοῦ Λιβόρνο τὸ Ι.Κ.Κ. κέρδισε τὸ 25% καὶ στὴν ἴδια πόλη οἱ ψῆφοι τῶν στρατιωτῶν ἔδωσαν περίπου τὸ 50% γιὰ τὸ Ι.Κ.Κ. καὶ τὸ 10% γιὰ τὴν «Ντ.Π.». Αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα ἀντιπροσωπεύουν τὸν καρπὸ πολλῶν χρόνων ἀγώνα, ποὺ πέτυχε νὰ σταθεροποιήσει ἕνα κίνημα τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ὑπαξιωματικῶν καθένα αὐτόνομο καὶ ἑνοποιημένο σὲ ἐθνικὴ κλίμακα.

Ἂς ξαναδοῦμε μερικοὺς σημαντικοὺς σταθμοὺς αὐτοῦ τοῦ κινήματος: Τὸ 1974, πολλὲς διαδηλώσεις στρατιωτῶν καὶ τοπικὲς συγκεντρώσεις (στὴ Φριά, 70 στρατιῶτες ποὺ ἀντιπροσώπευαν 20 στρατῶνες), γίνονται γιὰ τὰ δημοκρατικὰ δικαιώματα καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ὀργάνωσης μέσα στοὺς στρατῶνες.

Τὸ 1975 εἶναι μιὰ χρονιὰ πολὺ πλούσια γιὰ τὸ κίνημα: τὸν Ἀπρίλη 500 στρατιῶτες πῆραν μέρος σὲ μιὰ διαδήλωση συμπαράστασης στὴν Πορτογαλία· στὶς 25 Ἀπρίλη, χιλιάδες στρατιῶτες στὸ Μπάρι, στὴ Ρώμη, στὴ Μπολώνια καὶ στὸ Τουρίνο φώναζαν: «εἴμαστε στρατιῶτες, αὔριο θὰ εἴμαστε παρτιζάνοι»· τὸν Σεπτέμβρη, 1000 στρατιῶτες ξεχύθηκαν στοὺς δρόμους τῆς Ρώμης ἐνάντια στὸ νέο στρατιωτικὸ νόμο Φορλάνι, γιὰ τὴν ἀναδιοργάνωση τοῦ στρατοῦ καὶ τὰ δημοκρατικὰ δικαιώματα· τελικά, τὸ Νοέμβρη τοῦ '75 σημειώνεται μιὰ κύρια στροφὴ στὸ κίνημα τῶν στρατιωτῶν, στὶς 22 Νοέμβρη συνέρχεται στὴ Ρώμη ἡ πρώτη ἐθνικὴ σύνοδος τοῦ κινήματος τῶν στρατιωτῶν. 229 ἀντιπρόσωποι ἀντιπροσωπεύουν ἐκεῖ 133 στρατῶνες. 60 ἀπ' αὐτοὺς εἶναι ἐκλεγμένοι ἀπὸ συνελεύσεις λόχων, πυροβολαρχιῶν, θαλάμων, οἱ ἄλλοι ἀπὸ τοὺς «πυρῆνες» τους (ἐπιτροπὲς παράνομες). Αὐτὴ ἡ συγκέντρωση ἔγινε στὴν ἕδρα τοῦ FLM στὴ Ρώμη καὶ προετοίμασε μιὰ ἐθνικὴ μέρα ἀγώνα (τὶς 4 Δεκέμβρη) ἐνάντια στὸν νόμο Φορλάνι, καλῶντας τὶς πολιτικὲς καὶ συνδικαλιστικὲς δυνάμεις νὰ τὴν ὑποστηρίξουν. Παράλληλα ἔγινε τὸν Σεπτέμβρη στὰ γραφεῖα ἀνεργίας τοῦ Μιλάνου, ἡ IVη ἐθνικὴ σύνοδος τοῦ κινήματος τῶν ὑπαξιωματικῶν, ποὺ καλοῦσε στὸν ἀγῶνα πάνω στὴν ἴδια πλατφόρμα.

— Κατάργηση ὅλων τῶν ἄρθρων τοῦ κανονισμοῦ ποὺ ἀντιβαίνουν στὰ πολιτικὰ καὶ ἀστικὰ δικαιώματα.

— Δικαίωμα συνελεύσεων καὶ ἐκλογῶν ἀνακλητῶν ἀντιπροσώπων.

— Δυνατότητα ὑπεράσπισης τῶν δικαιωμάτων καὶ κατακτήσεων τῶν ἐργαζομένων.

— Δικαίωμα τῆς πλήρους συμμετοχῆς στὴν πολιτικὴ ζωὴ καὶ ἰδιαίτερα στὶς δραστηριότητες τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων.

Στὶς 4 Δεκέμβρη 1975, ἐνῶ τὸ ΙΚΚ μιλᾶ γιὰ «διαδηλώσεις ὀργανωμένες ἀπὸ τὴν ἐξωκοινοβουλευτικὴ ἄκρα ἀριστερά», 72 στρατῶνες μπαίναν ταυτόχρονα στὸν ἀγώνα: μαζικὲς διαδηλώσεις (1000 στρατιῶτες καὶ 500 ὑπαξιωματικοὶ στὴ Ρώμη, 300 ὑπαξιωματικοὶ καὶ 150 στρατιῶτες στὸ Μιλάνο κλπ.), ἀπεργίες στὶς τραπεζαρίες, λεπτὰ σιωπῆς, συγκεντρώσεις τοῦ στρατώνα κλπ. πολλαπλασιάζονται. Τὸ κίνημα τῶν στρατιωτῶν βγαίνει γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τὴν παρανομία τῶν ἐπιτροπῶν καὶ ἐπιτυχαίνει μιὰ ἐμφάνιση σὲ ἐθνικὸ ἐπίπεδο. Ἡ μάχη ἐνάντια στοὺς «πυρῆνες» καὶ γιὰ ἐκλεγμένους ἀντιπροσώπους ποὺ εἶχε ἀρχίσει ἀπὸ τὴν πρώτη σύνοδο, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἀναπτυχθεῖ στὴ συνέχεια καὶ νὰ δώσει ἔτσι μιὰ σταθερὴ καὶ δημοκρατικὴ μορφὴ στὸ κίνημα τῶν στρατιωτῶν. Ἔτσι ἀρχίζει νὰ διαγράφεται καθαρὰ τὸ μοντέλο μιᾶς ἐθνικῆς ὀργάνωσης συνδικαλιστικοῦ τύπου. Ἀποδείχτηκε ἔτσι ὅτι ὑπάρχουν οἱ δυνατότητες μαζικῆς ἀνάπτυξης τῶν ἀγώνων τῶν στρατιωτῶν ἂν στηρίζονται πάνω στὶς ἄμεσες διεκδικήσεις στοὺς στρατῶνες καὶ ἂν συγκλίνουν στὶς πιὸ πλατειὲς ἐκλογικὲς μορφὲς (ἐδῶ οἱ ἔπαινοι ἀνήκουν στὴ «Λόττα Κοντίνουα», ποὺ ἀντιλήφθηκε μὲ τὴ μεγαλύτερη εὐαισθησία τὴ δυναμικότητα τοῦ κινήματος τῶν στρατιωτῶν).

Οἱ ὑπαξιωματικοὶ καὶ τὸ συνδικάτο

Οἱ πιὸ θεαματικὲς μορφὲς τοῦ κινήματος τῶν ὑπαξιωματικῶν ἐμφανίστηκαν μετὰ τὸν Ἰούνη τοῦ '75. Ὅμως ἡ ὀργάνωσή τους σὲ στρατιωτικὸ ἐπίπεδο χρονολογεῖται ἀπὸ πολλὰ χρόνια. Τὸ 1969 παρουσιάστηκε ἡ ΑΝΑΜ (Αὐτόνομη Ἐθνικὴ Ἕνωση τῶν Στρατιωτικῶν). Ἀπ' αὐτὴ ἔγινε τὸ Δεκέμβρη τοῦ '72 ἡ SINAM (Αὐτόνομο Ἐθνικὸ Συνδικάτο τῶν Στρατιωτικῶν), ποὺ θεωροῦσε καὶ τὴν ἀπεργία σὰν μέσο ἀγώνα καὶ πρότεινε τὴν ὑπεράσπιση τῶν οἰκονομικῶν, ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν συμφερόντων τῶν στρατιωτῶν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ καὶ ἀποστρατείᾳ.

Στὴν Ἰταλία προβλήθηκε ἀπὸ κύκλους σοσιαλδημοκρατικούς, συνδεδεμένους μὲ τὴν κυβέρνηση καὶ πῆρε μέρος (ἡ SINAM) στὴ δημιουργία τῆς EUROMIL (Ἕνωση τῶν Στρατιωτικῶν Συνδικάτων τῶν χωρῶν τοῦ ΝΑΤΟ), μὲ τὶς εὐλογίες τοῦ Ε. Λοὺνς, γραμματέα τοῦ ΝΑΤΟ.

Αὐτὸ τὸ συνδικάτο, ποὺ ἦταν σχετικὰ ἰσχυρὸ καὶ ποὺ εἶχε τὴν ὑποστήριξη τῆς κυβέρνησης, δὲν ἱκανοποίησε ἐπὶ πολὺ καιρὸ τοὺς ὑπαξιωματικούς. Ὠθούμενοι ἀπὸ τὴ ριζοσπαστικοποίηση τοῦ κοινωνικοῦ κινήματος, ἔφθασαν ν' ἀντιμετωπίσουν τὸν ἀρχαϊσμὸ καὶ τὸν αὐταρχισμὸ τοῦ κανονισμοῦ, τὴν ἀνασφάλεια ποὺ βασιλεύει στοὺς στρατῶνες, τὶς δυνατότητες τῆς καρριέρας τους καὶ τοὺς ἀνεπαρκεῖς μισθούς τους. Στὶς 25 Ἰούνη 1975 ὁ λοχίας Σότγκιου καταδικάστηκε γιὰ τὴ συμμετοχή του σὲ μιὰ διαδήλωση ὑπαξιωματικῶν. Σὲ δεκάδες στρατῶνες οἱ ὑπαξιωματικοὶ ἀντιδροῦν (ἀπεργία πείνας, τηλεγραφήματα ἀλληλεγγύης). Τὸν Ἰούλη τοῦ 1975, ὁ Διοικητὴς Φάλκο Ἀκκάμε παραιτεῖται ἀπ' τὸ Ναυτικὸ γιὰ συμπαράσταση στὸν Σοτγκιού.

Τὸ Δελτίο νούμερο 1 τοῦ «Δημοκρατικοῦ Συν-

δέσμου τῶν ὑπαξιωματικῶν τῆς Βόρειας Ἰταλίας» ἐξηγεῖ τὸ νόημα τοῦ ἀγώνα τους: «Δὲν μποροῦμε νὰ ἔχουμε κανένα οἰκονομικὸ καὶ διοικητικὸ σκοπό, δὲν μποροῦμε ν' ἀναζητήσουμε κανένα εἶδος πλούτου, ἂν δὲν εἶναι ἐξασφαλισμένα τὰ δικαιώματα τῆς ἔκφρασης, τῆς συνάθροισης καὶ τοῦ συνεταιρισμοῦ ποὺ ἀναγνωρίζονται στὸ Σύνταγμα γιὰ ὅλους τοὺς ἐργαζομένους».

Τὸ κίνημα εἶναι κύρια ἀναπτυγμένο στὴν ἀεροπορία ὅπου οἱ ἀντιφάσεις ἀνάμεσα σὲ μιὰ ἐργασία ὑψηλοῦ τεχνικοῦ ἐπιπέδου καὶ στὴν καθαρὰ στρατιωτικὴ ζωὴ τοῦ «στρατιώτη ἐργαζομένου» εἶναι οἱ πιὸ δυνατές. Ἀλλὰ κάθε δημόσια ἐκδήλωση, ποὺ συγκέντρωνε κύρια τοὺς ὑπαξιωματικοὺς τῆς ἀεροπορίας, παράσερνε καὶ τοὺς ὑπαξιωματικοὺς τοῦ πεζικοῦ καὶ τοὺς ἀστυνομικοὺς τοῦ P.S. Γιὰ νὰ δώσουμε μιὰ ἰδέα τῆς δύναμης τοῦ κινήματος στὴν ἀεροπορία, ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρουμε ὅτι στὶς 26 καὶ 27 Μάρτη 1976 4 μὲ 5 χιλιάδες ὑπαξιωματικοὶ τῆς ἀεροπορίας κατέβηκαν στὸ δρόμο (σὲ 34.000 ποὺ ὑπάρχουν σ' αὐτή, αὐτὸ ἀντιπροσωπεύει 1 ὑπαξιωματικὸ στοὺς 7!).

Ἡ τελικὴ ἀπόφαση τῆς Vης ἐθνικῆς συνόδου τῶν ὑπαξιωματικῶν ποὺ ἔγινε στὴν Πίζα 21 Φεβρουαρίου '76, ἀναλύει τὴ θέση τοῦ κινήματος γιὰ τὴ σχέση ἀνάμεσα στὰ δημοκρατικὰ δικαιώματα καὶ τοὺς ἐργατικοὺς ἀγῶνες.

«...ἡ διαδικασία ποὺ ἄρχισε στὸ ἐσωτερικὸ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων γιὰ τὴ δημοκρατικὴ ἀλλαγὴ τῶν δομῶν τους εἶναι ἀμετάκλητη καὶ τὸ κίνημα θὰ συνεχίσει τὸν ἀγώνα του μέχρι ποὺ οἱ ἔνοπλες δυνάμεις νὰ ἀντιπροσωπεύουν ἀκριβῶς τὸν ἰταλικὸ λαὸ τὸν ὁποῖο μὲ συνταγματικὴ ὑποχρέωση, ὀφείλουμε νὰ ὑπερασπιστοῦμε». Πιὸ πέρα ἡ ἀπόφαση προσθέτει:

«Ἔχουμε πεισθεῖ ὅτι τὸ κίνημα τῶν ἐργαζομένων, οἱ ἀντιφασιστικὲς καὶ δημοκρατικὲς πολιτικὲς καὶ συνδικαλιστικὲς δυνάμεις ἔγιναν ἡ πιὸ ὁλοκληρωμένη ὑποστήριξη στὸν ἀγώνα καὶ στοὺς στόχους μας». Τὸ κεντρικὸ πρόβλημα ποὺ συζητήθηκε σ' αὐτὴ τὴ σύνοδο καὶ ἀλλοῦ, ποὺ ἔχει μιὰ κύρια σημασία καὶ ποὺ θὰ τεθεῖ, μετὰ ἀπὸ συζήτηση στὴν κάθε βάση, στὴν ἑπόμενη ἐθνικὴ σύνοδο ἀφορᾶ τὸν τύπο τῆς ἀντιπροσώπευσης τοῦ κινήματος ποὺ πρέπει νὰ προωθήσουν. Ὁ σύνδεσμος τῆς Ρώμης προχώρησε τὸ σχέδιο ἑνὸς συνδικάτου ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ συνθέσει κατὰ τὸν καλύτερο τρόπο τὰ προβλήματα οἰκονομικοῦ καὶ διοικητικοῦ χαρακτήρα μ' αὐτὰ ποὺ ἀπὸ τὴ φύση τους εἶναι πιὸ πολιτικά. Χωρὶς ἀμφιβολία σ' αὐτὴ τὴν κατεύθυνση θὰ κινηθεῖ ἡ παραπέρα πορεία τοῦ κινήματος τῶν ἰταλῶν ὑπαξιωματικῶν.

Τὸ κίνημα τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ὑπαξιωματικῶν στὴ σημερινὴ περίοδο, μετὰ τὶς 20 Ἰούνη, ἔχει ἰδιαίτερα σημαντικὲς δυνατότητες πρωτοβουλίας. Ἡ «Λόττα Κοντίνουα» κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐκλογικῆς καμπάνιας προώθησε τὴ συζήτηση μέσα στὸ κίνημα τῶν στρατιωτῶν μ' ἕνα σχέδιο νόμου ποὺ πρόβλεπε τὴν ἐκλογὴ καὶ τὴν ἀναγνώριση τῶν ἀντιπροσώπων τῶν στρατιωτῶν, τὴ δημιουργία ἐπιτροπῶν ἐπιφορτισμένων μέσα στὸ στρατώνα μὲ τὸν ἔλεγχο τῶν συνθηκῶν τῆς ἀσφάλειας, τῆς ὑγιεινῆς, τῆς ποιότητας τροφῆς κλπ.

Οἱ ὑπεύθυνοι τῆς «Λόττα Κοντίνουα» πιστεύουν ὅτι τὸ μαζικὸ κίνημα εἶναι ἀρκετὰ προχωρημένο γιὰ νὰ ἀναλάβει ἕνα τέτοιο σχέδιο κι ὅτι αὐτὸ θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι τὸ θέμα συζήτησης στὴ IIη Ἐθνικὴ Σύνοδο τοῦ κινήματος τῶν στρατιωτῶν καὶ ἡ εὐκαιρία μιᾶς μαζικῆς καμπάνιας. Αὐτὴ ἡ καμπάνια, συνδέοντας τὴ μαζικὴ κινητοποίηση μὲ τὴν θεσμικὴ πράξη (στὸ Κοινοβούλιο) θὰ ἐπέτρεπε τὴ σταθεροποίηση ἑνὸς ἐθνικοῦ κινήματος τῶν στρατιωτῶν διὰ ἀντιπροσώπων ἐκλεγμένων μέσα στοὺς στρατῶνες.

Ὁ Διοικητὴς Φάλκο Ἀκκάμε ποὺ εἶναι σήμερα βουλευτὴς ἐκλεγμένος μὲ τὸ ψηφοδέλτιο τοῦ Σ.Κ.Ι. καὶ μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐθνικῆς ἄμυνας, ἐπαναλαμβάνει ἕνα μέρος αὐτῆς τῆς ἰδέας σὲ μιὰ συνέντευξη στὸ «Μανιφέστι». Κατ' αὐτὸν ἡ σύμπραξη τῶν ἀριστερῶν δυνάμεων στὸ κοινοβούλιο μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθεῖ πάνω στὸ ζήτημα τῆς θεσμοποίησης τῶν ὀργανισμῶν τῆς ἀντιπροσώπευσης. Μπορεῖ, λοιπόν, κανεὶς νὰ σκεφθεῖ ὅτι ὑπάρχει τώρα στὴ Βουλὴ μιὰ πλειοψηφία ὑπὲρ τῶν «ἀστικῶν δικαιωμάτων», ποὺ ἐπιτρέπει στὸ κίνημα τῶν στρατιωτῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν νὰ ἔχουν σημαντικὲς ἐπιτυχίες στοὺς ἑπόμενους μῆνες, τουλάχιστον σ' ὁρισμένα θέματα.

Ὁ ἱστορικὸς συμβιβασμὸς κι ὁ στρατὸς

Στὰ τέλη Ἰούλη '76 κυκλοφόρησε ἕνα βιβλίο τοῦ ἐπιτελείου (μπῆκε πρόσφατα σὲ συζήτηση στὴν ἐπιτροπὴ Ἐθνικῆς ἄμυνας τοῦ Κοινοβουλίου), ποὺ κριτικάριζε τὸν ἀρχαϊσμὸ τῶν δομῶν τοῦ στρατοῦ, τέτιος ὅπως φάνηκε ἀπὸ τὸν σεισμὸ τοῦ Φριούλ: ἐν ὀλίγοις, περιέγραφε τὴν ἀδυναμία τοῦ στρατιωτικοῦ μηχανισμοῦ ν' ἀντιμετωπίσει μιὰ ἀπρόσμενη κατάσταση, ποὺ εἶναι τὸ σημαντικώτερο πράγμα γιὰ ἕνα στρατό! Πρότεινε σὰ θεραπεία νέες μορφὲς πειθαρχίας ξαλάφρωμα τῶν ἄχρηστων ὑποχρεώσεων ὑπηρεσίας καὶ κυρίως τὴ δυνατότητα ὕπαρξης ἐκλεγμένων ἀντιπροσώπων τῶν στρατιωτῶν. Ἡ «Παέζε Σέρα» (καθημερινὴ ἐφημερίδα προσκείμενη στὸ ΙΚΚ) περιεῖχε ἕνα ἄρθρο πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα, μᾶλλον εἰρωνικό, «μὲ δυὸ λόγια, ἕνα συνδικάτο στρατιωτῶν».

Θυμόμαστε τὴ θέση ποὺ ἔκφρασε ὁ Μπερλίνγκουερ κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐκλογικῆς καμπάνιας: ἡ ἄνοδος τῶν κομμουνιστῶν στὴν ἐξουσία, εἶπε, δὲν θὰ ἄλλαζε τὴ θέση τῆς Ἰταλίας στὸ ΝΑΤΟ. Θεωρήσαμε τὴ θέση τῶν κομμουνιστῶν ὅσον ἀφορᾶ στὴν ὑποστήριξη τῶν στρατιωτῶν σὰν τὸ λιγώτερο ἐπιφυλακτική. Ἡ πολιτικὴ τοῦ ἱστορικοῦ συμβιβασμοῦ ἄρχισε νὰ συγκεκριμενοποιεῖται μὲ τὴν ἀποχὴ τῶν κομμουνιστῶν στὴ δημιουργία τῆς κυβέρνησης Χ.Δ. - Ἀντρεόττι.

Τὸ κίνημα τῶν στρατιωτῶν, ὅπως ἐξ ἄλλου ὅλα τὰ κοινωνικὰ κινήματα στὴν Ἰταλία κατὰ τὴ νέα περίοδο, βρίσκει ἀντιμέτωπο τὸ ΙΚΚ καὶ τὴ Χ.Δ. ποὺ προσπαθοῦν νὰ μετριάσουν μέσα σὲ μιὰ νέα θεσμικὴ συμφωνία καὶ πρὸς χάριν μερικῶν μεταρρυθμίσεων, τὴν δόνηση ποὺ προκάλεσε τὸ μαζικὸ κίνημα.

Στοὺς κόλπους τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τὸ ΙΚΚ

ἐφαρμόζει μιὰ πολιτικὴ ἱστορικοῦ συμβιβασμοῦ. Σύμφωνα μ' αὐτὸ «οἱ ἔνοπλες δυνάμεις ἀποτελοῦν ἕνα ἰδιόμορφο σῶμα, ποὺ ὀφείλει νὰ ὑποτάσσεται στὴν πολιτικὴ ἐξουσία». Καὶ στὴ συζήτηση γιὰ τὶς σημερινὲς μεταρρυθμίσεις, τὸ ΙΚΚ ἐπέμενε στὴν ἀναγκαιότητα «τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἱεραρχίας, τῆς ὑποταγῆς στὴν ἱεραρχία καὶ κατὰ συνέπεια στοὺς κανόνες τῆς ὑπακοῆς». Λοιπὸν ὄχι στὸ δικαίωμα τῆς ἀπεργίας οὔτε πραγματικὸς ἔλεγχος πάνω στὴ ζωὴ στοὺς στρατῶνες ἀπὸ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν στρατιωτῶν: Τὸ ΙΚΚ συμφωνεῖ μὲ τὸ κυβερνητικὸ σχέδιο ποὺ ἀπαγορεύει πάντα τὴν ἐλεύθερη πολιτικὴ καὶ συνδικαλιστικὴ ἔκφραση μέσα στοὺς στρατῶνες.

Ἡ ἱκανότητα τῆς πολιτικῆς ἔκφρασης τοῦ κινήματος τῶν στρατιωτῶν πάει πολὺ πιὸ μακρυὰ ἀπ' αὐτὸ ποὺ τὸ ΙΚΚ μπορεῖ νὰ δεχθεῖ στὴν πολιτικὴ τῆς συνεργασίας του μὲ τὴ Χ.Δ., ἔτσι στὶς 25 Ἀπρίλη 1975 ἡ Οὐνιτά σώπαινε ἐνῶ οἱ στρατιῶτες κατάγγελαν τὸ γενικὸ συναγερμὸ στοὺς στρατῶνες καὶ κατηγοροῦσαν τὸ ΝΑΤΟ ὅτι ἦταν ἡ αἰτία αὐτῆς τῆς πρωτοβουλίας. Σὲ τελευταία ἀνάλυση, ἡ σύγκληση τῶν πολιτικῶν προοπτικῶν καὶ τῆς ἀνάπτυξης τοῦ κινήματος τῶν στρατιωτῶν βάζει πράγματι θέμα ἐξόδου τῆς Ἰταλίας ἀπὸ τὸ ΝΑΤΟ: αὐτὸ τὸ προωθοῦν τόσο οἱ ὀργανώσεις τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς, ὅσο καὶ ὁ Φ. Ἀκκάμε ποὺ εἶναι προσκείμενος στὸ Σ.Κ.Ι.

Ὅλο τὸ πρόβλημα εἶναι νὰ γνωρίζουμε μέχρι ποῦ καὶ ὥς πότε αὐτὴ ἡ θεσμικὴ ἰσορροπία θὰ μπορεῖ νὰ διατηρηθεῖ. Εἶναι πράγματι ἀδύνατο νὰ φανταστοῦμε ὅτι πάνω στὴν οὐσία τοῦ προβλήματος τοῦ κινήματος τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ὑπαξιωματικῶν, τὸ ΙΚΚ θὰ μποροῦσε νὰ ἀπαντήσει στὴν ἀνάγκη τῆς ἀλλαγῆς καὶ ταυτόχρονα νὰ διατηρήσει τὸν ἱστορικὸ συμβιβασμό.

D. MOIOLI

Πρόσφατοι ἀγῶνες τῶν ἀκτημόνων

Οἱ σκληροὶ ἀγῶνες τῶν ἀπόκληρων ἀγροτῶν στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰώνα μας, εἶχαν σὰν ἀποτέλεσμα νὰ ἀναζητηθοῦν λύσεις στὸ πρόβλημα τῆς ἀνακατανομῆς τῆς γῆς ἀπὸ ὁρισμένες φιλελεύθερες κυβερνήσεις. Τὰ πιὸ δραστικὰ μέτρα πάρθηκαν τὸ 1923. Μετὰ τὴ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ καὶ τὸν ἐρχομὸ τῆς προσφυγιᾶς, ἡ καυτὴ πραγματικότητα τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ζητοῦσε ἀποφασιστικὴ λύση στὸ πρόβλημα τῆς γῆς. Ἔτσι ἀπαλλοτριώθηκαν τὰ τσιφλίκια, χωρὶς μάλιστα ν' ἀποζημιωθοῦν οἱ ἰδιοκτῆτες τους. Τὰ διατάγματα κατάργησαν τὰ τσιφλίκια, ἀλλὰ μὲ τὶς ἐξαιρέσεις ποὺ πρόβλεπαν, δὲν κατάργησαν καὶ τὴ μεγάλη ἰδιοκτησία τῆς γῆς ἀπὸ μεμονωμένα ἄτομα. (Μόνη της ἡ ἰδιοκτησία δὲν συνιστᾶ τσιφλίκι. Ὁ ὅρος ἀναφέρεται στὸν τρόπο ἐκμετάλλευσης τῆς μεγάλης γαιοκτησίας. Στὰ τσιφλίκια, ὁ ἀγρότης - καλλιεργητὴς ἦταν στὴν ἀπόλυτη σχεδὸν δικαιοδοσία τοῦ ἀφέντη - τσιφλικά, στὸν ὁποῖο, στὸ τέλος κάθε χρονιᾶς, παράδινε περισσότερο ἀπὸ τὸ ἕνα τρίτο τῆς σοδειᾶς τῶν κτημάτων ποὺ καλλιεργοῦσε).

Ἐξαιρέθηκαν λοιπὸν ἀπ' τὴν ἀπαλλοτρίωση ὅσοι μπόρεσαν νὰ χαρακτηριστοῦν αὐτοκαλλιεργητὲς κι' οἱ ὁποῖοι διατήρησαν μέχρι καὶ 1000 στρέματα καλλιεργήσιμης ἔκτασης. Ἐπίσης, ἐξαιρέθηκαν ὅσες ἐκτάσεις χαρακτηρίστηκαν βοσκότοποι ἢ δάση. Πολλοὶ ἰδιοκτῆτες ἄλλαξαν στὰ χαρτιὰ τὸ χαρακτηρισμὸ τῆς ἰδιοκτησίας τους καὶ δηλώνοντας ὅτι κατέχουν βοσκότοπους, γλύτωσαν τὴν ἀπαλλοτρίωση. Μὲ τὸν καιρό, μετατρέπανε πάλι τὶς ἐκτάσεις σὲ καλλιεργήσιμες. Σήμερα ὑπάρχουνε ἰδιοκτησίες καλλιεργήσιμης γῆς μέχρι καὶ 30.000 στρέματα, ἐνῶ στὶς βασικὲς ἐκτάσεις ἔχουμε ἰδιοκτησίες μέχρι καὶ 85.000 στρέμματα (*).

Στὴν περιοχὴ τοῦ Κιλκίς, ἡ ἰδιοκτησία τῶν Σουλτανογιαννέων ἀνέρχεται σὲ 30.000 περίπου στρέμματα καὶ τοῦ Χ. Λαζάρου σὲ 25.000 περίπου. Ἡ ἰδιοκτησία τοῦ Χ. Λαζάρου ἦτανε διπλάσια, ἀλλὰ οἱ ἀγρότες τῆς περιοχῆς, δίνοντας κατὰ καιροὺς σωστὲς μάχες μὲ τοὺς χωροφύλακες καὶ τοὺς μπράβους τοῦ Χ. Λαζάρου, κατάφεραν στὸ τέλος ν' ἀπαλλοτριωθοῦν 20 μὲ 25 χιλιάδες στρέμματα καὶ νὰ μοιραστοῦν παίρνοντας κλῆρο γύρω στὰ 50 στρέμματα. Τὸ πρόβλημα στὴν περιοχὴ τοῦ Κιλκίς, ξαναμπῆκε μετὰ τὴ Χούντα. Οἱ ἀγρότες, ξεθαρεμένοι, ξανάρχισαν τὶς καταπατήσεις. Στὴν ἀρχὴ κάθε καλλιεργητικῆς περιόδου μπαίνουν ἀπ' τὰ γύρω χωριὰ οἱ ἀγρότες μὲ τὰ τρακτὲρ στὰ κτήματα τοῦ Χ. Λαζάρου καὶ τῶν Σουλτανογιαννέων κι' ἀρχίζουν τὴν καλλιέργειά τους, σπέρνοντας ὅσα προλάβουν μέχρι νὰ τοὺς σταματήσει ἡ χωροφυλακή, πολλὲς φορὲς μετὰ ἀπὸ συγκρούσεις. Πολλοὶ ἀγρότες ἔχουνε δικαστεῖ καὶ φυλακιστεῖ. Ἡ κατάσταση στὴν περιοχὴ εἶναι πολὺ τεταμένη. Τὸ θέμα ἔχει ἔρθει καὶ στὴ Βουλή, ὅπου ἡ Κυβέρνηση εἶπε πὼς θὰ ἀντιμετωπίσει τὸ πρόβλημα, ποὺ εἶναι ὅμως, ὅπως λέει, περίπλοκο, γιατὶ ὑπάρχει μιὰ ἀσάφεια γύρω ἀπὸ τοὺς τίτλους ἰδιοκτησίας, τὸ χαρακτηρισμὸ τῶν ἐδαφῶν κλπ.

Χαρακτηριστικὸ δεῖγμα τῆς κυβερνητικῆς νωθρότητας ἀπέναντι στὰ προβλήματα τῶν ἀγροτῶν εἶναι καὶ ἡ περίπτωση τῆς Κάρλας. Ἐκεῖ ὑπῆρχε μιὰ λίμνη ποὺ πρὶν εἴκοσι χρόνια ἀποξηράνθηκε. Σύμφωνα μὲ τὴν ἰσχύουσα νομοθεσία, ἡ ἔκταση περιέρχεται αὐτόματα στὸ δημόσιο, ποὺ ἔδειξε περίεργη ἀδιαφορία. Ὅσοι ἰδιοκτῆτες εἴχανε κτήματα κοντὰ στὴ λίμνη, μετατόπισαν τὰ ὅριά τους κατὰ ὁλόκληρα χιλιόμετρα. Οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς εἶναι ἐπαγγελματίες ποὺ δὲν μένουνε στὴν Κάρλα (γιατροί, δικηγόροι κλπ. τῆς Λάρισας). Οἱ ἀκτήμονες ἀπ' τὰ γύρω χωριὰ ζητᾶνε, ἀφοῦ ἡ ἔκταση εἶναι κρατική, νὰ μοιραστεῖ σ' αὐτούς. Μετὰ τὴ Χούντα, τὸ θέμα ξανατέθηκε μὲ τρόπο ἐπιτακτικό. Πολλὲς φορὲς ἡ ὀργὴ τῶν ἀγροτῶν γιὰ τὴν ἀδικία ποὺ γίνεται σὲ βάρος τους παίρνει ἐκρηκτικὲς διαστάσεις. Σ' αὐτὰ τὰ κρίσιμα

σημεῖα, ἡ κυβέρνηση μαζὶ μὲ τὰ κατασταλτικὰ μέτρα, ὑπόσχεται καὶ μιὰ διευθέτηση τοῦ ζητήματος. Στὶς 20 τοῦ Δεκέμβρη ποὺ πέρασε, τὰ συνεργεῖα τῆς Γεωργικῆς Διευθύνσεως Λαρίσης τέλειωσαν τὴν ὁριοθέτηση 7.414 στρεμμάτων μιᾶς περιοχῆς τῆς Κάρλας καὶ μοιράσανε 6.000 στρέμματα στοὺς γαιοκτήμονες καὶ 1414 μόνο στοὺς ἀκτήμονες ποὺ δὲν δέχτηκαν νὰ τὰ παραλάβουν, θεωρόντας τὴν ὅλη ὑπόθεση ἐμπαιγμό.

Ἴδιο θέμα ἔχει δημιουργηθεῖ καὶ στὴν Ποντοηράκλεια τοῦ Κιλκίς, ὅπου οἱ ἀγρότες διεκδικοῦν μιὰ ἔκταση 5.000 στρεμμάτων, ποὺ κι' ἐκεῖ προῆλθε ἀπ' τὴν ἀποξήρανση μιᾶς λίμνης. Τὸ 1963 κατάφεραν νὰ τοὺς διανεμηθοῦν 1.300 στρέμματα, ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν στὴν κυριότητα τῶν Σουλτανογιαννέων. Οἱ ἀκτήμονες τῆς Ποντοηράκλειας δὲν ἔπαψαν νὰ διεκδικοῦν μὲ σκληροὺς ἀγῶνες αὐτὴ τὴν ἔκταση. Στὸ πρόβλημά τους ὅμως δὲν δινόταν λύση κι' ἀπογοητευμένοι ἀπ' τὸν ἐμπαιγμὸ ξεκίνησαν στὸ τέλος τοῦ περασμένου Ὀκτώβρη μὲ κάθε μέσο γιὰ νὰ περάσουν στὴ Γιουγκοσλαβία. Τελικὰ ἀναγκάστηκαν ν' ἀπολογηθοῦν κιόλας, ποὺ σὲ ἐποχὴ τόσο «σοβαρῶν ἐθνικῶν κινδύνων», θέλησαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ «πάτριο ἔδαφος».

Στὸν ἀγώνα τους αὐτό, οἱ ἀκτήμονες τῆς Κάρλας καὶ τοῦ Κιλκὶς ἔχουνε μείνει οὐσιαστικὰ ἀβοήθητοι. Ἐκτὸς ἀπὸ ὁρισμένες ἐπερωτήσεις ποὺ ὑποχρεώθηκαν νὰ κάνουν τὰ κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης στὴ Βουλή, ἕνα πέπλο σιωπῆς λὲς καὶ προσπαθεῖ νὰ κρύψει ὅλον αὐτὸ τὸν δυναμισμὸ τοῦ ἀγώνα τῶν ἀγροτῶν ποὺ δύσκολα, βέβαια, θὰ μείνει χωρὶς ἀποτέλεσμα. Ἂν ὅμως ὅλη αὐτὴ ἡ ὑπόθεση καταλήξει σ' ἕνα ἁπλὸ μοίρασμα σὲ κάθε ἀγροτικὴ οἰκογένεια ἑνὸς ὁρισμένου κλήρου, τὸ κέρδος γιὰ τοὺς ἀκτήμονες δὲν θἆναι μεγάλο. Θὰ πρέπει, νομίζουμε, νὰ ὑπάρξει μιὰ συμπαράσταση, ποὺ νὰ ὠθήσει τοὺς ἀκτήμονες, μετὰ τὸ μοίρασμα τῆς γῆς, νὰ ὀργανώσουν μὲ δημοκρατικοὺς συνεταιρισμοὺς τὴν παραγωγή τους, πρᾶγμα ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ ἔχει, μὲ δεδομένο καὶ τὸν ἀγωνιστικό τους ἐνθουσιασμό, ὑποδειγματικὰ ἀποτελέσματα γιὰ ὅλο τὸ ἀγροτικὸ συνεταιριστικὸ κίνημα τῆς χώρας καὶ παραπέρα ἐξελίξεις πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς συλλογικῆς αὐτοδιαχειριζόμενης καλλιέργειας τῆς γῆς.

ΠΑΥΛΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ

(*) Κατανομὴ ἀγροτικῶν ἐκμεταλλεύσεων στὴν Ἑλλάδα:

Μέγεθος σὲ ἐκτάρια	1929 ἀριθμὸς	%	1950 ἀριθμὸς	%	1961 ἀριθμὸς	%	1971 ἀριθμὸς	%
0—1	358.000	37,5	287.000	28,5	278.000	23	236.000	21,8
1—10	555.000	58,6	687.000	68,4	83.000	73	758.000	73,2
10—50	35.000	3,63	30.000	3,1	44.000	3,94	50.000	4,9
50 καὶ ἄνω	2.853	0,3	1.000	0,11	655	0,06	880	0,09

Τὸ 1971 τὸ μέσο μέγεθος ἀγροτικῆς ἐκμετάλλευσης ἦτανε 3,42 ἐκτάρια καὶ κάθε ἀγροτικὴ ἐκμετάλλευση ἀντιστοιχοῦσε σὲ 3 (2,86 γιὰ τὴν ἀκρίβεια) ἄτομα κατὰ μέσον ὅρο. (Τὰ στοιχεῖα ἔχουνε παρθεῖ ἀπ' τὸ βιβλίο τοῦ Κ. Βεργόπουλου «Τὸ ἀγροτικὸ ζήτημα στὴν Ἑλλάδα» καὶ σὰν πηγὴ ἀναφέρεται γι' αὐτὰ ἡ «Στατιστικὴ Ἐπετηρὶς 1972»).

Ἐλεύθερη συζήτηση καὶ κριτική

Συμπληρωματικὲς παρατηρήσεις πάνω στὸ κείμενο:

«Ἀπ' τὴν Κυβέρνηση τῶν μαζικῶν ἐργατικῶν κομμάτων ὡς τὴν νίκη τῆς Ἐπανάστασης»

Σχετικὰ μὲ τὸ παραπάνω κείμενο ὁρισμένες συμπληρωματικές, πιὸ διασαφηνιστικὲς παρατηρήσεις εἶναι ἀπαραίτητες.

Τὸ κείμενο προϋποθέτει πρῶτα πρῶτα ὅτι ὁ ὅλος του συλλογισμὸς ἰσχύει στὴν περίπτωση ποὺ ἔρχεται στὴν Κυβέρνηση, ὄχι ἕνα «Λαϊκὸ Μέτωπο», ἀλλὰ ὁ συνασπισμὸς ἀπὸ τὰ παραδοσιακὰ μαζικὰ ἐργατικὰ Κόμματα σὲ κάθε εὐρωπαϊκὴ χώρα, ἀποφασισμένος νὰ ἐφαρμόσει ἕνα περισσότερο ἢ λιγώτερο ἀντικαπιταλιστικὸ πρόγραμμα. Δηλαδὴ πρόκειται γιὰ περιπτώσεις ἐντελῶς διαφορετικὲς ἀπὸ τὴν συνηθισμένη ἀνάληψη τῆς Κυβέρνησης ἀπὸ Ἐργατικὸ ἢ Ἐργατικὰ κόμματα, ὅπως γίνεται μὲ τὴ Σοσιαλδημοκρατία στὴ Γερμανία, τὴν Αὐστρία, τὶς Σκανδιναβικὲς χῶρες ἢ τὴν Ἀγγλία. Αὐτὸ ποὺ ἀντιμετωπίζουμε σήμερα σὰν πιθανὴ προοπτικὴ στὴν Νότιο Εὐρώπη (Πορτογαλία, Ἱσπανία, Γαλλία, Ἰταλία, Ἑλλάδα) εἶναι τὸ ἑξῆς: Ὅτι μὲ τὴν παρατεινόμενη οἰκονομικὴ ὕφεση εἶναι δυνατὸ σ' αὐτὲς τὶς χῶρες ναρθεῖ στὴν Κυβέρνηση συνασπισμὸς τῶν παραδοσιακῶν μαζικῶν Ἐργατικῶν Κομμάτων (Σοσιαλιστῶν καὶ Κομμουνιστῶν), σὰν ἀποτέλεσμα προηγούμενης ἀνόδου τοῦ κινήματος τῶν μαζῶν καὶ συμμαχίας τῶν Κομμάτων αὐτῶν πάνω σ' ἕνα ἀντικαπιταλιστικὸ πρόγραμμα.

Ἂν ὁ συνασπισμὸς αὐτὸς εὐρυνθεῖ καὶ σὲ ἀστικὰ κόμματα, τότε θάχουμε «Λαϊκὸ Μέτωπο». Ἂν καὶ στὴν περίπτωση αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ τὸ συνταυτίσουμε μὲ τὴν «κανονικὴ» ἀστικὴ Κυβέρνηση, θὰ τὸ ἀντιμετωπίσουμε μὲ τὸ σύνθημα: «Ἔξω οἱ καπιταλιστὲς ὑπουργοί», προσπαθώντας ἔτσι νὰ τὸ φέρουμε στὸν τύπο καθαρῆς, ἑκατὸ τὰ ἑκατό, «Ἐργατικῆς Κυβέρνησης».

Στὸ «Λαϊκὸ Μέτωπο» δὲν δίνουμε «κριτικὴ ὑποστήριξη», ποὺ ἰσχύει γιὰ «Ἐργατικὴ Κυβέρνηση» καὶ μόνο ὅταν αὐτὴ ἐφαρμόζει ἀντικαπιταλιστικὸ πρόγραμμα ἢ παίρνει ἀντικαπιταλιστικὰ μέτρα. Ἡ «κριτικὴ ὑποστήριξη» δίνεται στὰ συγκεκριμένα αὐτὰ μέτρα. Ἡ τέτοια ἢ τέτοια περίπτωση ἐξαρτᾶται τώρα στὴ Νότια Εὐρώπη, ἀπὸ τὴν ἐξέλιξη τῆς οἰκονομικῆς συγκυρίας, καὶ τὴν πίεση τῶν μαζῶν.

Σ' αὐτὸ τὸ ἀντικειμενικὸ προτσέσο, ἐμεῖς, δηλαδὴ οἱ ἀνεξάρτητες δυνάμεις καὶ ὀργανώσεις τῆς ἐπαναστατικῆς μαρξιστικῆς ἀριστερᾶς, δὲν εἴμαστε «θεατές».

Θεωροῦμε ὅτι ἡ ἐνεργητικὴ συμμετοχή μας ἀπὸ τὰ τώρα, βοηθούμενη ἀπὸ τὴν εὐνοϊκὴ ἀντικειμενικὴ συγκυρία, μπορεῖ νὰ ἐπιταχύνει τὴ θεμελίωση τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου ἀπὸ τὴ βάση στὴν κορυφή, καὶ νὰ πιέσει (διὰ τῆς βάσης τους) τὰ μαζικὰ Ἐργατικὰ Κόμματα νὰ μποῦν στὸ δρόμο τοῦ Ἑνιαίου Μετώπου καὶ πάνω σ' ἕνα ἀντικαπιταλιστικὸ πρόγραμμα νὰ παλαίψουν γιὰ τὴν Κυβέρνηση τοῦ τέτοιου μετώπου τὴν «Κυβέρνηση τῶν μαζικῶν Ἐργατικῶν Κομμάτων». Γι' αὐτὸ καὶ σὲ μιὰ χώρα ὅπως ἡ Πορτογαλία, τὸ σύνθημα «Κυβέρνηση Σοσιαλιστῶν — Κομμουνιστῶν» εἶναι καὶ σήμερα πάντα ἐπίκαιρο.

Γι' αὐτὸ στὴ Γαλλία, ἡ πάλη σήμερα δίνεται γιὰ μιὰ Κυβέρνηση «Σοσιαλιστῶν — Κομμουνιστῶν», χωρὶς συμμετοχὴ ἀστικῶν σχηματισμῶν, ὅπως εἶναι οἱ «Ριζοσπάστες Σοσιαλιστὲς» ἢ οἱ «Ἀριστεροὶ Γκωλιστές».

Γι' αὐτὸ στὴν Ἰταλία εἴμαστε κατὰ τοῦ «ἱστορικοῦ συμβιβασμοῦ», ποὺ σημαίνει κοινὴ Κυβέρνηση Κομμουνιστῶν — Χριστιανοδημοκρατῶν, καὶ ἀντίθετα ὑποστηρίζουμε τὸ μεταβατικὸ σύνθημα «Ἐργατικῆς Κυβέρνησης», δηλαδὴ «Κυβέρνησης Κομμουνιστῶν — Σοσιαλιστῶν» καὶ μόνο.

Γι' αὐτὸ στὴν Ἑλλάδα τὸ σωστὸ μεταβατικὸ σύνθημα εἶναι ἡ Κυβέρνηση «Κ.Κ.Ε. ἐξ. - Κ.Κ.Ε. ἐσ. - ΕΔΑ - ΠΑΣΟΚ» ἢ ὁρισμένων ἀπ' αὐτοὺς τοὺς σχηματισμούς, κριτικὰ ὑποστηριζόμενη στὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη περίσταση ἀπὸ τὸ σύνολο τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου.

Μιὰ δεύτερη ἀναγκαία παρατήρηση εἶναι ἡ ἑξῆς:

Γιὰ μᾶς, ἡ δημιουργία μαζικοῦ Ἐπαναστατικοῦ Κόμματος εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴ νικηφόρα κατάληξη κάθε ἐπαναστατικοῦ προτσέσου, καθὼς καὶ γιὰ τὴν οἰκοδόμηση (μετὰ τὴ νίκη) τοῦ σοσιαλισμοῦ τοῦ βασιζόμενου στὴν αὐτοδιαχείριση.

Ἀλλὰ τὸ τέτοιο Κόμμα τὸ βλέπουμε σὰν τὸ ἀποτέλεσμα μέσα στὴν πάλη, μιᾶς ὁλόκληρης ἐξέλιξης ποὺ σχηματικὰ διαγράφει τρία στάδια: πρῶτα - πρῶτα, μιὰ μαζικὴ ἀνεξάρτητη ἐπαναστατικὴ ὀργάνωση, μὲ ἑκατοντάδες, ἂν ὄχι χιλιάδες μέλη, ριζωμένα στὴν

τάξη. Μετὰ ἕνα «ἑνιαῖο ἐπαναστατικὸ μέτωπο» ἀνάμεσα σ' αὐτὴ τὴν ὀργάνωση καὶ διάφορες ἄλλες ὀργανώσεις ἢ τάσεις μέσα σὲ ὀργανώσεις, ποὺ ἰδεολογικὰ συγκλίνουν, καὶ ποὺ ἰδεολογικὰ κατορθώνουν νὰ κυριαρχοῦν, νὰ πλειοψηφοῦν, νὰ «ἡγεμονεύουν» στὸ σύνολο τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου. Τέλος ἕνα μαζικὸ Ἐπαναστατικὸ Κόμμα, ποὺ εἶναι ἀδιανόητο, χωρὶς ἀνακατατάξεις καὶ σχίσματα στὰ παραδοσιακὰ μαζικὰ ἐργατικὰ κόμματα. Καὶ σ' αὐτὴ βέβαια τὴν περίπτωση, τὸ Ἐπαναστατικὸ Κόμμα δὲν εἶναι τὸ μόνο κόμμα στὸ σύνολο τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου. Ἀλλὰ ὁ συσχετισμὸς δυνάμεων ἀνάμεσά του καὶ τὶς ἄλλες ἐργατικὲς ὀργανώσεις, ἔχει σημαντικὰ ἀλλάξει πρὸς ὄφελός του.

Σὲ καμμιὰ περίπτωση δὲν ἀντιμετωπίζουμε ὅτι ἡ πίεση καὶ μόνο τῶν μαζῶν μπορεῖ νὰ μεταμορφώσει στὸ σύνολό τους τὰ παραδοσιακὰ ἐργατικὰ Κόμματα, σὲ Ἐπαναστατικὰ Κόμματα, ἱκανὰ νὰ ὁδηγήσουν ὥς τὴ νίκη τῆς Ἐπανάστασης.

Αὐτὸ ποὺ εἶναι δυνατὸ καὶ ἀναγκαῖο εἶναι νὰ χρησιμοποιηθεῖ ἡ ὕπαρξή τους στὴν Κυβέρνηση, γιὰ νὰ προωθηθεῖ ἡ δημιουργία κατάστασης «δυαδικῆς ἐξουσίας». Ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα εἶναι δυνατὸ ν' ἀντιμετωπιστεῖ ἡ ἐσωτερικὴ διαφοροποίηση αὐτῶν τῶν Κομμάτων, κάτω ἀπὸ τὴν ἀνερχόμενη ἐπαναστατικὴ πίεση τῶν μαζῶν, ὥστε νὰ προωθηθοῦν στὶς γραμμές τους ἀριστερὲς κεντριστικὲς τάσεις, ποὺ σὲ συμμαχία σὲ μιὰ πρώτη φάση, μὲ τὴν ἀνεξάρτητη ἐπαναστατικὴ μαρξιστικὴ ὀργάνωση, νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ἰδεολογικὴ ἡγεμονία τοῦ «Ἑνιαίου Ἐπαναστατικοῦ Μετώπου» στὸ σύνολο τοῦ Ἑνιαίου Ἐργατικοῦ Μετώπου, καὶ σὲ μιὰ τέτοια δεύτερη φάση, νὰ συμβάλουν στὴν ὀργανικὴ δημιουργία τοῦ μαζικοῦ Ἐπαναστατικοῦ Κόμματος.

Ἡ δημιουργία «Ἐργατικῶν Κυβερνήσεων» στὰ πλαίσια τῆς σημερινῆς συγκυρίας ποὺ ἐπικρατεῖ γενικὰ στὴ Νότια Εὐρώπη, μπορεῖ καὶ πρέπει (χάρη καὶ στὴ δικιά μας ἐνεργὸ συμμετοχή), νὰ ὁδηγήσει σὲ κατάσταση «δυαδικῆς ἐξουσίας», δηλαδὴ δικτύου ἑνιαιομετωπικῶν ἐπιτροπῶν στὴ βάση, ποὺ ν' ἀσκοῦν κάποια ἄμεση ἐξουσία στὸν τομέα τους (ἐργοστάσια, συνοικίες, γραφεῖα, σχολὲς κλπ.).

Ἔχουμε συμφέρον, οἱ ἐπιτροπὲς αὐτές, οἱ ὀργανισμοὶ αὐτοί, ν' ἀναπτυχθοῦν ὅσο μπορεῖ πλατύτερα καὶ βαθύτερα, καὶ ν' ἀποφύγουμε τὴν πρόωρη, ἄμεση καὶ συστηματικὴ σύγκρουσή τους μὲ τὴν «Κυβέρνηση τῶν μαζικῶν Ἐργατικῶν Κομμάτων». Γιατὶ τότε θὰ τὶς ἀπογυμνώσουμε ἀπὸ τοὺς ὀπαδοὺς αὐτῶν τῶν Κομμάτων, καὶ θὰ τὶς μετατρέψουμε σὲ στενές, σεχταριστικὲς «Ἐπιτροπὲς Ἐπαναστατῶν».

Γι' αὐτὸ πρέπει ν' ἀποφύγουμε νὰ ἐμφανίζονται σὰν «παράλληλη ἐξουσία» σὲ κείνη τῆς Κυβέρνησης, ποὺ θέλει ν' ἀντικαταστήσει τὴν τελευταία, ἀλλὰ μᾶλλον σὰν «συμπλήρωμά» της, ἂν καὶ γιὰ μᾶς εἶναι αὐτὴ καὶ μόνο ἡ ἐξουσία ποὺ ἐξασφαλίζει τὴ νικηφόρα ἔκβαση τοῦ ἀρχινισμένου προτσέσου.

Χωρὶς δηλαδὴ «δυαδικὴ ἐξουσία» καὶ προοδευτικὴ «ἡγεμονοποίησή» της πάνω σὲ κείνη τῆς Κυβέρνησης, ἡ νίκη τῆς Ἐπανάστασης εἶναι ἀδύνατη. Πρᾶγμα ποὺ σημαίνει ἐπίσης, ὅτι ἡ «Κυβέρνηση τῶν μαζικῶν Ἐργατικῶν Καμμάτων ἐγκαινιάζει τὸ προτσέσο πρὸς τὴ «δυαδικὴ ἐξουσία», ἀλλὰ δὲν εἶναι πιὰ ἡ ἴδια (μὲ τὴν ἴδια σύνθεση) στὸ τέλος του, ὅταν ὁλοκληρώνεται ἡ νίκη τῆς Ἐπανάστασης.

Γενάρης 1977 Μ. Σ.

Νέες ἐκδόσεις

«Μάξ Βέμπερ: Συστηματικὴ κοινωνιολογία καὶ μεθοδολογία. (Μιὰ εἰσαγωγὴ στὸ ἔργο του)». Τοῦ Βασίλη Φίλια, στὶς ἐκδόσεις «νέα σύνορα».

Ὅπως γράφει καὶ στὸν ὑπότιτλο, ὁ συγγραφέας ἐπιχειρεῖ μιὰ εἰσαγωγὴ στὸ ἔργο τοῦ μεγάλου ἀστοῦ κοινωνιολόγου Μάξ Βέμπερ, ποὺ εἶναι ταυτόχρονα καὶ μιὰ πρώτη διεξοδική του παρουσίαση στὸ πλατὺ ἑλληνικὸ κοινό. Τὸ πρῖσμα μέσα ἀπ' τὸ ὁποῖο ἐπιχειρεῖται αὐτὴ ἡ εἰσαγωγὴ καθορίζεται ἀπ' τὸν ἴδιο: «...στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος διαπλοκῆς τῶν κοινωνικῶν παραγόντων ἀπὸ τὸν Μάξ Βέμπερ, καθὼς καὶ σὲ μερικὲς θεμελιώδεις γνωσιολογικὲς καὶ μεθοδολογικὲς ἀπόψεις τοῦ ἔργου του». Ἔτσι ἐπιχειρεῖται μιὰ σφαιρικὴ παρουσίασή του στὸν ἀναγνώστη.

Ξέχωρα ἀπ' τὸ ἴδιο τὸ περιεχόμενό του, τὸ βιβλίο αὐτὸ ἔχει ἰδιαίτερη ἀξία, σὰν ἡ πρώτη, ὅπως τονίσαμε, παρουσίαση τοῦ γερμανοῦ κοινωνιολόγου στὴν Ἑλλάδα, πράγμα ποὺ πλουτίζει τὴν ἑλληνικὴ βιβλιογραφία στὸν τομέα αὐτό, καὶ βοηθάει στὸ πλησίασμα τῶν σύγχρονων ρευμάτων τῆς Εὐρωπαϊκῆς σκέψης.

***

«Κοινωνία καὶ γλώσσα (γιὰ τὴν ἀμίλητη καὶ τὴ μιλημένη γλώσσα). Τοῦ Γιώργου Σ. Βέλτσου, στὶς ἐκδόσεις «Παπαζήση».

Καὶ τὸ βιβλίο αὐτὸ ἔχει ἰδιαίτερη σημασία, ἀπὸ τὴν ἄποψη τῆς παρουσίασης σύγχρονων ρευμάτων τῆς Εὐρωπαϊκῆς μαρξιστικῆς σκέψης στὸν τόπο μας. Ὅπως παρατηρεῖ ὁ Νίκος Πουλαντζᾶς στὸν πρόλογό του: «Γιὰ πρώτη φορὰ ἐπιχειρεῖται στὴν Ἑλλάδα μιὰ συστηματικὴ παρουσίαση καὶ ἀνάλυση σὲ βάθος τῶν συσχετισμῶν μεταξὺ τῶν εἰδικῶν «ἀντικειμένων» ποὺ ἀποτελοῦν: ἡ γλώσσα, τὸ ἀσυνείδητο, οἱ οἰκονομικο - πολιτικο - ἰδεολογικὲς σχέσεις, καθὼς καὶ μεταξὺ τῶν ἀντιστοίχων ἐπιστημῶν τους: τῆς γλωσσολογίας, τῆς ψυχανάλυσης καὶ τοῦ μαρξισμοῦ».

Ὁ συγγραφέας εἶναι φανερὰ ἐπηρεασμένος ἀπ' τὶς ἀπόψεις διανοητῶν ὅπως ὁ Ἀλτουσέρ, ὁ Λακάν, ὁ Φουκώ, ὁ Πουλατζᾶς κ.ἄ. Σχετικὰ μὲ τὴν κριτικὴ ἀνάλυση τῆς σκέψης αὐτῆς τῆς «σχολῆς», τὸ «Γιὰ τὸ Σοσιαλισμὸ» θὰ ἐπανέλθει σὲ ἑπόμενα φύλλα του.

***

«Ὁ ἐνεργειακὸς τομέας τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας». Ἐπιμέλεια Μάριος Νικολινάκος, στὶς ἐκδόσεις «νέα σύνορα».

Πρόκειται γιὰ τὴ δημοσίευση τῶν εἰσηγήσεων καὶ τῶν συζητήσεων ποὺ ἔγιναν στὸ σεμινάριο τῆς «Ἕνωσης ἑλλήνων πανεπιστημιακῶν δ. Εὐρώπης», τὸ Γενάρη τοῦ '76 στὴ Γκρενόμπλ.

Τὸ βιβλίο εἶναι ἐνδιαφέρον καὶ χρήσιμο, γιατὶ ἀποτελεῖ διεξοδικὴ παρουσίαση τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἀπὸ σειρὰ εἰδικῶν, μὲ ἀφθονία ἀπὸ τελευταῖα στοιχεῖα. Χαρακτηριστικό του εἶναι ἐπίσης, ὅτι συνδέει τὸ ζήτημα τῆς ἐνέργειας στὴ χώρα μας μὲ τὴ συνολικὴ ἀνάπτυξη τῆς οἰκονομίας καὶ τὴν πολιτικὴ καὶ κοινωνική του σημασία. Ἔτσι τὰ συμπεράσματα ποὺ βγάζουν οἱ ἴδιοι οἱ εἰσηγητὲς ἢ καὶ ὁ ἀναγνώστης ἀπὸ μόνο τὴν παρουσίαση τῶν στοιχείων, ἔχουν μιὰ ἰδιαίτερη πολιτικὴ σημασία.

***

«Ἡ εἰσβολὴ τοῦ ξένου κεφάλαιου στὴν Ἑλλάδα». Τοῦ Δ. Μπενᾶ, στὶς ἐκδόσεις «Παπαζήση».

Πρόκειται γιὰ ἐργασία τοῦ Δ. Μπενᾶ, σὲ μεγάλο βαθμὸ ντοκουμενταρισμένη πάνω στὸ θέμα μὲ στοιχεῖα ὡς τὸ 1973, ποὺ γράφτηκε κατὰ τὴ διάρκεια τῆς φυλάκισής του καὶ ἐξορίας του..

Ὁ συγγραφέας, ποὺ ἄλλωστε εἶναι πολιτικός, προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξει τὴν ἀνάγκη ἀνάπτυξης τῆς φανταστικῆς «ἐθνικῆς ἀστικῆς τάξης» σὲ βάρος τοῦ ξένου μονοπωλιακοῦ κεφαλαίου ποὺ τὴν καταπιέζει». Ἔτσι, ἡ προοπτικὴ τοῦ βιβλίου εἶναι μᾶλλον, ἡ προοπτικὴ τῆς ἀστικῆς, ἑλληνικῆς ἀνάπτυξης, θέση ποὺ ἀποτελεῖ καὶ ἀκρογωνιαῖο λίθο τοῦ κόμματος, στὸ ὁποῖο ἀνήκει ὁ συγγραφέας. Οἱ ἀντιρρήσεις μας στὸ σημεῖο αὐτό, ποὺ ἦταν καὶ βασικὸ σημεῖο διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ σταλινικοῦ Κ.Κ.Ε. καὶ τῆς «ἀριστερῆς ἀντιπολίτευσης», εἶναι γνωστὲς καὶ δὲν θὰ τὶς ἐπαναλάβουμε.

***

«Μαρξιστικὴ πραγματεία τῆς οἰκονομίας», ἀπ' τὶς ἐκδόσεις «Νέοι στόχοι».

Μετὰ ἀπὸ ἕνα πολύχρονο διάστημα, ὁλοκληρώθηκε μὲ τὴν ἔκδοση τοῦ 4ου τόμου ἡ ἑλληνικὴ ἔκδοση τοῦ βιβλίου τοῦ Ἔρνστ Μαντέλ.

Δὲν χρειάζεται ἰδιαίτερη παρουσίαση τοῦ γνωστοῦ σ' ὅλους βασικοῦ αὐτοῦ βοηθήματος, γιὰ τὴν κατανόηση τῆς μαρξιστικῆς οἰκονομίας, ἀπηλλαγμένης ἀπ' τὶς σταλινικὲς καὶ ἄλλες παραποιήσεις. Ἁπλᾶ ἐδῶ σημειώνουμε τὴν ὁλοκληρωμένη του ἔκδοση, γιὰ τὴν ἐνημέρωση τῶν ἀναγνωστῶν μας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΕ ΑΔΙΕΞΟΔΟ .... Σελ. 1

ΑΠΟ ΤΗ ΣΚΟΠΙΑ ΜΑΣ .... » 3

— Προοπτικὲς γιὰ τὸ 1977 .... » 3

— Συλλογικὲς συμβάσεις καὶ ταξικὴ πολιτικὴ ... » 4

— Φοιτητικό: Ἀδιέξοδο καὶ προοπτικὲς .... » 5

— «Εἰσοδισμός», «Τροτσκισμός», «Παπμλισμὸς» ... » 6

Υ.Γ.: Ἡ πρόσφατη κρίση στὴν Π.Α.Σ.Π. .... » 7

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ .... » 9

— Ἀπὸ τὸν Κάρτερ στὸ Χούα .... » 9

— Ἡ Κινέζικη ἐπανάσταση κι' ὁ Μαοϊσμὸς .... » 11

— Ντοσσιὲ ΙΤΑΛΙΑ .... » 15

⁂ Τὸ κίνημα τῶν γυναικῶν στὴν Ἰταλία .... » 15

⁂ Ἡ ἐργατικὴ αὐτονομία .... » 21

⁂ Στρατιῶτες κι' ὑπαξιωματικοί: Ἕνα παραδειγματικὸ κίνημα .... » 23

— Πρόσφατοι ἀγῶνες τῶν ἀκτημόνων .... » 27

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ .... » 29

— Συμπληρωματικὲς παρατηρήσεις πάνω στὸ κείμενο: «Ἀπ' τὴν Κυβέρνηση τῶν μαζικῶν ἐργατικῶν κομμάτων ὡς τὴ νίκη τῆς Ἐπανάστασης» » 29

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ .... » 31

ΓΙΑ ΤΟ
ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ
ΔΙΜΗΝΗ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:
«Γιὰ τὸ Σοσιαλισμὸ»
Κεντρικὸ Ταχυδρομεῖο
Ταχ. Θυρὶς 674
ΑΘΗΝΑ

Ὑπεύθυνος Σύνταξης
ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΡΝΑΣ
Κασομούλη 19, Τ.Τ. 411
ΑΘΗΝΑ

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου
ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΩΡΖΟΣ
Μεσολογγίου 16
Τηλ. 611.372

ΣΥΝΔΡΟΜΗ:
Ἑξάμηνη 60 δρχ.
Ἐτήσια 120 δρχ.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Τὸ «Γιὰ τὸ Σοσιαλισμὸ» εἶναι ὄργανο δυνάμεων τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ποὺ τοποθετοῦνται γενικὰ στὸ χῶρο τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Μαρξισμοῦ.

Ποῦχουν δηλαδὴ ἕνα ξεκάθαρο ἀντιϊμπεριαλιστικό, ἀντικαπιταλιστικὸ καὶ ἀντιγραφειοκρατικὸ σοσιαλιστικὸ πρόγραμμα καὶ θεωροῦν ὅτι ὁ ἀπαραίτητος σοσιαλιστικὸς μετασχηματισμὸς τῆς Ἑλλάδας, καὶ κάθε χώρας, θἆναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀναπόφευκτης, σὲ μιὰ ὁρισμένη στιγμή, δυναμικῆς ἀναμέτρησης μὲ τὴν ἔνοπλη ἀντίσταση τῆς ἀντίδρασης, καὶ ἐπομένως ἀποτέλεσμα ἑνὸς ποιοτικοῦ πηδήματος, ἀπὸ μιὰ ἐξελιχτικὴ γιὰ ἕνα διάστημα πορεία στὴν νικηφόρα ὁλοκλήρωση τῆς Ἐπανάστασης.

Ἐπιπλέον δυνάμεων ποὺ θὰ χαράζουν μιὰ ὀρθὴ μεταβατικὴ ταχτικὴ τόσο ἀπέναντι στὸ ταξικὸ κίνημα τῆς χώρας, ὅσο καὶ γιὰ τὴ νικηφόρα ἔκβαση τῆς πορείας πρὸς τὴν Ἐπανάσταση, ἔξω ἀπὸ κάθε σεχταριστική, «μεσσιανική» νοοτροπία καὶ πραχτική.

Τὸ «Γιὰ τὸ Σοσιαλισμὸ» ἀγωνίζεται γιὰ ἕνα Σοσιαλισμὸ βασιζόμενο στὴν αὐτοκυβέρνηση, τὴν αὐτοδιαχείρηση, τὴν αὐτοτέλεια τῶν ἐργαζομένων μαζῶν, σ' ὅλους τοὺς τομεῖς καὶ σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα, σοσιαλισμὸ βασικὰ ἀντίθετο στὸ σχῆμα τοῦ γραφειοκρατικοῦ κρατικοῦ «Σοσιαλισμοῦ», ποὺ στηρίζεται στὴν οὐσιαστικὴ ἐξουσία τοῦ «Ἐργατικοῦ» Κράτους, τοῦ «Ἐπαναστατικοῦ» Κόμματος καὶ τῶν ἐντεταγμένων σ' αὐτὰ Συνδικάτων.

Τὸ «Γιὰ τὸ Σοσιαλισμό» θὰ παραμείνει ὄργανο ἀνοικτὸ στὴν κριτικὴ ἔρευνα καὶ συζήτηση τῶν βασικῶν θεμάτων τοῦ σύγχρονου ἐπαναστατικοῦ μαρξισμοῦ, δημοσιεύοντας κάθε σοβαρὴ συνεισφορὰ πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση, ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἐπαναστατικὴ μαρξιστικὴ τάση, ὀργάνωση ἢ ἀγωνιστικὴ μονάδα κι' ἂν προέρχεται.